

Cocuța Vogoridi

de C. GANE

II

IN Martie 1857, când soțul ei fu numit caimac în locul decedatului Teodor Balș, Catrina Vogoridi avea abia 28 de ani, dar era încercată ca una de 40.

Culmea e că Vogoridi fu numit caimacam în urma recomandăției ce făcuse Porții consulul Franței, Victor Place. Adevărat că acesta dăduse lui Place, în scris, „că se leagă a nu face nimic pentru a împiedeca libertatea alegerilor”, dar totuși, dacă acest, altfel foarte avizat consul, ar fi luat informații pe lângă Unioniștii Moldovei cine era protejatul său, ar fi aflat că este un om ambițios,

Catrina Vogoride.

lipsit de scrupule și străin de țara pe care doria s-o cărmuiască. Beizadea Nicolae Șuțu, autorul unor foarte prețioase Memorii, spune despre el că „Nicolae Vogoride n'avait brillé jusque là que par son ineptie et ses dérèglements... Ne possédant aucune culture, considérant l'honnêteté comme une chimère, dépourvu de toute notion de moralité et de probité, il ne se figurait pas que l'honneur des hommes et la vertu des femmes ne dussent plier devant la puissance de l'or...”³⁾

În atare condițiuni se înțelege ușor ce caz făcu el de înscrisul ce dăduse lui Victor Place. Prima lui grije, cum fu făcut caimacam, în primele zile ale lui Martie 1857, fu să numească, la Ministerul de Interne pe Costin Catargi, (fostul cumnat al lui Grigore Vodă Ghica), un antiunionist cunoscut de toată Moldova. Împreună cu acesta el ticluiește și împarte boierilor la moșii și la orașe, un manifest program, în care se zicea că Unirea avea de scop împărțirea pământurilor la țărani și introducerea catolicismului în țară! Afișe mari, pe toate zidurile orașelor umpleau lumea de minciuni, iar presa, care-ar fi putut

3) Nicolae Vogoride nu strălucise, până aci, decât prin prostia și năzbătiile sale... Neavând nicio cultură, socotind cinstea drept o nălucă, lipsit de înțelegerea a ceea ce este morală și onestitate, era încredințat că onoarea bărbaților și virtutea femeilor trebuie să se plece în fața puterii aurului...

lămuri lumea, lipsind din cauza cenzurei, opinia publică începu să se îndoiască și să șovăie. Eliade Rădulescu scria din Constantinopol lui Grădișteanu, la București, că s'a întâlnit pe străzile Constantinopolului cu un curier de-al lui Vogoridi, către Înalta Poartă, care-i spune că în lași „lumea nu știe ce va să zică Divan Adhoc, și că Sultanul, dacă vrea să-l înțeleagă Românii, să le vorbească sau curat pe românește sau curat pe turcește”.

— „De unde-ai auzit D-ta, îl întrebă Eliade, că Românii zic să le vorbească Sultanul românește? De la boieri, din popor, sau din capul D-tale?”

— „D'apoi” răspunse acesta, „când am plecat din țară nu mai era altă vorbă decât că nu cunosc oamenii ce va să zică Divan Adhoc... și boierii și negustorii... că nu vor oamenii să se ducă la alegeri!”

Iată unde ajunseseră lucrurile două luni după numirea lui Vogoridi caimacam. Dar atitudinea acestuia îndârji pe Unioniști, în loc de-ai descuraja. Kogălniceanu, Negri, Ralet, Rola, Ștefan Catargi, Petre Mavroyeni începură o campanie din cele mai înverșunate. Vogoridi răspunse prin noi samavolnicii, tratând pe Unioniști de revoluționari. Cuparencu și Turculeț sunt arestați, sub motiv că au fost prinși prin cărciumi, împărțind manifeste socialiste... Consulul Franței și al Angliei protestează, cerând să vază manifestele. Vogoridi le răspunde că-i roagă să binevoiască a nu se amesteca în afacerile interne ale țării. Și teroarea continuă. La Bârlad Th. Albu e arestat și maltrat, profesorul Popescu este destituit, la Tecuci protopopul Dumitriu este dat afară,

la Dorohoi spătarul Anastasiu destituit din funcția de primar (pe motiv că e grec), în Bacău Rosetti-Tețcanu e călcat în casa lui, la 2 Aprilie, ora 10 seara, de 30 de jandarmi, la Focșani se oprește orice întrunire, la Roman agenții căimăcămiei umblau din casă în casă, spunând oamenilor că: „cine va pomeni măcar vorba de Unire, se va duce acolo unde nu se mai poate vedea soarele cu ochii” (probabil ocna).

Toată această strădanie a lui Vogoridi, secondat de majordomul său Ștefan Catargi, avea de scop îndepărtarea Unioniștilor de pe listele electorale (Costachi Sturdza și mulți alții au fost pur și simplu șterși de pe liste, fără motive, cât de subrede), pentru ca să nu intre în Divanul Adhoc decât oamenii guvernului, care să voteze contra Unirii.

Care a fost în tot timpul acesta, atitudinea nevastei lui Vogoridi?

Mama Ecaterinei — sau să-i zicem familiar Cocuța, cum i-a și rămas numele în istorie — Smaranda Donici. Înainte de-a se căsători cu vornicul Costachi Conachi, cu care a avut numai pe această fată Cocuța, mai fusese măritată cu aga Petrachi Negri, din care căsătorie se născuseră cinci copii: Catrina Rosetti Solescu, Elena Vârnăv, Zulnia V. Sturdza, Eugenia (maica Evgh-

nia) și înfățișat un fiu Costachi, vestitul patriot și om de stat Costachi Negri (1812 — 1876). Toți acești copii din prima căsătorie a Smarandei Donici, frați și surori vitregi de-ai Cocuței, erau înflăcărați patrioți și convinși unioniști. E deci firesc că, în vinele Cocuței curgând sângele curat moldovenesc al lui Costachi Conachi, al Smarandei Donici și al lui Costachi Negri, femeia aceasta, cât da nevastă de grec era, să nu-și fi putut desminți atavismul strămoșesc.

Cum află că bărbatul ei este numit caimacam o apucă o neliniște de moarte, căci cine-

Ștefan Vogoride.

putea cunoaște mai bine decât ea. O clipă nu-i trecu prin cap să se mândrească, ca înaintea ei Catrina Balș, da cinstea care o ajunsese de-a fi căimăcămeasă, și o secundă nu se gândi c'ar putea eventual să ajungă și Doamnă. Ba chiar, dacă soțul o făcea să întrezărească această posibilitate, ea se înroșia de mânie, căci Vogoridi domn în Moldova însemna doar neisbucirea Unire, pe care ea o doria din tot isufletul ei de patriotă română.

Dar dacă numirea soțului ei în căimăcămiea Moldovei o făcu să prevadă tristele întâmplări care aveau să urmeze, ce fu atunci când prevederile ei se și realizară? Samavolniciile guvernului o amărîră cât se poate și ministeriatul lui Costin Catargi — atât de înfocat antiunionist încât lucra chiar peste poruncile caimacamului — nu-i mai dădură o clipă de odihnă sufletească. Toată râvna, toată inima, toată ambiția ei o puse în slujba patriei, stăruind de zi, de noapte, pe lângă soțul ei să îndepărteze pe Catargi de la Ministerul de Interne. Văzând că nu poate isbuti, își făcu geamantanul și plecă la țară, la Țigănești ei, unde-și roase singură amarul, învărtind în gândul ei planuri de răzbunare.

La 2 Mai 1857 consulul Victor Place scria lui Walewski, primul ministru al lui Napoleon: „Vogorides commençait a se sentir obligé d'éloigner Catargi, à cause de l'attitude que venait de prendre sa

Conachi Vogoride.

femme. La Princesse Catherine, après avoir épuisé tous les moyens de persuasion auprès de son mari pour obtenir la destitution de Costin Catargi, s'était retirée à la campagne. Là, le bruit des méfaits de cet homme vinrent l'assaillir de toutes parts et jetèrent le désespoir dans ce cœur entièrement dévoué à son pays".⁴⁾

În timpul acesta, pe când Ecaterina Vogoridi își rodea necazul la țară, un eveniment independent de voința ei îi veni în ajutor. Asume sosirea din București la Iași a membrilor Comisiunii la Mixte, care veneau în Moldova să constate la fața locului cum decurgeau evenimentele electorale și dacă repetatele plângeri ale consulului Franței erau sau nu întemeiate. Vogoridi în calitate de caimacam, de cap al Statului, de fapt un fel de voevod, era nevoit să primească „la Curte” pe aceste înalte personaje străine, și n-avea cine să facă „onorurile casei”. El rugă pe cumnatele sale, pe Catrina Rosetti, pe Elena Vârnav, pe Zulnia Sturdza, pe rând pe fiecare, să vină în casa lui, să primească oaspeții. Toate refuzară, se pare chiar că cu cuvinte puțin măgulitoare pentru caimacam. Nevoit fu deci Nicolae Vogoridi să scrie nevestei sale, rugându-o să binevoiască a-și lăsa „butelele” la o parte și a veni în grabă la Iași, să facă străinilor onorurile casei ei. Prințesa nici nu-și dădu osteneala să-i răspundă în scris. Ea îi trimise răspunsul său oral printr-o rudă de-a ei, Alex. Moruzi, înfocat unionist, care fu însărcinat de ea să spună caimacamului că nu se va întoarce la Iași, câtă vreme Catargi va fi ministru. Categorie. Dar mai mult — căci în timpul acestor câteva săptămâni petrecute la Țigănești, Cocuța Vogoridi, în singurătatea ei, avu timp să mediteze asupra soartei patriei sale și al propriului ei destin. Ea trimise deci răspuns soțului ei, prin gura lui Moruzi, următoarele cuvinte, care raportate de Place lui Walewski, au trecut de la Țigănești la Iași, de la Iași la Paris, și de la Paris în istorie: „Ai venit în țară sărac lipit pământului, n'ai altă avere decât zestrea ce ți-am adus-o eu, fata lui Conachi. Iți iert risipirea ce-ai făcut-o din averea mea, dar nu-ți voi ierta trădarea față de neamul, față de țară, care-ar fi trebuit să devie și a d-tale! Cum nu ai astăzi altă avere decât a mea, aș putea printr-un divorț, să te așez din nou pe paiele de pe care te-am ridicat. Vezi dacă-ți place mai bine această perspectivă, promisiunilor pe care

ți le fac Turcii! Pentru moment îți cer darea afară a lui Catargi, și numai atunci mă voi întoarce pe lângă Dumneata!”.

„Je tiens ces paroles du prince Maurouzi lui-même”⁵⁾ scria Place lui Walewski.

Iată pentru ce Cocuța Vogoridi este o figură istorică. Mi se pare că ajunge! Totuși, pare a fi fost mai mult!

Catargi a fost înlocuit — imediat. Dar în locul lui fu numit un alt antiunionist, Vasile Ghica. Samavolnicile urmărilor, mai groaznice decât înainte. Cocuța, întoarsă la Iași, nu-și mai afla locul, nu mai știa ce să facă, își pierdu capul.

Ajungem la o foarte spinoasă chestiune în această afacere, la o foarte delicată chestiune, fiindcă membrii acestei familii mai trăesc încă astăzi chiar, un fiu de-al Cocuței, (la Paris), chiar o fată de-a ei (la Iași). Și copiii aceștia, la urma urmei, nu sunt numai ai Cocuței Vogoridi, sunt și ai lui Nicolae. Dar noi aici facem istorie — istorie de acum aproape 80 de ani, și trebuie să spunem lucrurile așa cum au fost.

Unioniștii, exasperați de felul cum se întocmiau listele electorale, și văzând că nici unul din ei nu va putea pătrunde în Divanul Ad-hoc, încercau toate mijloacele ce le stătură în putință pentru a înlătura pe Vogoridi din cămăcămie, cât mai era încă vreme. Ei făcură un lucru puțin elegant, dar... scopul scuză mijloacele... în politică mai ales, și chiar în istorie, care nu este altceva decât politica trecutului. Ei furară corespondența secretă a lui Vogoridi, pentru a dovedi legăturile lui cu Turcia și cu Austria, și a îndemna astfel pe puterile semnatare ale tratatului de pace din Paris (Franța, Anglia, Prusia și Sardinia) de a interveni pentru darea afară a caimacamului și înlocuirea lui cu un altul, care, în mod imparțial, să asigure libertatea alegerilor.

Xenopol zice: „Unele scrisori confidentiale încăpură, nu știu prin ce împrejurare, în mâinile lui D. Rallet” (Rallet fu de fapt inițiatorul acestei afaceri).

Ubicini scrie: „La publication des fameuses lettres confidentielles échappées du portefeuille du caimacam...”⁶⁾

Originalele acestor scrisori fură depuse în mâinile Comitetului Electoral din Iași, care scoase de pe ele două copii legalizate, trimițându-le membrilor Comisiunii Mixte din București și celor patru ambasadori prieteni la Constantinopol. Ele fură publicate în *Etoile du Danube* (8 August) și stârniră o nemaipomenită valvă în străinătate în deosebi în Franța, fiindcă rezultă clar din cuprinsul acestor acte, că Vogoridi nu era altceva decât docilul instrument al Porții și al Cabinetului din Viena,

5) Am aflat aceste vorbe chiar dela Moruzi.

6) Publicarea faimoaselor scrisori secrete, căzute din portofoliul caimacamului...

care lucra, conform instrucțiunilor primite de acolo, împotriva liberei exprimări a voinței poporului, adică împotriva Unirii.

Nu vom cită pasagi din acele scrisori — prea cunoscute de altfel — căci ar fi să lungim prea mult acest articol, dar vom reveni asupra chestiunii delicate, despre care vorbiam mai sus.

„Gazeta de Moldova” din 21 August 1857 (ziarul oficial al timpului) năpustind nega conținutul scrisorilor publicate în *Etoile du Danube*, scria următoarele: „Mai multe ziare au publicat câteva scrisori (erau multe) care au fost furate caimacamului Vogoridi, și nu răstăcite, după cum o spun hoții prin ziarele lor.” Urmează apoi în acest articol învinuirea că conținutul acestor scrisori a fost alterat...!

Vorba e: cine le-a furat? Nicăeri niciodată (după știința mea) nu s'a vorbit de lucrul acesta. Xenopol zice: „nu știu prin ce fericită întâmplare” Ubicini: „les lettres échappées”, *Gazeta Moldovei* „scrisorile furate”... de către cine?

Am fost în Ianuarie trecut la Iași să vorbesc cu fata Cocuței Vogoridi, femeie de 80 de ani acum — care mi-e rudă, și are capul întreg, de nu i-ai da 60 de ani. — Nu a putut să-mi spună multe lucruri despre mama ei, fiindcă avea vre-o 15 ani când a pierdut-o. Dar fără măcar s'o întreb, singurul lucru care mi l-a spus cu convingere e că „ce n'est pas ma mère qui a volé les lettres”⁷⁾ Mărturisesc că nici nu mă gândisem la lucrul acesta. Dar acest răspuns mă băgă la idei. Am întrebat-o: „Dar atunci cine?” — „Rose Pompon”. Ea a furat cheile biroului tatei de sub pernă, noaptea pe când dormia, a deschis sârțarul unde știa că sunt scrisorile și le-a dat lui Costache Rolla”.

Rose Pompon?

Auzisem vorbindu-se de ea.....

.....

Ce-a urmat este prea cunoscut. Nici publicarea acestor documente nu avură nici un efect asupra politicei Porții, Austriei și a lui Vogoridi, nici demisia lui Cuza din postul de prefect de Galați (fapt care-a înlesnit mai târziu urcarea lui în scaunul României), nici amenințările Franței și ale Angliei. Ba dimpotrivă, pentru a proceda prin surprindere, data alegerilor este înaintată cu 15 zile, așa încât la sfârșitul lui Iulie ele au loc în tot cuprinsul Moldovei, deputații aleși fiind în marea lor majoritate antiunioniști. Din 2000 de proprietari mari, fuseseră admiși la vot numai 350, din 20.000 proprietari mici numai 2264, din 11.000 profesioniști liberi numai 1190 ș. a. m. d.

7) Nu mama a fost aceea care-a furat scrisorile.

Ambasadorul Franței protestează la Poartă, cerând anularea alegerilor. Răspunsul evasiv al Sultanului hotărăște pe Napoleon să rupă relațiile diplomatice cu înalta Poartă, rechemându-și ambasadorul de Thouvenel. Memoriile lui Hübner, ambasadorul Austriei la Paris sunt deosebit de interesante pentru a vedea evenimentele von der Kehrseite, cum se spune pe nemțește, relativitatea istoriei. Hübner arată că Napoleon se afla la Plombière, când îi veni vestea acestor alegeri timpurii și truate.

„L'empereur Napoléon était encore a Plombière lorsque la nouvelle de l'incident des élections arriva en France. Il s'emporta, s'en exagéra la portée, se crut blessé dans son amour-propre, dans sa dignité, dans son honneur et s'en plaignit vivement à M. Fould, qui se trouvait alors auprès de lui. Lorsque peu de jours après l'Empereur revint à Paris, ce fut un orage, devant lequel le comte Walewski ne pu que plier. Il est donc certain que la demande de l'annulation vient de l'Empereur et non de son ministre”.

(5 Aout départ pour Osborne).⁸⁾ Mânia lui, plecarea imediată la Paris, ordinul de a rupe relațiile cu Poarta, în caz că Vogoridi nu este rechemat, întrevăderea de la Osborn, cedarea lui Napoleon. Decepția printre exilați și patrioții din țară. Anularea alegerilor și renunțarea la unire și la Principele străin: unire vamală, armata și administrația cu un singur guvern.

Totuși triumful bătea la ușă. Vogoridi fu rechemat și în locul lui se numi conform articolului 18 din Regulamentul organic 3 caimacami: Anastasie Panu, Vasile Sturdza și Ștefan Catargi (în Muntenia: Em. Băleanu, Ion Mano și Al. Filipescu).

Cu aceste noi guverne alegerile se fac libere și când se întrunesc Divanurile, membrii lor cer Unirea în unanimitate în Muntenia și unanimitate, fără doi, în Moldova (Unirea, autonomia, neutralitatea, principele străin și guvern constituțional reprezentativ).

Tot din Hübner, întrevăderea cu Împărăteasa Eugenia după dubla alegere a lui Cuza (Joi 10 Februarie), 1859. „J'ai été aux Tuileries. L'Impératrice m'a dit: „vous voyez que les Principautés veulent l'union” — „Non Madame, je vois seulement de fières intrigants!” L'Impératrice toute rouge d'impatience, s'écria: „Non!”

8) Împăratul Napoleon se afla încă la Plombière când sosi vestea cu incidentul alegerilor. Se infuriă, exageră importanța faptului, se crezu lovit în amorul lui propriu, în demnitatea sa, în onoarea sa și se plânse cu hotărâre d-lui Fould, care se afla atunci lângă el. Când puține zile în urmă, Împăratul se întoarse la Paris, s'a deslănțuit furtuna, în fața căreia contele Walewski a trebuit să se plece. E deci neîndoios că cererea de anulare a pornit dela Împărat și nu dela ministrul său. (5 August plecarea spre Osborne).

C'est le vœu national On y veut l'Union”.

Să ne întoarcem la Ecaterina Vogoridi. De fapt, de la furtul scrisorilor încoace urmele ei se șterg. Dar putem bănuși că traiul ce a dus Vogoridi cu ea, în cursul lunilor Iunie, Iulie și August 1857 nu a fost din cele mai armonioase. Înlocuirea lui Costin Catargi cu Vasile Ghica, samavolnicile care au urmat, alegerile din Iulie și retragerea mandatului caimacamului n'au putut decât să înăsprească legăturile conjugale dintre soți. Frumosul rezultat al alegerilor din Septembrie 1857 și dubla alegere a lui Cuza, ca domn al Moldovei și al Munteniei din 1859, trebuie să fi făcut să salte de bucurie inima plină de dragoste de țară a Ecaterinei Vogoridi. Visul ei, al fratelui Costache Negri, al surorilor și al întregului neam, fiind acum împlinit, iar pe de altă parte egoistele ambițiuni ale lui Nicolae Vogoridi fiind definitiv sfârșimate, la mintea omului este că viața mai departe între acești soți, cu firi și idealuri atât de deosebite, nu mai putea ține. Amenințarea pe care o făcuse Cocuța Vogoridi bărbatului ei, în Mai 1857 se traduse în fapt, în cursul anului 1860 — trei ani mai târziu; fata lui Costachi Conachi și sora lui Costachi Negri se dăspărți de soțul ei, reluându-și, la vârsta de 31 de ani, libertatea după care suspina de mai bine de 10 ani.

Vogoridi, rămas sărac, umilit, învins, muri în anul 1864, încă tânăr, într-o cameră de hotel la București.

Cocuța dimpotrivă, încă bogată, din puținul ce-i mai rămăsese din fosta ei zestre, plecă în străinătate și întâlnindu-se acolo cu prințul italian Ruspoli, se mărită cu el, prin 1861 sau 1862.

Din prima ei căsătorie ea a avut trei copii, pe Emanuel Vogoridi (căsătorit cu o contesă de Puy-Ségur) care trăește încă, foarte bătrân, (la vre-o 90 de ani) în Franța (Paris), o fată Lucia, măritată întâi cu N. Rosseti - Roznoveanu și apoi cu Dimitrie Grecianu, trăind și ea la Iași, și a doua fată, care a fost măritată cu contele de Roma, și care nu mai e în viață.

Cu Prințul Ruspoli a avut mai mulți copii, dintre care unii mai trăesc și azi.

Ea și-a petrecut ultimii ani numai în Italia, la Genova, la Roma pe malul lacului de Como. Acolo o întâlnim încă, de data aceasta nu în manualele de istorie, ci într-acele de literatură, văzută prin pagina poetică a poetului Vasile Alexandri, care-i scrie pe un album versuri, care încep așa:

Pe lacu de Como e unda senină
Ca cerul albastru ivit printre nori

9) „Am fost la Tuileries. Împărăteasa mi-a spus: vedeți că principatele vor unirea — „Nu Doamnă, văd doar niște intriganți dibaci!” „Împărăteasa roșie de mânie, strigă: „Nu! E dorința națională. Vor Unirea”.

In jurul se'ntinde un rai de grădină
Ce varsă pe maluri buchete de
flori

Nu citesc mai departe căci este
una din cele mai slabe poezii
ale lui Alecsandri, și n'as vrea
să depreciez pe Bardul de la
Mircești.

Cocuța Văgari moare, în anul

1870, la vârsta de 41 de ani,
la facere. Corpul ei a fost a-
dus din Italia în Moldova și în-
gropat la moșia ei Țigănești din
Tecuci, acolo unde se reculegea
de neplăcerile primei ei căsnicii
și unde odihnește acum, de 65
de ani, de sbuciumul acestei
vieți omenești, care ne este
soarta noastră a tuturor.

Institut medical cosmetic

Str. Brezoianu 3, București III
Telefon 459-22. Consult. 11-1, 5-8
sub conducerea unui medic der-
matolog și unei doctorițe din
Berlin.

Sfaturi și îngrijiri date de că-
tre specialiști în toate tărnu-
rile cosmetice.
Înlăturarea radicală a perilor
de prisos, prin diatermie, în-
grijirea frumuseții și a trupu-
lui, etc.

Un stomac lenevit

e acela al celor mai mulți oameni apar-
ținând vârstei mijlocii: a bărbaților și
femeilor cari muncesc.

Cunoașteți, printre cei cari vă încon-
joară, pe cineva care să nu fi avut,
niciodată, acrieli la stomac, care să nu
se plângă niciodată de senzații acide,
de dureri de cap? Toate aceste su-
părări curente, — cele mai multe dintre
ele, neglijate, — trebuiesc nimicite la
apariția lor. Altminteri le vom vedea
amplificate. Ele pot deveni cronice, să
vă amărească viața. Excesul de aciditate
stomacală e la baza tuturor neplăce-
rilor provenite din stomac. O mică
doză de **Magnesia Bisurata** în puțină
apă neutralizează, — în trei minute, —
acest exces de aciditate, însășișind
și normalizând digestia. Nu uitați că
Magnesia Bisurata, care e prescrisă
de Corpul Medical e singurul remediu
ce acționează instantaneu și nu cre-
ează nevoia obișnuinței (acutumanța);
mulțumită ei vă puteți alimenta cu
toate mâncărurile Dv. preferate, fără
teamă de dureri digestive. De vânzare
în toate farmaciile și drogueriile cu
prețuri, de lei 75 sau în format mare
economic lei 110.

Citiți:

"MAGAZINUL"

revista publicului select

Cum m'am corterosit de sbârciturile mele la 60 de ani

și am reușit a arăta cu
20 de ani mai tânără.

„Sunt de 60 de ani, vârsta la care
asa de des femeia nu mai caută să
se facă atrăgătoare. Dar din pură cu-
rizitate voiam să încerc pe obrazul
meu plin de sbârcituri și ruinate de
intemperii efectul Cremei Tokalon,
aliment pentru piele, celebra Cremă
de Paris.

Inchipuiți-vă surpriza mea când
după o lună de întrebuințare mi s'a
zis: „Intineresti.” Incurajată de ace-
ste observații, am urmat cu tratamentul
și în cinci luni se petrecuse o
minune. Toți câți mă văd zic că am
aerul unei femei de 40 sau 45 ani.
Tenul meu este limpede și încântător,
de o culoare ușor trandafirie, și pielea
mea arată abia urme de sbârcituri.
E' un lucru miraculos.

Judecând după acest rezultat, n'ar
mai exista buni bătrâne, dacă toate
femeile ar voi numai să întrebuințeze
Crema Tokalon.

Notă: Autoara scrisorii de mai sus
n'ar vrea ca numele ei să fie publicat,
dar textul original se poate vedea. Ga-
rantăm că Crema Tokalon, aliment pen-
tru piele, conține ingredientele extrem
de nutritive pe care marii specialiști le
declară indispensabile pentru pielea
Dv. pentru ca să rămână limpede, fra-
gedă, teapănă și fără nicio sbârci-
tură. Intrebuințați Crema Tokalon,
aliment pentru piele, culoarea roză,
seara înainte de culcare, iar Crema
albă dimineața. Veți fi surprinși de
îmbunătățirea obținută chiar într-o
noapte. Se garantează succesul, alt-
fel se restituie banii.

De vânzare la toate farmaciile, dro-
gueriile și parfumeriile din țară. Noi
prețuri reduse: Crema Tokalon, culoa-
rea albă, la Lei 50.—, Crema Tokalon
aliment, culoarea roză, la Lei 20.—

SFINȚIREA TROIȚEI STRĂJEȘTI LA COLONIA AGIGEA-CONSTANȚA

DUMINICĂ 1 Septem-
brie s'a desfășurat la
colonia Agigea solem-
nitatea sfințirii primei troițe
străjerești a cetii de străjeri for-
mată pe lângă colonia de mare
a preventoriului Agigea.

În cursul lunii August, programul
străjeresc a fost aplicat aproape
întreg, insistându-se mai ales
asupra educației morale, națio-
nale și fizice.

Ca o încoronare a acestei acti-
vități, d. Marin Chivu a luat
inițiativa de a se ridica în curtea
preventoriului o troiță ca simbol
pentru prima organizare stră-
jerească pe litoralul Mării Negre.

Duminică s'a sfințit această troiță,
în prezența d-lui Ministru al
Sănătății, dr. Costinescu.

În jurul troiței așezată în fața
clădirii celei mari ce se află în
construcție, au fost adunați cei
700 elevi străjeri, strânsi în careu
în jurul catargului pe care avea
să se înalțe falnic drapelul na-
țional. La ora 6 după amiază,
sosind d-l ministru Costinescu,
elevii străjeri l-au primit cu
corul „Bine-ați venit!” După
slujba religioasă oficiată de pre-
otul Popescu-Cumpănă, pentru
sfințirea troiței, elevii străjeri au
dat raportul pe cuiburi, pâlcuri
și stoluri, domnilor comandanți
Chivu și Olga Reus. S'a cântat
apoi „Tatăl Nostru”, Imnul stră-
jerilor, Trei Flori, și s'a rostit
deviza străjerilor: „Credință
și Muncă pentru Țară și
Rege”.

Cei aproape 700 de străjeri au
executat cu o precizie uimitoare
exerciții străjerești, mișcări de
gimnastică și înviorare, dansuri na-
ționale, recitări, coruri străjerești
și jocuri distractive și educative.

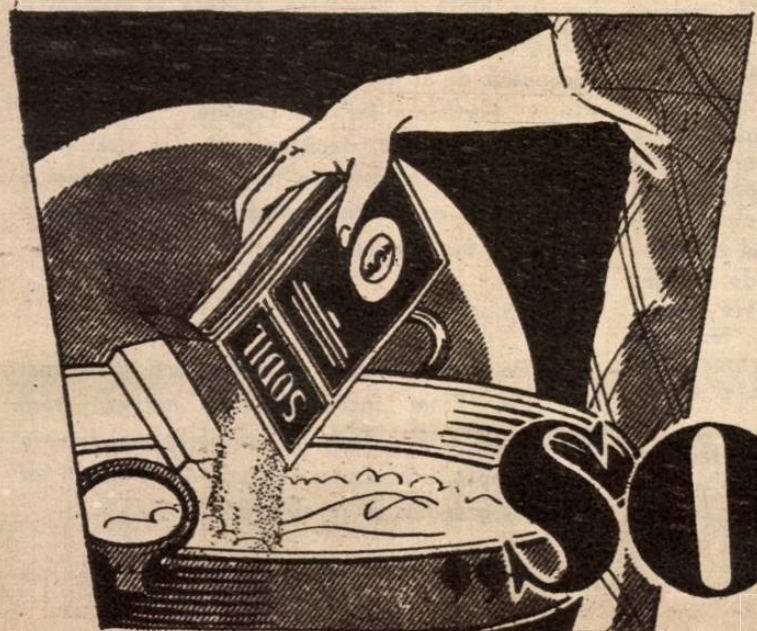

La plecarea domnului ministru, Fotografiile noastre au fost luate
elevii străjeri au executat „lu- în timpul solemnităților.
reșul” în jurul d-lui ministru dr.
Costinescu, dl. dr. Ilescu, d.
Protopopescu și al comandanților
străjeri.

Portalul taberei de cercetași „Tălășmani”. Tăierea pangliciei
la intrarea în tabără a d-lui general Ganea Ștefan.

Vreți să vă FERIȚI RUFEELE de stricăciuni?

Spălatul rufelor în apă leșioasă, vă scutește de a le freca
prea mult și știți doar că frecatul exagerat al rufelor le distruge.
Dar pentru spălatul rufelor apa obișnuită este prea aspră.
Cum să-i înlături asprimea făcând-o leșioasă? Există un
singur mijloc: „SODIL”. Un produs românesc nou, introdus
de curând, care a fost supus tuturor încercărilor și a dat
rezultate minunate.

- „SODIL” face apa leșioasă, sporește clăbucul, economi-
sește munca și totuși rufele sunt de o albeață scilicitoare.
- „SODIL” nu taie rufele!

INTREBUINȚAȚI

SODIL

GARANTAT FĂRĂ CLOR

Spălați
cu
„SODIL”

D-ra RITA CASTOR aleasă la con-
cursul artistic organizat de revista
noastră, va apare în comedia mu-
zicală pe care Teatrul Alhambra
o va prezenta în această stagiune.

Josephine, soția lui Napoleon

Frumusețea imperială în fața căreia se închinău prinți și nobili, Josephine impunea prin farmecul ei de creolă, căruia cei mai renumiți meșteri în arta cosmetice i-au adus omagiul lor creând produse anume pentru împărăteasă.

...și D-voastră Doamnă,

care încantați ochii și inimile printr-o linie modernă și o grație fără cătușe, și D-voastră aveți slujitori în maestrul actual al esteticii. Dintre creațiunile lor, dați preferință acelor care răspund setei D-voastră de eleganță.

Refuzați produsele mediocre, artificialele bătaoare la ochi, și adoptați numai ce e frumos, veritabil, inalterabil; dintre toate rougeurile, alegeți deci numai Rougeul Angélus.

ROUGEUL Lei 220, REZERVA Lei 140, AUTOMATUL 290

Louis Philippe

LE ROUGE ANGELUS

Produsele Angélus Louis-Philippe sunt dintre rarele articole ce se aduc într-adevăr gata fabricate și montate din Paris.

Exclusivitate: FARCOSA, Buc. str. 11 Iunie, 67

BON GRATUIT

Prezentând acest bon la oricare din următoarele magazine din Capitală:

Galeria Lafayette cal. Victoriei	Drogueria Traian Grigoriu
Drogueria Bursei, str. Doamnei 10	str. Academiei 24
" Cupidon, Bd. Elisabeta I	" Universală, Rahovei 109
" Garibaldi str. Lipscani	" Venus, cal. Victoriei 56
" Gușă Gionga, Lipscani 43	" Zaharia str. Lipscani 87
" Teatrului cal. Victoriei 84	Parfumeria cal. Victoriei
	Parfumeria Degen cal. Victoriei

și la principalele magazine de specialitate din provincie veți obține în mod gratuit un eșantion de rouge Angélus Louis-Philippe în culoarea potrivită buzelor dvs.

N'am descoperit America

(Urmare din pagina 8)

noastră. O dovadă chiar la Rio, unde o doamnă mi-a spus că nu mai cumpără pălării la vechea ei modistă din celebra **Rua Ouvidor**, deoarece modista s'a mutat acum într'un apartament dintr'un **building**. Bărbatul ei nu-i dă voie să meargă într-o casă cu mai multe apartamente...

La Rio, o femeie din societatea bună iese rar singură. Totdeauna găsește o soră, o mamă, o prietenă, s'o întovărășească. Și dacă nu găsește, stă acasă!

Virtutea e o fortăreață pe care numai urâtenia dacă o poate păzi. Or brazilencele n'au această calitate de a-și putea păzi fortărețele. Ele sunt periculos de frumoase. Vă poftesc să-mi găsiți chiar în Orient față mai perfectă, privire mai languroasă, piele mai dulce, oval mai pur decât al brazilencelor. Și asta nu numai la femeile din „Societate”. Iată fetele simple, la ferestrele lor din cartiere, stând acolo toată ziua și privind trecătorii, satisfăcute numai că văd, indolente, cu coatele sprijinite pe fereastră!

RUȘINE CELOR SĂRACI!

Viața mondenă, la Rio, se concentrează la Câmpul de Curse, în tribuna Jockey-Clubului. Hipodrom, într'un cadru feeric. În mijlocul unei păduri nesfârșite și de nepătruns, care îi ține răcoare. În față, laguna, cu ultimele eforturi ale munților. Un lac liniștit scaldă limba îngustă de nisip, care formează o plajă la modă; pe urmă oceanul, tot oceanul, albastru palid, cu stânci pline de lumină, asediate de valuri din spumă caldă, ca de lapte.

În acest cadru, trei sute milioane de lei s'au transformat într'un **Palat al Curselor**, din lemn prețios, din marmură de Minas Geraes, arhitectură impozantă, restaurant, **tearom**, unde se dansează după curse, pe o terasă mare, cu fotolii adânci, ce privesc spre munte; cu tot felul de băuturi și gustări.

Să nu credeți c'au fost egoiști și au construit numai pentru ei acest institut, membrii Jockey-Club-ului. L-au făcut pentru tot orașul. Tot, cu toate cartierele, chiar cele mai mizere.

Și cartierele cele mai mizere le-au făcut rușinea ca nici să nu poftască măcar o singură dată acolo, de leac.

Drept pedeapsă, le-au... interzis de-atunci accesul. O tăbliță o țipă tare, roșie de mânie, în acești termeni:

Să nu care cumva...

NOPTI IN RIO!

O plimbare în jurul orașului: Părăsind coasta, trebuie să urci un zid de 800 m. Între Santos și Sao Paulo drumul e atât de abrupt, că fiecare vagon de tren trebuie să fie tras de un cablu. Drumul pentru mașini nu e mai puțin interesant. Pante amenințătoare pe marginea prăpastiei. Cred că niciun șofer nu s'ar aventura, dacă lianele n'ar ascunde prăpastia.

Guvernul a fost prevăzător. La fiecare cotitură, o firmă, cu un cap de mort sub care scrie:

Cimitir particular la picioarele muntelui pentru uzul domnilor automobiliști imprudenți.

Dar feeria nocturnă a plimbării te încântă într-atât, încât avertizarea o iei drept anecdotă. Mașina trece prin lpanema, o nouă cornișă deasupra mării, cu alte... anecdote. Drumul părește subit marea, întră cu noi într-o pădure de bananieri. Farurile îi luminează perdelele de liane. O lume întreagă trăiește în jurul automobilului. Animale de noapte, animale de pradă, tot ce caută, în întunecime, o pradă vie ca să se joace, să tortureze, mișună în drum, fără să-i pese că drumul e betonat, zboară prin aer și se sperie de faruri. Mii de ochi de aur și argint ne sperie și ne încântă.

Mașina virează brusc. Șoferul a stins farurile. Muntele sfârșește aici tot brusc. În vale, o atmosferă argintată. Admirația izbucnește, te în-

deamnă să strigi! Lumină de la Excelsior, la 700 m. înălțime, e un punct natural, tocmai deasupra orașului, plin de stânci și plante. Din cetatea vastă, din portul plin de activitate, de pe coastele capricioase, lumina țâșnește în jerbe, în fluvii, în figuri geometrice, în constelații. Planul străzilor îl citești în dungi de foc orbitor.

Pe covorul de catifea neagră, care cade dela noi și se desfășoară până departe de oraș, diamante își tremură focurile lor, milioane. Tot ce electricitatea știe mai uluitor, mai de efect, mai ingenios, e împodobit aci cu complicitatea naturii. Prin gradația intensităților, ghicești centrele nervoase ale orașului. Prin desenele fosforescente ale contururilor, reconstitui Baia lui Rio, limitezi apele adormite sub căldura copleşitoare.

Așa e la Rio de Janeiro!...

RIO DE JANEIRO — MONTE-VIDEO, IN AVION:

VI. SUFERINȚELE TÂNĂRULUI... REPORTER.

AVIONUL poștal pilotat de Reine, aviator celebru, fost prizonier al Maurilor, zboară peste o coastă mărginită de munți, cari cad deadreptul în mare, după ce fac tot felul de isprăvi geografice, metamorfozându-se într'un cortegiu care reprezintă toate ciudățeniile unui relief.

Rechinii umplu aceste paragini. Nu le place sgomotul nostru și se ntreabă unul pe altul, nu știu ce, pentru că suntem prea sus.

După Santos, tornadele succed uraganelor. Ne aflăm în regiunile cele mai agitate ale globului. Dealungul coastei, epavele vapoarelor naufragiate, dislocate de furtuni, îmi apar ca un cimitir din cele mai lugubre.

Valuri spală înălțimea țărmului și vor să ne ajungă. Mai ales că și noi dorim același lucru: suntem siliți să sburăm numai la câțiva metri înălțime.

Câteodată un ghiont ne isbește periculos spre pământ. Reine veghează și cu o lovitură energică, a și cabrat avionul.

Seara ne lasă în urmă și aterizează.

FRIG ȘI FRICA

Brusc — am spus că totul în avion e brusc! — tremurăm cu toții. Jungla a cedat locul mlaștinilor.

Adio, țări calde! Tremurăm de frig...

Aplecat peste umărul pilotului, citesc mereu mesajele primite prin radio. A primit tocmai una care pare că l-a impresionat, dar numai o clipă:

„Avion brazilian prăbușit la Santa Catherina” Santa Catherina e în drumul de care abia am scăpat.

Furtuna ne sgudue mereu, ceața ne orbește. Vom ajunge cu bine?

Reine luptă cu disperare. Preferă să primească radiograme despre alte avioane, de cât să se vorbească de-al lui. E modest. Și eu... solidar cu dânsul... Furtuna e turbată. Laguna Los Potos ar fi o încântare, dacă avionul n'ar străbate-o cu noi, pe-un asemenea timp. Pizmuim deci o vreme care e pasiunea mea, dar nu în avion! În sfârșit, farurile dela Porto-Alegre.

O VALIZA MARE CARE E MICA.

Stăm de câteva ceasuri și atmosfera nu se mai liniștește. Eram îngrijorat, eram nervos, eram într'un hal oribil. Trebuia neapărat să fim în acea noapte la Montevideo, altfel ratam tot proiectul grandios al rutei mele.

Trecusem atât de bine peste mare, peste Sahara, peste ocean chiar. Și ne împotmolim în aceste locuri, atât de aproape de țintă!

Când îmi amintesc aceste ceasuri și-mi recitesc notele, nu pot să mi le explic decât aplicând teoria lui William James și a succesorilor: că spiritul nostru nu e înfrânt ci dimpotrivă însuflețit, ațâțat, stimulat peste măsură, de-o îngrijorare prelungită, sau de suferință, mai ales când acestea sunt însoțite de-o inactivitate fizică.

Pierdusem gustul distracțiilor ce ni le oferia barul impecabil, de pe aerodrom, nu-mi ardea de nimic.

Nu mai pot să mă distreze nici hohotele de râs imense, cari-au izbucnit când s'a aflat că la aterizarea unui avion a dispărut o valiză și când s'au cunoscut amănuntele în care dispăruse. Era ciudat, valiza furată, mică și de culoare neobișnuită, albă, trebuia să fie văzută în mâna hoțului care-a dispărut cu ea. Dar n'o văzuse nimeni. Și doar numai câteva persoane trecuseră cu valize!

Un funcționar a explicat:

— Ați văzut pe domnul acela înalt, foarte distins, aproape de dv., când ați coborât din avion cu valiza?

— Văzut!

— Il bănuiam noi! N'a plecat cu o valiză?

— Cu o valiză, dar era una mare, galbenă.

— Tocmai. Asta e! E o bandă care operează de câțiva timp prin aceste locuri. Valiza aceluia era goală și fără fund, în partea opusă mânerului. Când ați lăsat din mână valiza, a pus valiza lui deasupra și-a îmbrăcat astfel valiza dv. O serie de clape ce se deschid înăuntru opresc ca valiza dv. să mai cadă. Și omul a plecat liniștit, pentru că n'are de ce se teme. De ce n'ați făcut scandal imediat, domnișoară?

AVIONUL ÎN AȘTEPTARE.

Incepeam să mă plictisesc.

Curând, ca un neurastenic desechilibrat, am căutat o consolare, un fel de compensare freudiană, în aeroplanul nostru, trândav ca și noi. Se afla acolo, culcat pe plajă, ca o frumoasă pasăre albă, gigantică.

Biplanele se aseamănă cu zmele de hârtie înzestrate cu motoare; dar monoplanele sunt întocmai ca păsările.

Il priviam de pe terasă. Era mai mult de cât o pasăre, era un înger. Ne fusese așa de bun prieten, în clipe destul de serioase. Și aveam atâta speranță în el! La fiecare sfert de ceas coboram să-l văd, cu sau fără motiv. Îi vorbiam. Era un înger care își mânjise fața în timp ce sbura cu noi. Și eu îi spălam într'una obrazul ca să-l fac tot așa de alb, tot așa de limpede ca în ziua nașterii. Îi ștergeam nasul, ochii, îi copleșeam cu cele mai atente îngrijiri, ca un maniac. Și rămâneam apoi la umbra aripelor sale, pe nisip, cu toate că la treizeci de metri, barul avea fotolii confortabile, radio aducea muzică proaspătă, oamenii, reținuți și ei locului, de alte avioane, erau veseli...

Din când în când, când briza se înălța câte puțin și gemea ușor, avionul ofta și el.

Pretindeam atunci că plânge, pentru că vrea să sboare!

Il înzestrasem cu o personalitate!

Reine pilotul, era fericit lângă el. Mai fericit, când vedea atențiile mele. Ca un tată al cărui copil e desmierdat de alții.

Era prima dată desigur când, silit de neocupație, își contempla avionul, însoțitorul lui în atâtea mii de kilometri de aventură.

Il iubia, cred, mai mult ca pe o logodnică, mai mult ca pe un prieten.

Bineînțeles ce-i păsa lui, el nu-și vedea spulberându-i-se un plan mareț. El nu se îneca la mal, ca mine!...

ÎN SFÂRȘIT.

În sfârșit, surprindem o clipă de liniște, plecăm din nou și curând, pe un cer liniștit, un oraș luminat.

Punta del Este.

Cârmim. Apa și-a schimbat culoarea. Violetă și brună. Rio de la Plata, imensul estuar, cu Argentina la Sud, Uruguai la Nord. Cu cele două capitale față în față, Buenos Aires pe țărmul sud, Montevideo pe țărmul nord.

O radă circulară dominată la stânga de o stâncă conică.

La dreapta un oraș.

Faruri. Aterisare. Oftaturi.

Montevideo!

I. MARIUS MIRCU

Urmează: **Moartea romanțată a unui bou.**

Pareți mai tânără decât vă este vârsta!

CURĂȚIȚI
TONIFICAȚI
HRĂNIȚI

● **ELIZABETH ARDEN VĂ FACE O PROMISIUNE.** Dacă urmați cu fidelitate tratamentul ei, ea vă promite că veți pare mai tânără decât vă este vârsta. Curațiți, tonificați și hrăniți epiderma dv., în fiecare zi. Necesitați numai trei preparate. Incepeți acest tratament astăzi și veți fi mai frumoasă mâine.

● **CURĂȚIREA** trebuie să se facă fără ca pielea să devină uscată, deoarece nu veți putea spune "adio vârștii" la infinit. Pe de altă parte nu vă trebuie nici o cremă prea grasă. Fină, ușoară, însă pătrunzătoare, iată formula Cremei de Curățit Venețiană (Venetian Cleansing Cream).

● **TONIFICAREA.** Un tonic trebuie să fie astringent, însă delicat, spre a putea fi întrebuințat mereu, să clarifice ușor și să stimuleze în mod plăcut—spre a face ca frumusețea dv., să apară ca un accident fericit al naturii—un efect asigurat cu ușurință de Tonicul Pielii Ardena (Ardena Skin Tonic).

● **HRĂNIREA.** Prea multe emoliente tind a îngroșa pielea. Puteți însă obține acea netedă, fermă, catifelată epidermă ce doriți, fără teama de a întrebuința o cremă conținând ingrediente prea grase, dacă întrebuințați Crema Velva (Velva Cream), lipsită de materii care îngroașă pielea.

Crema de Curățit Venetian . . . Lei 300 până la 1700
Tonicul pentru piele Ardena . . . Lei 350 până la 9000
Crema Velva Ardena Lei 300 până la 1650

Cereti broșura D-rei Arden cu indicațiuni complete pentru
îngrijirea pielii

ELIZABETH ARDEN

Elizabeth Arden Ltd.

LONDON 25 OLD BOND STREET, W.1

Cititi „MAGAZINUL”

REVISTA PUBLICULUI SELECT

apare în fiecare lună în 160 de pagini, diferite planșe, tipărite în culori la heliogravură. Prețul Lei 25.

No. 451 —
— Pag. 19

S'A DESFĂȘURAT AL DOILEA TUR CICLIST AL ROMÂNIEI

PENTRU țara noastră — pentru sportivii noștri, pentru a fi mai preciși — ciclismul este o noțiune veche, negreșit, dar cu un conținut foarte neprecis.

Cursele cicliste — ținute fie pe șosele, Duminică dimineața, la ore la care tot românul își reface organismul cu câteva ore suplimentare de somn, pe velodrom cu asistențe ce nu depășesc trei cifre, uneori resemnându-se chiar la două — cursele cicliste, spunem, nu au izbutit să facă populară această minunată sculă pe două roate, această „mică regină” cum au numit-o atât de poetic francezii, în țara cărora bicicleta se poate socoti în patrie.

Pe de altă parte, șoselele Țării Românești nu sunt încă făcute pentru a îndemna la excursii pe două roate subțiri, prea subțiri pentru gropile, șanțurile, bolovanii și pietrișul care le acoperă și brăzdează.

Deaceia, cu atât mai merituoasă apare inițiativa câtorva sportivi de inimă, care n'au pregetat delă nici un sacrificiu pentru a încerca popularizarea unui sport care trebuie să atingă și la noi în țară numele și dragostea pe care o are în alte țări.

Și — mărturisim, că nu ne așteptam — încercarea lor a fost încununată de succes.

Al doilea tur ciclist al României s'a bucurat — într'adevăr — de o popularitate, de o atenție și de un interes pe care nu suntem siguri că le-au mai obținut alte

sporturi.

Succes deplin, prin urmare.

Succes care deschide perspective și orizonturi nebănuite ciclismului în România.

* * *

Dar să spunem, în câteva cuvinte, ce este „Turul ciclist al României”.

Făcut după chipul și asemănarea celor din Occident, Turul României este o cursă de regularitate, împărțit în 11 etape. Fiecare etapă se aleargă într-o zi și cum sunt și intercalate și câteva zile de odihnă, durata cursei este de două săptămâni. S'a dat plecarea la 25 August și sosirea a avut loc Duminică, 8 Septembrie.

La sosirea în fiecare etapă, se face un clasament pe ordinea cronologică, care dă câte un câștigător al etapei. Timpurile fiecărei etape se adună succesiv, din totalul lor rezultând clasamentul general, care indică, în ultimă esență pe câștigătorul turului.

Acesta este clasamentul individual.

Pe lângă el, mai există și unul pe echipe. Fiecare țară care participă, își oficializează prezența prin înscrierea echipei care-i va purta culorile.

Și — anul acesta — culoarea internațională a turului României a fost destul de vie. Au participat șase țări — și Franța — ceeace, măcar în prima jumătate a cursei, a făcut un cadru plă-

cut celui alt clasament, mai precis, mai concret.

Dar să trecem, după aceste câteva cuvinte, la

DESFĂȘURAREA CURSEI

Duminică, 25 August, din București, piața Teatrului Național, s'a dat plecarea celui de-al doilea tur ciclist al României.

Pornesc — după cum am spus — șase echipe naționale — Jugoslavia, Bulgaria, Franța, Turcia, România și Polonia — plus 47 de individuali, ceeace face un total de 98 de concurenți.

Din prima etapă — București-Caracal — dificultățile se arată, prevestind defecțiunile serioase cari vor urma în zilele următoare. Cel mai notabil accident este acela care decimă echipa franceză, Richebourg fiind grav rănit, abandonul lui cuplându-se cu acela al lui Bat, căpitan. O dovadă suplimentară de greutatea primilor 160 de kilometri o furnizează și numărul impresionant al abandonurilor: 29!

Ceeace — după ce sosirea acordă conducerea bulgarului Nicoloff — lasă în cursă, pentru etapa II-a numai 69 de concurenți.

Etapă a doua (Caracal-T-Severin), disputată în ziua următoare, este câștigată de un jugoslav; de Cragac, care va fi concurentul cel mai valoros și a cărui retragere este într'adevăr regretabilă, din punct de vedere pur sportiv.

Victoria lui Cragac are consecințe diverse. În primul rând, Nicoloff pierde primul loc, acesta fiind ocupat de polonezul Daniel. Românul Hrenciuc trece al doilea și în clasamentul pe națiuni, Jugoslavia este prima. La individuali, conduce Mormocea.

Etapă treia (T. Severin-Lugoj) vede victoria aceluiași Cragac, care-și confirmă calitățile și-și întărește poziția, trecând primul în clasamentul general, cu peste 12 minute asupra celui de al doilea clasat, același Hrenciuc. Dar s'a întâmplat o mică tragedie, victima fiind bulgarul Nicoloff, care sosește la ultimul control cu o jumătate de oră întârziere.

Lugoj-Arad este etapa patra. Are numai 113 kilometri și ar trebui să fie cea mai ușoară. Este cea mai grea, pentru români, mai ales Hrenciuc pierzând 23 de minute. Iar Nicoloff, confirmându-și ghinionul, cade și se rănește la cap. În schimb, jugoslavii sunt „ca fraga” și toate le merg, curat ca pe roate. Davidovici câștigă etapa, deși se face o contestație, pe motiv că ar fi schimbat bicicleta pe drum, Cragac își mărește avansul iar în clasamentul pe națiuni, Jugoslavia conduce detașat.

Urmează o zi de repaos și Vineri 30 August se aleargă etapa V-a, Arad-Oradea. O etapă foarte monotonă în care dintre cei 50 de alergători plecați din Arad, 46 ajung la Oradea în

Kirkov (Turcia) care a sosit primul la București, este sărutat de căpitanul echipei otomane.

același timp. Tot Cragac câștigă la demaraj, tot el e în fruntea clasamentului general.

În schimb, etapa VI-a are toate elementele de senzațional. În special pentru noi, pe de o parte, românul Tudose câștigă etapa și Mormocea își reîntregă locul al doilea în clasamentul general, iar pe de alta căpitanul echipei noastre, valorosul Hrenciuc suferă un groaznic accident în munți. În clasamentul general conduce mereu jugoslavul Cragac și au mai rămas 45 de concurenți în cursă.

Altă zi de repaos la Cluj. Dar plină de discuții și terminată printr-o încheiere neașteptată. Într'adevăr, în etapa VI-a, avusesse loc un incident regretabil între românul Tudose și jugoslavul Fiket. Incident care din ceartă degenerase în bătaie iar apoi într'un duel pentru câștigarea etapei, terminat prin victoria lui Tudose, dar atât de disputată, încât echipa jugoslavă depune o contestație. Contestația este respinsă. Jugoslavii, nemulțumiți — deși Cragac conduce în clasamentul general iar echipa în clasamentul pe echipe — se retrag. Toate intervențiile — chiar și aceea a legățiunei jugoslave — sunt inutile. Turul României este privat de cea mai valoroasă participare.

În aceste condițiuni, plecarea din Cluj este mai puțin strălucită. Dar etapa VII-a (Cluj-Toplița) este cea mai dificilă. În lipsa așilor retrași — românul Mormocea câștigă etapa. Mai mult, conduce cu un avantaj apreciabil și în clasamentul general. Numărul concurenților, însă, s'a redus la 36.

Etapă VIII se aleargă pe distanța Toplița-Bacău. Este o etapă muntoasă dar decurge destul de liniștit. Tot un român trece primul linia de sosire — Tudose și tot un român conduce în clasamentul general — Mormocea. Al doilea este polonezul Daniel, care începe să devie amenințător, prin regularitatea cu care-și face cursa.

Altă zi de repaus la Bacău, în care olergătorii repară — în limita posibilului și posibilităților — rănile pe care două treimi din circuit le-au făcut „micilor regine.”

Și iată etapa IX-a — Bacău-Buzău — cea mai istovitoare dintre toate. Și cea mai tragică pentru șansele noastre în tur, căci Mormocea — purtătorul tricoului galben — cade, răni vechi se redeschid și brăileanul e silit să abandoneze. În fruntea clasamentului trece polonezul Daniel și în cursă mai sunt 31 de alergători, dintre cari 15 sunt independenți.

Etapă X-a are și ea surpriza ei. O câștigă independentul Nicolae Ion cu un avans de 12 minute asupra secundului clasat. Și cum încă din Buzău era al doilea, se apropie de Daniel, care mai are încă 15 minute de avans. Pe națiuni, conduce România, urmată de Polonia și Turcia. Sâmbătă este zi de odihnă la Brașov, înainte de plecarea în ultima etapă, Brașov — București.

Însfășișit, Duminică a avut loc ultima etapă a turului ciclist al României. Etapa triumfală. Etapa „de lux.” Etapa pe asfalt. Brașov — București, 170 de km., fără gropi, fără șanțuri, fără bolovani.

Și în afară de aceasta — cu ineditul ei. Victoria unei națiuni care, până acum, nu se remarcase prin nimic deosebit.

A câștigat ultima etapă turcul Krikor.

Ceeace după rezultatele precedentelor, nu a mai putut periclita victoria finală a polonezului Daniell, care este astfel, marele învingător al celei mai importante probe cicliste balcanice. Victoria lui Daniell a fost meritată pentru modul inteligent în care și-a condus cursa și — negreșit — prin calitățile excepționale de care a dat dovadă și care fac probabil ca el să fie primul care să regrete retragerea jugoslavilor.

Spuneam mai sus că finalul a fost de apoteoză. Mii și mii de oameni s'au îngrămădit pe Velodromul de pe șoseaua Ștefan cel Mare și pe drum, pentru a popula călduros o pagină întreagă din istoria care abia acum a început să se înscrie a ciclismului în țara noastră.

Promițând să mai revenim, azi nu putem decât să felicităm călduros pentru reușită atât pe organizatori cât și pe alergători.

Gh. Țar.

Nicolae Ion Țapu (România) al doilea în clasamentul general este felicitat de un moșneag de 110 ani.

DESVELIREA MONUMENTULUI ECATERINEI TEODOROI

In această pagină :
Sosirea Suveranului la Tg.-Jiu. Regele a fost primit de membri guvernului în frunte cu d. G. Tătărescu. Monumentul Ecaterinei Teodoroii.
Asistența la desvelirea monumentului d. Paul Anghelescu ministrul armatei rostindu-și discursul la desvelirea monumentului Ecaterinei Teodoroii. Suveranul și d. prim ministru Tătărescu plecând spre conacul de la Poiana după sfârșitul solemnității.

ajuns la Târgu Jiu decât Duminică după amiază, când toată serbarea se sfârșise. Oamenii n'au mai văzut nimic și după două ceasuri au pornit-o înapoi, călătorind mai rău decât la venire (că s'a îmbulzit și lume străină și vagoanele erau ciorchine de oameni) și făcând și mai multe ceasuri pe drum. Dacă o porniau mai devreme cu un ceas două din Râmnicul Vâlcii, ei ar fi putut fi la timp, ca să defileze prin fața regelui și pleca apoi în liniște.

ECATERINA TEODOROIU

Gorjenii — cari au cunoscut-o — spun c'ar fi chemat-o nu Ecaterina Teodoroii, ci Catalina Teodoroii.
Foarte bine că s'au gândit oamenii să cinstească memoria eroinei. Chiar Majestatea Sa Regele a voit să dea cât mai multă strălucire comemorării și a onorat serbarea cu prezența Sa.
Satele din Vâlcea, Mehedinți, Dolj și Gorj au răspuns cu în-suflețire la chemarea guvernului : s'au ales din fiecare comună de-

legați și au pornit toți să fie de față la desvelirea monumentului și solemnitatea comemorării Catalinei Teodoroii.
Parada și cuvântările au fost foarte frumoase, asemenea și monumentul, făcut de d-na Milița Pătrașcu.
Decât la noi lucrurile nu se fac niciodată cu bună rânduială : multă, foarte multă lume a avut de îndurat tot felul de neajunsuri, la Târgu-Jiu. Nu mai vorbim de norodul — din Olt mi se pare — al căror tren special rupându-se în două, n'a mai putut ajunge până la Târgu Jiu, dar iată că 1500 de fruntași au plecat Sâmbătă seara pe la orele 10 din Râmnic și n'au

Dealtminteri toate trenurile câte-au circulat Duminică au avut întârzieri mari, au pierdut legăturile cu alte trenuri și oameni, cari aveau treburi, au păgubit foarte mult. Căci pe toată linia dela Tg. Jiu la Filiași, funcționarii din gări își pierduseră capul. Calea ferată n'a luat măsuri, să pue oameni destoinici, cel puțin într-o zi grea ca asta, așa s'a putut întâmpla ca la Bărbătești cei dela mișcare să oprească în stație automotorul, care trebuia să aibe legătură la Filiași cu Rapidul spre București, ca să dea drumul la jumătatea dintr'un tren de mehedințeni. Când jumătatea aceasta de tren a sosit la stația următoare, a plecat automotorul, și a trecut el de data asta pe lângă mehedințeni, cari așteptau acum cealaltă jumătate a trenului lor.
Automotorul a pierdut însă legătura cu rapidul simplon.

Apoi altă poveste cu masa făgăduită celor 4—5000 de oameni poftiți la serbare ! În grădina publică se aflau pe mese pâine, bucate și vin. Vre-o mie de oameni câți au năvălit mai curând, au putut strânge ce au găsit, iar toți ceilalți au rămas flămânzi, fiindcă în Târgu-Jiu, Duminică nici cu bani nu găsi ai nimic de ale gurii.
În schimb se găsea praf din belșug, fiindcă nimeni nu s'a îngrijit să stropească drumurile.
Și e păcat că această sărbătoare înălțătoare a fost întunecată de atâtea și atâtea neajunsuri mărunte.

Aci lipsește ceva

spre complectare, ca pielea Dv. să nu fie iritată după bărbierit. Masați deci obrazul înainte și după bărbierit cu puțină Cremă Nivea.

CREMA NIVEA

Marele concurs automobilitist de la Braşov.

Marele concurs automobilistic de la Braşov a obţinut un succes strălucit. Au asistat 30.000 de spectatori masaşi de alungul pieţii. La categoria sport, cursa de au-

tomobile a fost câştigată de Petre Cristea, iar la categoria curse de Mişu Sonntag. Fotografiile noastre reprezintă câteva aspecte luate în timpul curselor.

Inginerul Stan, secretar general al A. C. R. R. primeşte înscrieri.

Fraţii Frumuşani (Adler) în timpul cursei.

Fraţii Frumuşani după alergare împreună cu preşedintele A. C. R. R.

Înainte de a se da plecare, Mişu Sonntag trage un pui de somn.

„În tramvai sau în ascensor nu mă puteam urca, se învârtea totul cu mine“

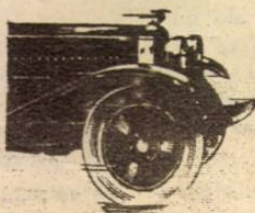
Pentru lămurirea acelor cari suferă fără să-şi cunoască cauzele suferinţei şi deci, fără să ştie cum să se trateze, vom spici în corespondenţa primită de noi, eri următoarea scrisoare a d-nei Mariela D. din Bucureşti. Redăm câteva fragmente :

„Boala mea datează de acum 5 „luni. Într-o zi, pe când mă aflam „în tramvai, am fost cuprinsă de „ameţeală şi nevoită să mă sprijin de umărul prietenei cu care „eram. Abia am putut ajunge „acasă. E drept că înainte de „aceasta, mă încercau de vreo „10 zile mereu greţuri şi-mi pierise pofta de mâncare. „De atunci încoace, ameţelile „s-au ţinut lanţ. Un sfert de oră „dacă umblam pe jos, eram „lită să mă aşez ca să mă odihnesc. În tramvai sau în ascensor „nu mă puteam urca, se învârtea „totul cu mine. Eram incapabilă „de a mă mai ocupa de gospodărie. La cel mai mic efort „oboseam. Nu puteam citi o gazetă că-mi jucau literele înaintea ochilor. Soţul meu, disperat de această schimbare şi „de faptul că slăbeam mereu — „în 5 luni de zile am pierdut „peste 4 kgr. — a încercat de „toate, dar fără folos.

„Ce să mai continui ? Vreau să „vă spun că pentru mine, „Tonoglobine“ a fost o descoperire.

„O miraculoasă descoperire. Am „luat 2 flacoane timp de o lună „de zile, apoi am făcut o pauză „de 10 zile şi acum sunt la al „treilea flacon. După prima săptămână, pofta de mâncare mi-a „revenit. După 14 zile, ameţelile „au dispărut complet, parcă mi „le-ar fi luat cu mâna. Citesc, „cânt la pian, fac plimbări de „câte o oră fără oboseală. Buna „dispoziţie a revenit în menajul „nostru“.

Pentru cei iniţiaţi, rândurile de mai sus nu sunt o surpriză. Ameţeala se datorează de cele mai multe ori unor turburări ale circulaţiei din creierul mic, turburări cari sunt efectul alterării lichidului sanguin. Vinul tonic „Tonoglobine“ redă sângelui tocmai elementele distruse în special hemoglobina. principiul globulelor roşii, iar prin celelalte elemente pe care le conţine, acţionează energic asupra cordului şi celulelor nervoase. sporind astfel fluxul vital. Broşură gratuită la cerere. Echantioane contra lei 20, în mărci poştale, anexând şi prezentul anunţ, expediază „FARCOSA“ S. A. R. Bucureşti, str. 11 Iunie 67.

Pilotul şi maşina se alimentează... Lt. Col. Berlescu cu Ilmonadă şi maşina cu benzină... Provizii pentru lupta finală.

Foto A. B. C.

No. 451 —
— Pag. 22

PRIMUL INSTITUT COSMETIC MEDICAL

BULEVARDUL CAROL, 39

TELEFON 3.52-73

D-NA Dr. M. RABINOVICI dermatolog specializată la Paris şi Viena, tratează: negi, pistrii, coşuri, etc. Ingrijirea feţei cu hormoni şi masaje pneumatice. Distrugerea definitivă şi fără cicatrice a părului de prisos. Slăbirea locală a corpului prin masaje electrice, curs de gimnastică.

Consult. 10—12 şi 3—7 p. m.

Consult. gratuite Miercuri 11—12 a. m.

CALENDAR

1524. * poetul francez Pierre Ronsard în castelul Poissonière († 1585) (alăturat chipul).
1816. * mecanicul german Karl Zeiss, fondatorul uzinelor Zeiss din Yena († 1888).
1874. † istoricianul și diplomatul francez F. Guizot (* 1787).
1859. * publicistul Nicolae Xenopol († 1917).
1932. † poetul Alfred Moșoiu (* 1890).

11

1741. Sfârșindu-și surghiunul din insula Mitilene, Mihail Racoviță se urcă pe tronul Munteniei (alăturat chipul).
1829. * pictorul german Anselm Feuerbach în Speyer († 1880).
1914. Victoria dela Marna.
1932. Vizita mareșalului Pilsudski în România.

12

775. † împăratul imperiului de Răsărit, Constantin V-lea după o domnie de 34 de ani.
1592. † filozoful francez Michel de Montaigne (* 1533) (alăturat chipul).
1794. † fabulistul francez J. P. Florian (* 1755).
1848. A avut loc lupta din Dealul Spirei între pompierii români și turcii.
1860. * profesorul universitar dr. Toma Ionescu (* 1926).

13

1321. † poetul italian Dante Alighieri în Ravenna (* 1265). (alăturat chipul).
1760. * compozitorul Luigi Cherubini la Florența († 1842).
1817. * poetul Theodor Storm la Husum († 1888).
1895. Înăugurarea podului „Regele Carol I” dela Cernavodă.

14

1559. † regina Isabela a Ungariei, soția regelui Zăpolia.
1613. * scriitorul francez Francois de la Rochefoucauld, la Paris († 1680).
1830. Prima distanță parcursă cu vagoane de tren trase de locomotivă, între Liverpool și Manchester.
1897. † Alexandru Roman, membru activ al Academiei Române, la Sebeș (* 1826) (alăturat chipul).

15

1736. † fizicianul Daniel Fahrenheit, la Haga (* 1686).
1823. † apostolul culturii românești, Gheorghe Lazăr (* 1779) (alăturat chipul).
1867. * fostul ministru Vintilă Brătianu († 1930).
1922. † Ștefan Hepites, membru al Academiei Române (* 1851).

16

1844. * Generalul C. I. Brătianu († 1910).
1863. † poetul francez Alfred de Vigny (* 1797).
1887. † ziaristul român Iacob Mureșanu, membru al Academiei Române (* 1812).
1888. † poeta Iulia Hașdeu (* 1869) (alăturat chipul).

17

Atențiune! Cumpărați

LA VULTURUL DE MARE CU PESTELE IN GHIARE

are mărfuri minunate
efține și garantate!

Theodor Atanasiu & Co S.A.

STR. BAZACA 1 / STR. CAROL 76-78-80-82 / STR. HALELOR 21

BOLNAVI de PLĂMÂNI!

MII DE BOLNAVI VINDECAȚI

Cereți imediat cartea asupra

METODEI NOI de NUTRIȚIE,

care a salvat pe mulți. Această metodă poate fi adaptată oricărui regim și ajută a învinge repede boala. Sudoarea noaptea și tusea dispar, greutatea corpului se urcă, și o calcificare treptată oprește suferințele.

OAMENI SERIOȘI

ai științei medicale confirmă eficacitatea metodei mele, și sunt de acord cu întrebarea ei. Cu cât mai repede se începe cura cu atât mai bine.

GRATIS ȘI FRANCO

primiți cartea mea din care veți afla multe demne de știut.

Deoarece editorul meu trimite în total numai

10.000 bucăți gratis

scrieți imediat, pentru ca și Dv. să fiți printre primitorii fericiți.

Este suficient o carte poștală la adresa de mai jos:
Ernst Pasternack, Berlin 80, Michaelkirchplatz 13, Abt. Z.596

Degetele au început să-i se umfle

Ingrozită de urmările reumatismului

A luat Kruschen tocmai la timp

Puțin dacă ar mai fi întârziat cu aplicarea unui tratament eficace pentru reumatismul de care suferea, această doamnă ar fi rămas toată viața cu mâinile diforme.

"Acum șase ani am început să am junghiuri reumatice la încheieturi, mai ales la umeri și degete. În timpul nopții, aceste junghiuri deveneau mai violente și nu mă lăsa să dorm. Apoi am observat cu groază că degetele au început să se umfle la încheieturi. Gândul că mâinile mele ar putea să se deformeze, ca multe alte mâini pe cari le-am văzut în aceeași stare, mă îngrozea și mă puse pe goană în căutarea unui remediu. Am încercat toate remediile cunoscute — fără nici un folos. Atunci am cumpărat un flacon de Sels Kruschen și am luat prima doză chiar în dimineața următoare. După câteva doze durerile s-au micșorat, apoi au dispărut complet și nu au mai revenit nici odată în ultimii șase ani. Mă trec fiori când mă gândesc în ce stare aș fi ajuns dacă nu aș fi luat Sels Kruschen la timp."

M. F.
In cele mai multe cazuri durerile reumatice provin din depozitarea în mușchii corpului și la încheieturi a unor cristale de acid uric, ascuțite ca acul, tari ca piatra. Kruschen sfărâmă aceste cristale, le dizolvă în întregime, prefăcându-le în materii inofensive cari sunt eliminate prin căile naturale — rinichii.

Sels Kruschen se vând în mai mult de 120 țări și se pot obține acum și în România la toate farmaciile și drogheriile cu prețul de 95 lei flaconul.

Faceți singuri experiența:

Așa arde NUMAI
MĂTASEA DE CUSUT
(ca părul)

Așa ard celelalte
FIRE DE CUSUT
(ca hârtia)

Observând atent această
doosebire nu vă puteți înșela.

Coaseți numai cu

MĂTASEA DE CUSUT
Gudermand

DOAMNELOR!

Vopsitul părului, în cele mai frumoase culori naturale precum și ondulațiuni permanente, execută ireproșabil Coaforul François, Strada Edgard Quinet, 7. Telefon 3-01-23

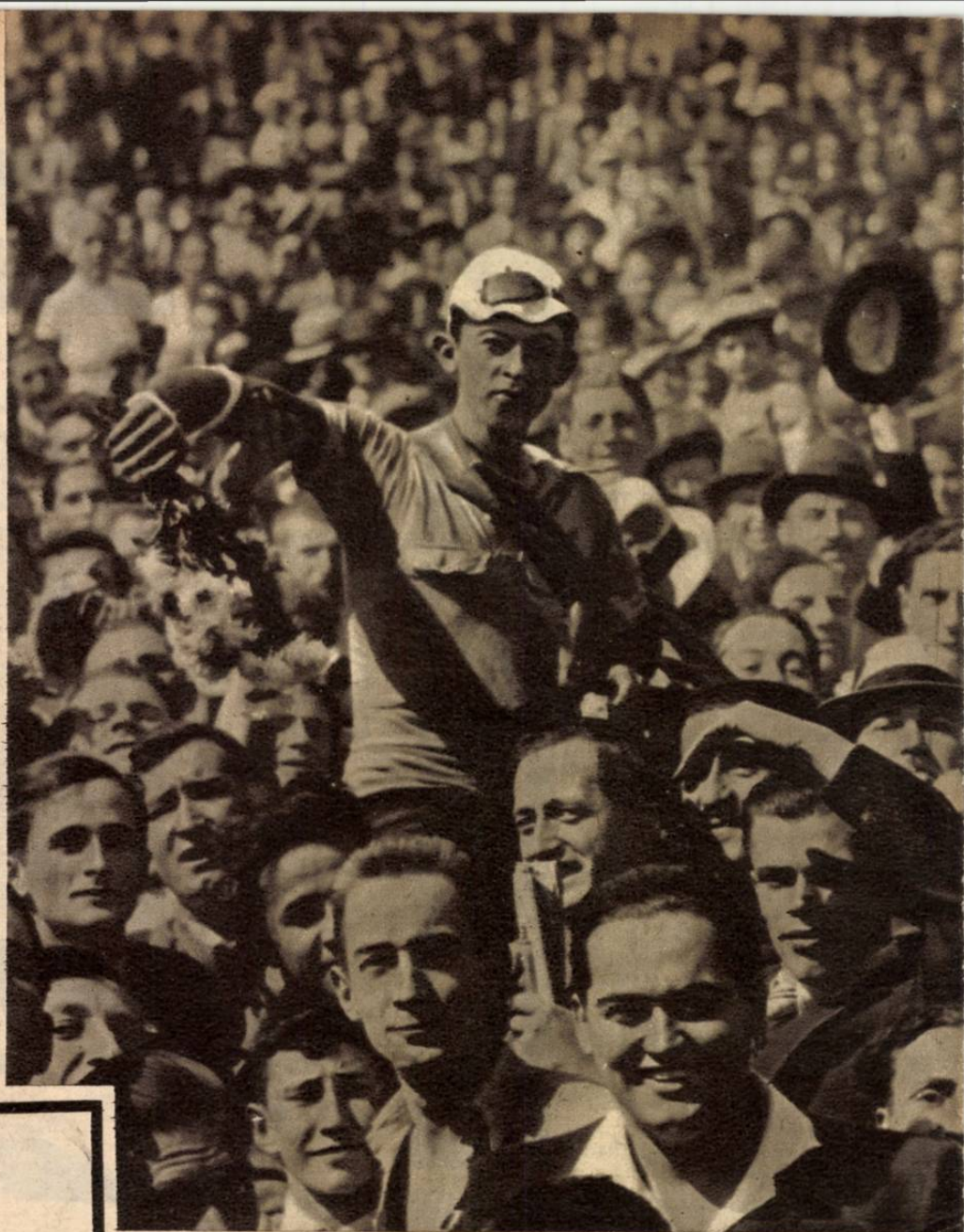
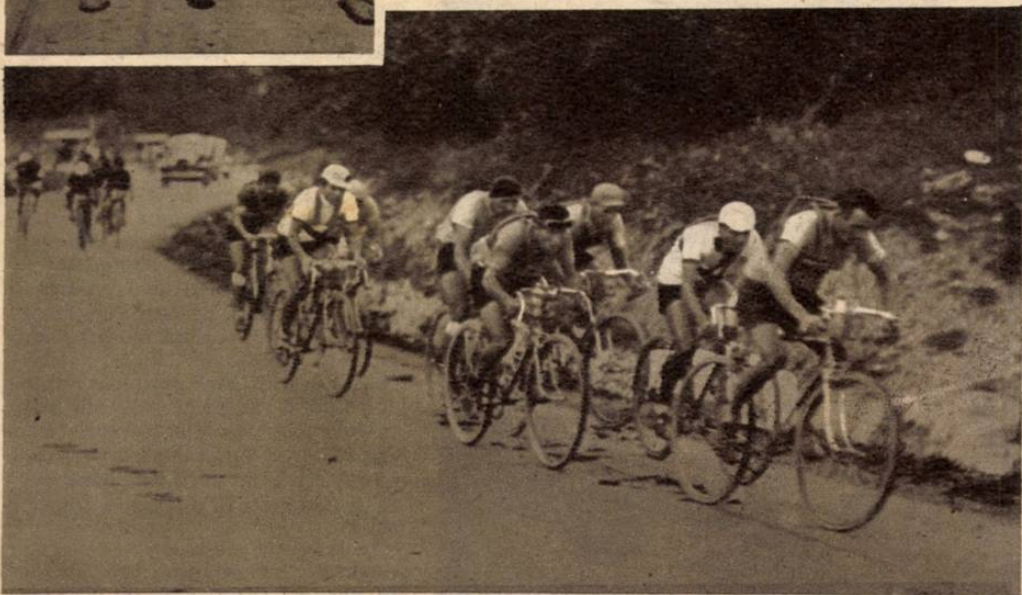
Echipa turcă, surăzătoare, purtând pe brațe premiile primite.

Concurenții descinzând Valea Prahovei.

Jos: Trecerea concurenților printr'un sat.

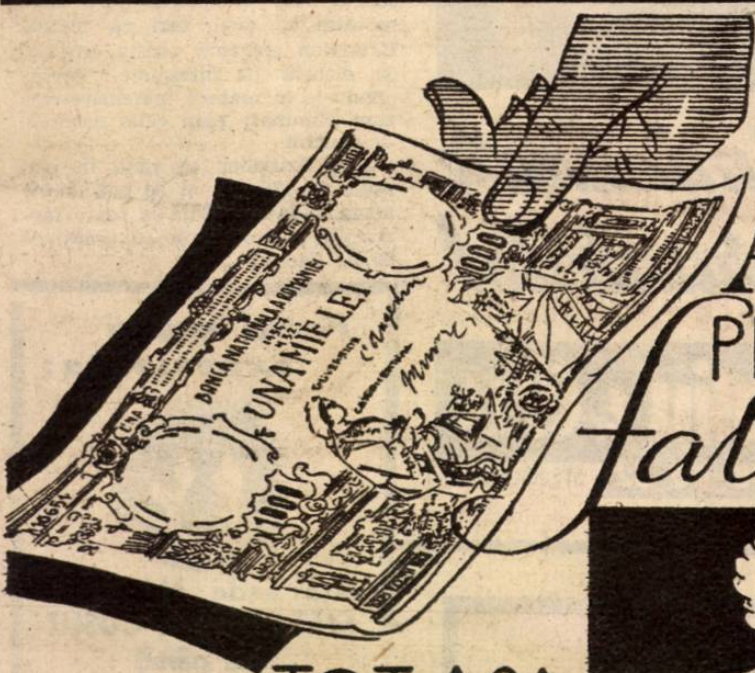
La o turnantă în Valea Prahovei.

(Fotografii Berman)

Polonezul - Daniel câștigătorul Circuitului României, este purtat în triumf de mulțime.

ASPECTE DIN CIRCUITUL CICLIST AL ROMÂNIEI.

ATI PRIMI BANI *falși?..*

TOT AȘA
nu trebuie să cereți
DECÂT NUMAI
ciorapul. ADY"75

un produs veritabil, de
fabricație superioară.
„ADY 75” este singurul
ciorap pe care trebuie
să-l cumpărați, pentru a
fi ferită de calități
inferioare.

ady.
SUPLU • ELEGANT

*DURABIL

REALITATEA

ILUSTRATA

PUMNUL LUI MUSSOLINI...

se pregătește să arunce o granată incendiară la manevrele de la Centocelle ale armatei italiene.

Simbolic, pumnul lui se îndreaptă amenințător către figura liniștită a lui HAILE SELASSIE împăratul Abisiniei.

IN ACEST NUMĂR:

PAGINI NECUNOSCUTE DIN ISTORIA ABISINIEI

LUPTELE DIN TRECUT CU ENGLEZII ȘI ITALIENI.

DE LA NAPOLI LA MASSOUAH

O ȘEDINȚĂ ISTORICĂ LA GENEVA

TEXT ȘI ASPECTE FOTOGRAFICE

PROFETUL SOCIAL DELA MAGLAVIT

ANUL IX No. 452

18 SEPTEMBRIE 1935

10 LEI

SENATORUL AMERICAN HUEY LONG A FOST ASASINAT

Adversarul puternic al președintelui Roosevelt, senatorul Long din statul Louisiana, a fost asasinat săptămâna trecută. Atentatorul, Dr. Karl Weiss a fost împușcat pe loc de garda personală a senatorului Long. Acesta din urmă și-a dat sufletul peste două zile. Fotografia noastră înfățișează un portret recent al senatorului Long.

LOGODNA DUCelui DE GLOUCESTER

Ducele de Gloucester, care s'a logodit de curând cu Lady Alice Montagu Douglas Scott, se află actualmente împreună cu logodnica sa în vizită la Regele și Regina Angliei la castelul Balmoral din Scoția. Vedem în fotografia noastră princiarii oaspeți împreună cu părinții lor, în parcul castelului.

UN NOU PRINCE DE BOURBON

Contele și Contesa de Paris au devenit de curând părinții unui fiu pe care l-au botezat François Gaston Michel. Pretendentul la tronul Franței trăiește în castelul Anjou din Bruxelles. În fotografia noastră vedem pe Ducele de Guise cu noul născut, alături de fiul său, conte de Paris.

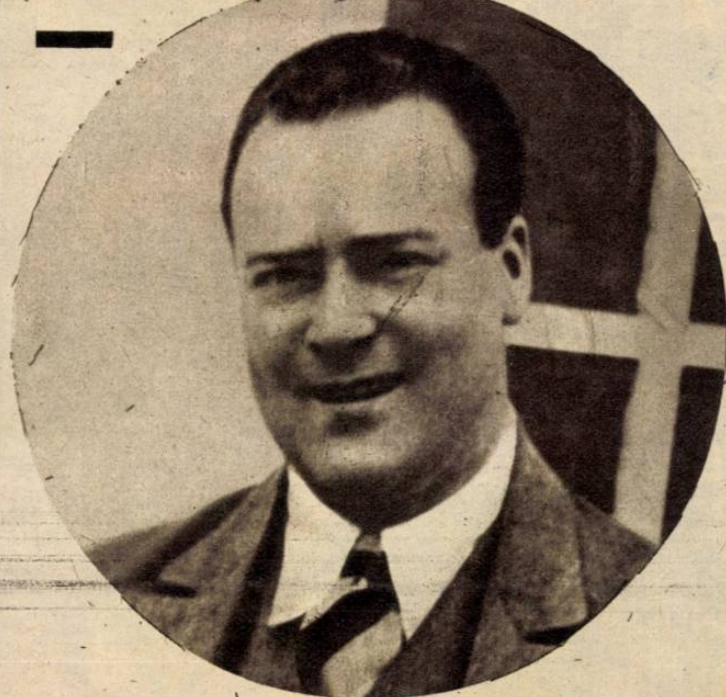
FEMEILE ABISINIENE VOR SĂ-ȘI AJUTE PATRIA ȘI IMPĂRATUL

Femeile din Abisinia s'au întrunit recent într'un mare congres și au hotărât să-și ajute până la ultima suflare patria și împăratul. Ele lucrează actualmente la imprimăriile statului în locul bărbaților care sunt ocupați cu instrucția militară.

MISTER RICKETT

Omul care a surprins întreaga lume, prin tratative pe care le-a condus cu Abisinia pentru concesionarea bogățiilor unui consorțiu anglo-american.

NAPOLI la MUSSOLINI

IN nici o altă capitală din lume, nu se întâlnesc atâtea femei însărcinate ca la Roma. Populația crește regulat cu 40.000 de suflete anual. La ultimul recensământ orașul număra 1.300.000 locuitori și numărul lor va depăși în curând pe cel al populației din Milano. Aceasta este deasfel dorința d-lui Mussolini, care din vedere, vrea să facă din Roma, adevărata capitală a fascismului și a vieții italiene.

PATRU HĂRȚI

Pe Via Impero, în cele patru părți ale zidurilor bazilicii lui Constantin, se văd gravate, în marmoră, patru hărți geografice, cari arată întinderea Imperiului Roman la diferite epoci ale istoriei. Prima este aceea a micii Rome din 800 în. de Chr., a doua este aceea a Romei după războiul punic, a treia reprezintă Roma mondială a lui August și în sfârșit a patra Roma lui Traian, Roma în apogeul său, puțin înaintea decadenței. La acest împătrit învățământ se adaugă cuvintele recente rostite de Mussolini la Eboli: „**Noi avem armele pe cari străinii nu le cunosc și grație cărora, dacă voim putem să incendiem lumea!**” Italia nu cere decât să creadă. Așa că din toate gurile nu se aude decât un singur strigat:

În vreme ce unii și-au pus uniformă și pleacă spre Abisinia să înfrunte arșița și moartea...

... alți recruți civili așteaptă să le vie rândul pentru îmbrăcarea uniformei.

„Africa delenda esse!”

Desigur, că pregătirea spirituală și militară a masselor favorizează în mare măsură acest sentiment. Italienii, cari dela al treilea an al vieții lor aparțin formației „Figli dei Lupa”, și cari de la al șaselea an devin „Balillas”, sunt toți îmbuibăți de spiritul militar când, la 18 ani, intră în armată, cari își păstrează drepturile asupra lor până la 50 ani.

Grație acestei puternice organizații, Italia este în măsură să mobilizeze aproape 8

Un transport de munițiuni abisinienne este adus la Addis-Abeba.

milioane de oameni! În vederea războiului african, ea a mobilizat până azi 7 divizii regulate și 6 divizii de cămăși negre. Simultan, la Brenner, dispune de încă 500.000 oameni. Diviziile italiene numără fiecare câte 13.000 de oameni. Treisprezece divizii se găsesc în Africa, în momentul de față. Se crede că 400.000 oameni ar fi în deajuns, pentru a înfrânge rezistența abisiniană. În afară de trupele prevăzute, au fost transportați 25.000 de lucrători, pentru pregătirea drumurilor, construirea spitalelor, săparea fântânilor, etc...

ENTUZIASM...

...A spune că un război colonial ar fi într-adevăr popular, de un efect irezistibil în ochii masselor, ar fi să mergem împotriva adevărului. În ciuda avântului oficial, al discursurilor și al propagandei din presă, în pofida cuvintelor înaripate, țărani și lucrătorii suspină resemnați: „**Nu vom cunoaște oare nici odată pacea?.. Încotro merge Italia?**” Pentru a liniști spaima, se svonesc noi invenții ale lui Marconi, cari vor permite zdrobirea Etiopiei, dintr-o dată.

În acest timp, închisorile din Neapoli sunt bine populate de nesupuși și dezertori. Entuziasmul cămășilor negre lasă și aci mult de dorit.

...Napoli a devenit marele port al despărțirilor. În orice moment, întâlnești pe străzi trupe, cu puștile înflorite, cari se îndreaptă spre port, pentru a fi imbarcate. Multimea îi urmează, în mijlocul a nesfârșite ovații. În port, marile vapoare sunt ancorate și-și așteaptă pasagerii involuntari, iar când ancorele se ridică și vaporul pornește, lumea poate citi pe pupă inscripția următoare:

„Vrem să murim pentru Ducele nostru!” Citind aceste cuvinte, mamele și soțiile rămase pe chei, izbucnesc în hohote de plâns.

Copiii italieni, au făcut toată vara instrucție militară...
... în vreme ce în lagărul de la Centuria 5000 de noi aviatori au primit brevetul de zbor.

păstrează măcar însemnate orele fugare? Sunt de preferat orele, zilele agitate, furtunile, când totul este în fierbere continuă. Trebuie distrus tot ce nu este temeinic, pentru a construi viitorul. Asemenea zile prețuesc cât ani întregi.

ACEI CARI PROFIT

...Fără îndoială, că dela aviație așteaptă Italienii mai mult, în Abisinia. Bogați în avioane și capabili să fabrice câteva sute pe zi, Italienii, au aviatori specializați și gata la ori ce acte de eroism. Aviația militară este pusă sub marele comandament al generalului Valle, asul așilor, care acum recent, într'un

Soldatii abisinieni făcând exerciții la tunul antiaerian...
... cai italieni care poartă în spinare mitralierele ce vor fi declanșate în Abisinia...
... și soldați care se imbarcă la Napoli pentru a porni războiul împotriva Negrilor.

Un regiment de artilerie care defilează în fața oficialităților înainte de a se imbarca pentru Abisinia.

Portul Napoli este de nerecunoscut. Mai tumultuos ca întotdeauna, în rada sa fiind adăpostite cele mai diverse bastimente. Marina militară și comercială italiană pare a fi concentrată toată, fără a socoti vasele de excursioniști și vaporuri de odinioară, pe care le-am cunoscut la Capri și la Ischia, la Castellamare și la Sorrento. Un vacarm de nedescris te asurzește, în mijlocul sgomotului macaralelor, cari încarcă neobosite munți de puști, de mitraliere, sumedenie de tunuri, de aruncătoare de mine, camioane, trăsuri, toate dispar în pânțele lacom ale vapoarelor. Și iată că alte grămezi de lăzi apar pe cheiuri: automobile, munițiuni, nutreț. Apoi herghelii întregi de cai, de măgari, de câțari, de vaci, de miei. Iată și butoaie enorme. Vin? Da, vin! Dar mai mult apă potabilă, care se va descarca la 4000 km. depărtare pentru a potoli setea soldaților.

Napoli este un furnicar de militari. Într'o osteria, numită „Misterele din Napoli” întâlnesc șase tineri soldați, așezați la o masă, în fața unor sticle cu vin roșu. Li întreb:

— Sunteți în Neapole de mult timp?

— De cinci zile și ne imbarcăm astăseară.

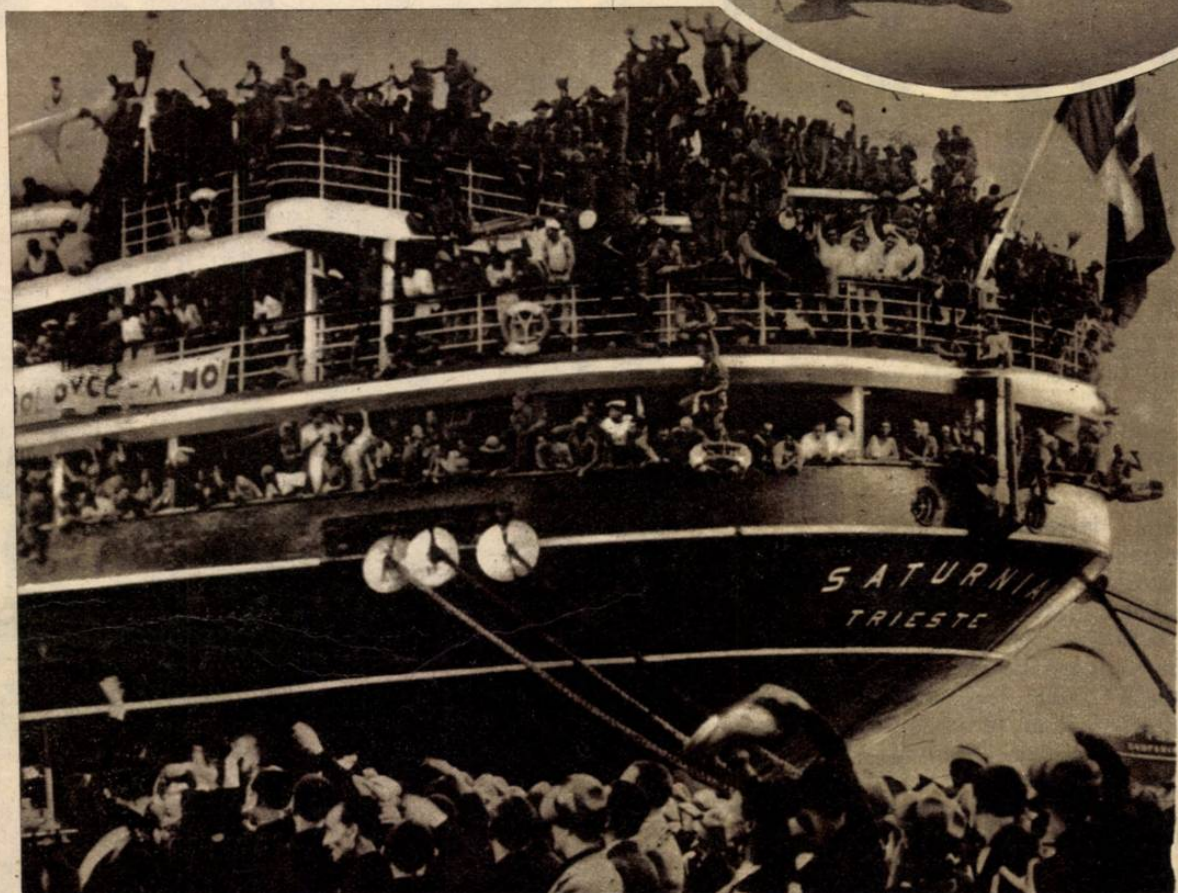
— Sunteți mulțumiți?

Șase perechi de ochi negri mă străpung, mă scrutează neîncrezători. Apoi unul dintre tineri îmi răspunde:

— **Viața nu ne aparține. Noi suntem soldați. Când Mussolini ne dă ordine nu ne mai rămâne decât să le executăm. Numai patria contează.**

Risc o ușoară observație și spun cât de frumoasă este viața în Italia, în timp de pace și de muncă. An alt soldat, cu privirea pierdută, îmi răspunde cu o voce dulce și melodică:

— **La ce bun să trăiești o viață monotonă, care nu**

Un transport de munițiuni abisiniene este adus la Addis-Abeba.

Harta Abisniei.

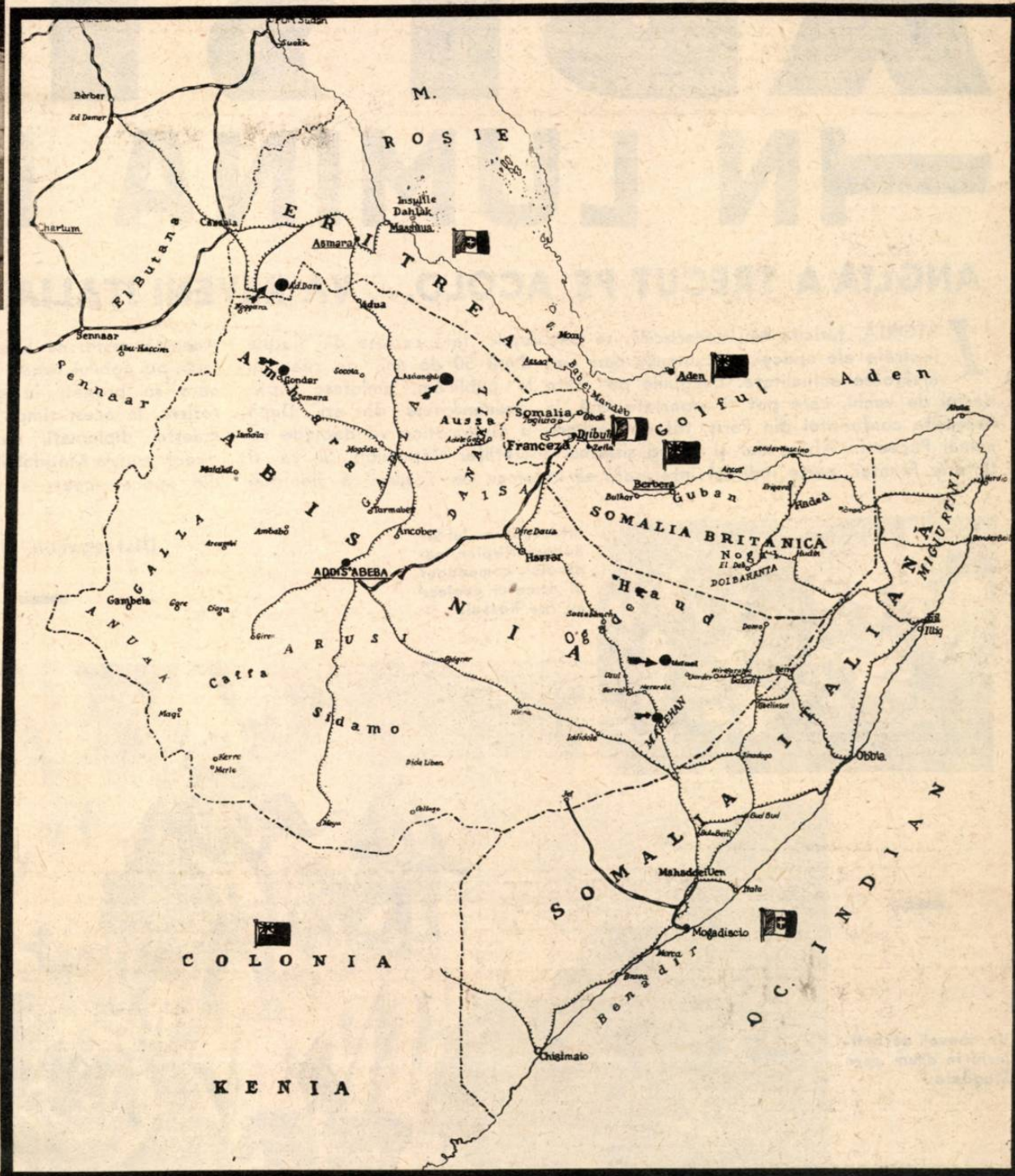
sbor fără escală, a străbătut în 14 ore cei 4.000 km. cari separă Eritreea de Roma.

Toți se întreabă: de unde are Italia banii trebuincioși, pentru preparativele de război? Numai călătoria fiecărui om pe care Italia îl trimite prin Canalul de Suez, costă 10 fr. aur, fără a mai vorbi despre taxele de trecere a mărfurilor, perceput cu tona.

...Eritreea are 41 de locomotive, 140 vagoane de călători și 872 vagoane de marfă. Traseul de căi ferate este conform intereselor strategice... Fântâni noi au fost săpate peste tot și adâncimea lor atinge câteodată 130 m. Cisterne au fost deasemenea montate în diverse locuri, ba s'au construit și apeducte grandioase. Pe scurt: această operă gigantică sfidează tot ce-au putut construi legiunile romane de altădată.

La Asmara și în alte părți, spitale militare au răsărit ca din pământ. Acele din Asmara au mai mult de 2000 de paturi. Și sunt aproape terminate alte 17 spitale, de dimensiuni diferite, dar foarte importante. S'au instalat 38 de stațiuni de emisie radiofonică și 11 stațiuni fotoelectrice, deasemenea 9 aeroporturi și 26 câmpuri de aterizare. Noile silozuri și magazii construite la Massouah acoperă o suprafață de 120.000 m. pătrați. Instalațiile de refrigerare ocupă singure 1.000 m. cubi. Simultan, populația civilă a orașului a crescut dela 4.528 la 55.000 de suflete, dintre cari 25.000 lucrători italieni.

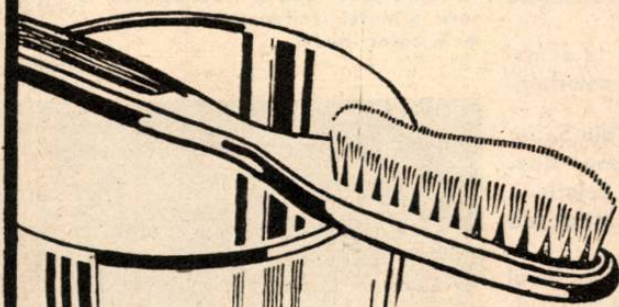
Peste tot, dela Roma, prin Neapole, Suez, Cairo până în Eritreea, răsună preparativele de război. Pentru război și numai pentru război se lucrează. Averi formidabilă se acumulează doar în câteva zile. Escrocheria și furturile sărbătorească orgii, în timp ce trupele înaintază mereu.

Urișul Ritu Gogea ținând în degetul cel mic (ah! degetul cel mic al lui Gogea!) un omuleț nu chiar tot atât de uriaș pe plaja dela Mangalia.

O regulă elementară a igienii

pretinde spălatul regulat al gurii dimineața și seara. Numai săpunul de dinți Gibbs spală și desinfectează temeinic dantura.

ABISINIA — IN LUMINA ISTORIEI —

ANGLIA A TRECUT PE ACOLO... VA REVENI ITALIA ?

ISTORIA, fericită sau nenorocită, se reia veșnic. Iată extrase din ziarele ilustrate ale epocii, documente cari par, după 50 de ani, de cea mai arzătoare actualitate. Imaginile pe care le publicăm, amintesc fapte destul de vechi, care pot fi raportate însă la evenimentele de azi. După nereușita conferinței din Paris, tot de conversații diplomatice va depinde nu numai Pacea în Africa dar și întreg sistemul Societății Națiunilor. Și va fi datorită Franței, parte indirect interesată să îndemne pe Englezi să fie mai

Această veste, nu bucură prea mult pe nobilul rege Teodoros, care se pregătește în grabă să reziste. În acest timp, Englezii, măștri diplomați, nu porniră direct asupra Magdalei, capitala din epoca aceea a Abisiniei.

Distrugerea Magdalei

Intrevederea lui Sir Robert Napier, generalul comandant al armatei engleze cu ras Kassai.

Un convoi de artilerie în drum spre Magdala.

Ei începură prin a-și asigura câteva prietenii prețioase printre dușmanii lui Teodoros. Printre aceștia, se găsea și ras Kassai, regele din Tigre, provincie importantă, pe care trebuiau să o străbată trupele engleze în drum spre **Magdala**.

Intrevederea a avut loc într'un cort și a fost cât se poate de pitorească. Armata din Tigre înainta în sunetele căldărilor cari țineau loc de tobe. În cealaltă parte înaintau trupele engleze. Cei doi șefi erau urcați pe elefanți. Se făcu un schimb de daruri. **Ras Kassai** primi o carabină, două păhărele în cristal de Boemia și un minunat cal arab, calul personal al lui sir Napier.

Lui Sir Napier, i se oferă un catâr împodobit cu cel mai bogat harnașament.

Micile daruri întrețin prietenia, spune un proverb. Acest lucru se adeveri și de data aceasta. În aceeași seară, alianța între Tigre și Englezi fu semnată.

Două zile mai târziu, coloana englezilor se puse în mișcare, urmată de armata Tigre.

Pentru prima dată dela Hannibal, elefanții fură întrebuințați ca auxiliari militari.

Ei se cățără voioși pe dealurile cari duc spre înălțimea platoului pe care se afla Magdala, purtând în spinare tunurile engleze. O bătălie propriu zisă nu avu loc. Au fost doar câteva încercări între trupele lui Teodoros și cele ale lui Kassai, cari formau avant-garda coloanei. Ajunși în fața Magdalei, ne mai găsim în preajma Abisinienilor, Englezii interpinseră asediul fortăreței. Tunul, răsună

toleranți față de cei ce nu fac decât să urmeze propriile lor metode și să dea Italianilor lecții de cari ar trebui să se folosească din experiențele trecute.

Sperăm că o privire retrospectivă în istorie ar aduce cele două țări la o mai mare înțelegere, necesară atât propriilor lor interese cât și intereselor celorlalți.

1847. — Abisinia, se întindea în vechiul regat al Balkis-ei, Regina din Saba. Acolo se aflau adunate o serie de mici state, dirijate de un șef, sau **Ras**. Din când în când, câte unul din acești **Ras**, reușește să se impue celorlalți, și să întrunească sub puterea sa mai multe provincii. Atunci își ia titlul de „**Negus Negusti**” Regele Regilor.

Dar aceasta nu se petrece fără lupte și fără rezistență, și țara este focul unor bătălii înverșunate, pe cari le susține rasul pentru a-și cuceri titlul inviat de **Negus**.

Însfârșit o figură romantică răsări din acest amestec de ambiții, acela a lui **Ras Kassa**, care reuși să se proclame **Negus Negusti** sub numele de **Teodoros III**.

Urmă o perioadă de prosperitate și de pace, de care se folosi **Teodoros** inteligent și ambițios, pentru a reorganiza țara.

El intră chiar în relații cu marile state ale Europei și în 1849, pentru prima dată, Anglia numi un consul în Abisinia în persoana lui sir **Cameron**. Dar toate aceste succese îl făcură pe **Teodoros** să-și piardă capul. Astfel într'o bună zi el adresă Reginei Victoria a Angliei un mesaj invitând-o foarte simplu să-l viziteze.

Și cum Regina cuteză să nu dea imediat curs acestei invitații, se făcu roșu de mânie, dacă se poate spune, și aruncă în închisoare pe toți supușii Majestății Sale Britanice, care se găseau pe teritoriul său. Cât privește pe nefericitul consul Cameron el fu pus în lanțuri ca un simplu marinar nedisciplinat. De astă dată răspunsul reginei nu se mai lăsă așteptat: 16.000 de soldați înarmați cu tunuri purtate pe spatele elefanților, sub ordinele lui sir **Robert Napier**, debarcară pe coastele Abisiniei.

În lupta dela Dogali supraviețuitorii armatei italiene prezintă armele celor morți.

pentru prima dată în aceste ținuturi și ecoul zgomotului, seamănă spaima. Rachetele incendiare puseră capăt acestei lupte inegale. Magdala fu trecută prin foc și sabie. Pentru a nu cădea viu în mâinile Englezilor, nefericitul rege Teodoros, pe care orgoliul l-a pierdut, își zbură creierii. Soldații englezi, cari descoperiră cadavrul său, priviră cu multă curiozitate pe regele care îndrăznise să offenseze atât de grav pe regina lor. Bătălia nu costă scump pe Englezi. Doar doi morți și vreo douăzeci de răniți. Prizonierii englezi, descoperiți mai mult morți de foame în pivnițele din Magdala, fură puși în libertate și părăsiră țara într'un cortegiu pitoresc. Ca preț pentru ajutorul acordat trupelor engleze, **ras Kassai** fu încoronat ca **Negus Negusti**, și în semn de recunoștință pentru noii săi prieteni, el își luă numele de **Johannes**.

1884. — Regele Johannes tot mai domnește asupra Abisiniei, dar începe să fie îngrijorat din cauza Italianilor, cari stabiliți în portul **Assab**, la marea Roșie, unde și-au cumpărat o concesiune comercială, manifestă dorința să-și întindă posesiunile până la **Massana**, care se găsește în teritoriul egiptian și unde Italianii au reușit să obțină de la guvernul kedivial dreptul de a se instala. Aceasta nu convine Negusului Johannes care se opune energic și trimite trupe ca să ocupe regiunea. Câțiva Italiani fură măcelăriți. Atunci guvernul italian hotărî trimiterea unei expediții militare. Această decizie stârni în Italia un entuziasm de nedescris. Din toate colțurile se îngrămădeau voluntari cari doriau să se înroleze pentru Africa. La Napoli trupele se îmbarcau în sunetele muzicilor, întovărășite de delirul mulțimii.

Debarcat la **Massana**, corpul expediționar se pregăti să bată pe Negusul Johannes și să impue Abisiniei protectoratul italian.

După cum se vede ideea protectoratului nu este nouă la Italiani.

Dar să reluăm firul evenimentelor: trupele italiene dispuneau de un material de război foarte perfecționat pentru epoca aceea. Urmând pilda Englezilor, Italianii își asigurară prietenia lui Menelik, dușmanul lui Johannes și pretendent la tronul Abisiniei. Dar, mai puțin norocoși decât Englezii, Italianii nu avură un succes definitiv. Luptele se succedau cu rezultate diferite, în ciuda mijloacelor tehnice perfecționate pe cari le aveau la îndemână. Englezii se folosiseră de elefanți pentru a impresiona pe războinicii abisiniene. Italianii utilizară pentru prima dată, într'un război, balonul captiv. Dar convoiul aprovizionării urma cu mare greutate trupele. Recoltele erau incendiate de către soldații Negusului. Fântânile otrăvite. Drumurile înșesate de spioni.

Noaptea foarte călduroasă împiedicau pe ofițeri și pe soldați să se odihnească. Trebuiau forțați indigenii să stropescă cu apă în tot cursul nopții pe cei cari dormiau. Italianii așteptau în van lupta decisivă. În sfârșit într'o noapte înăbușitoare, prin surprindere, Abisinienii, atacară în număr mare coloana italiană. Etiipienii, ca niște demoni, se repezeau cu cuțitele în dinți, de gâtul Italianilor pe cari îi sugrumau, înainte ca aceștia să poată face uz de arme. Când nu mai rămase decât o mână de oameni, fără cartușe, ultimul ofițer italian supraviețuitor își puse pușca la ochi. În învălmășeala bătăliei, fu nevoit să urle ca să se facă auzit. Eroic, el comandă oamenilor săi să întoarcă spa-

tele negrilor și să prezinte arma morților italieni. Atunci urmă o execuție capitală.

Dar Abisiniei nu profitară de succesul lor, căci puțin timp după faimoasa bătălie dela Dogali, Negusul Johannes a fost omorât într'o ciocnire împotriva Sudaneșilor. În perioada turbure care urmă, Italianii instalară pe ras Menelik, ca Negus. Semnă cu el **tratatul din Ucciali (1889)** care le recunoaște dreptul de a ocupa **Massana** și o parte din **Eritreea**, dar nu le acordă nici un avantaj de ordin politic sau economic, asupra Abisiniei.

1894. — Zece ani s'au scurs dela bătălia dela Dogali, al cărei tragic sfârșit începe să se uite. Negusul Abisiniei este mereu același, **Menelik**, care obținuse tronul cu ajutorul Italianilor. Numai că acum Italianii nu mai sunt prietenii lui Menelik. Ei au nevoie de o extindere teritorială, și ochii lor se îndreaptă ca și în trecut spre Abisinia.

Propun deci Negusului Menelik, aliatul lor de odinioară să se pue sub protectoratul lor. Dar Menelik refuză cu indignare. El evocă vechea lor alianță, tratatul din Ucciali...

Ucciali? Este trecutul, el nu se mai potrivește cu nevoile actuale ale Italianilor. La Roma guvernul decide să fie trimisă o nouă expediție. Amintindu-și de Dogali, dispoziții mai importante fură luate. 20.000 oameni fură îmbarcați la Napoli. Se spera într'o victorie rapidă, care se va socoti și ca revanșă.

Generalul Baratieri, a cărei valoare militară este indiscutabilă, este numit comandant al corpului de expediție.

De partea sa Negusul Menelik ia însuși comandamentul trupelor abisiniene. Inceputul ostilităților este favorabil Italianilor. Generalul Baratieri avu câteva succese, dintre cari cel mai important a fost cucerirea Kassala-ei. Dar operațiunile se târâgău. Roma își pierde răbdarea, iar Baratieri care recunoștea valoarea adversarilor și socotia că acei 20.000 oameni prost aprovizionați cu munițiuni, sunt cu totul insuficienți pentru a înainta în inima Abisiniei, șovăie în fața unei astfel de aventuri.

În numeroase rapoarte, el semnală riscurile cari incumbau o atare întreprindere și cerea întăriri și mai ales munițiuni.

Dar ministrul Crispi, avea nevoie, în fața opiniei publice de un succes politic. Răspunsul său fu categoric și precis, de o precizie echivalentă unei sentințe de moarte: Trebuie ca înaintea începerii anotimpului ploios drapelul italian să fluture pe Adua.

Baratieri ascultă și porni înainte.

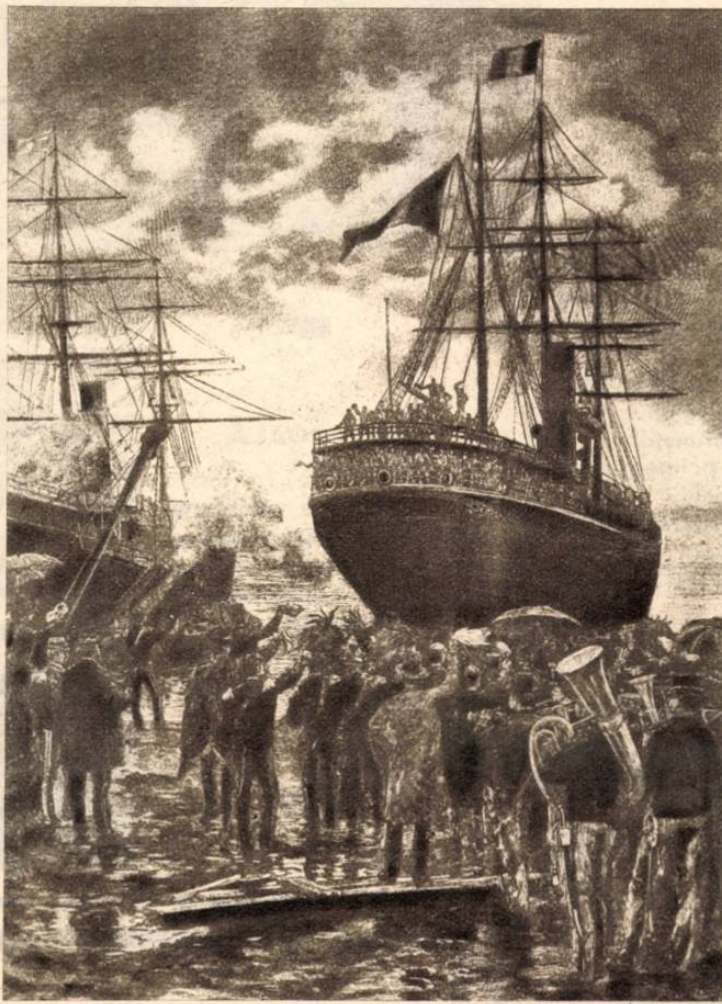
Cu toată insuficiența numerică a efectivului său, cu toată lipsa de munițiuni, cu toată oboseala căci se găseau pe picior de război de mai multe luni, el ar fi putut câștiga bătălia și pune stăpânire pe Adua.

Dar zeii războiului hotărâseră altfel și voința lor se manifestă sub forma unei grave erori pe harta italiană a Statului Major. Un defileu foarte primejdios, ca un lung culoar, nu figura pe hărți.

Când fu descoperit, era prea târziu. Coloana italiană încâtușată de pereții defileului, nu se putea desfășura.

Tunurile nu mai folosiră decât pentru a face zgomot. Brigadele fură nimicite, una după cealaltă, fără ca să-și poată veni într'ajutor.

Măcelul fu îngrozitor. Când ultimul tun, ultimele mitraliere tăcură, din lipsă de proiectile, o liniște mormântală se lăsă în tabăra italiană.

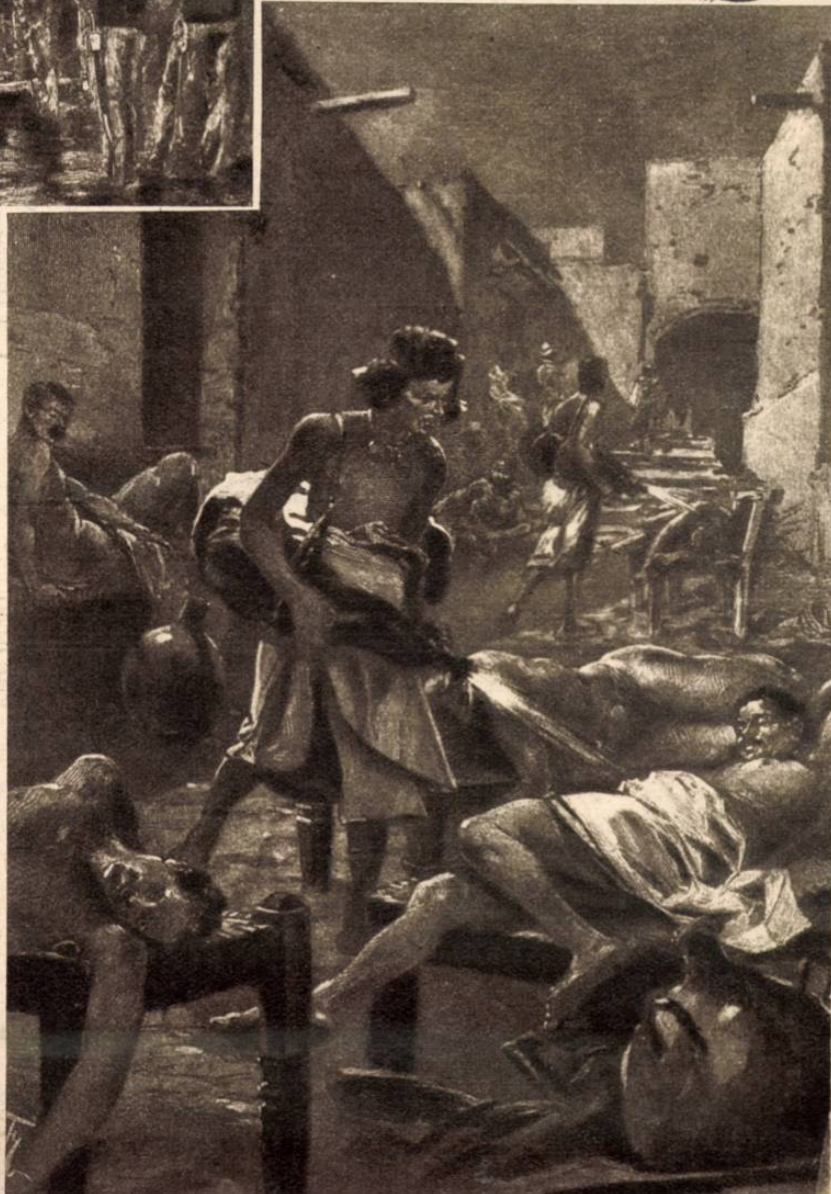
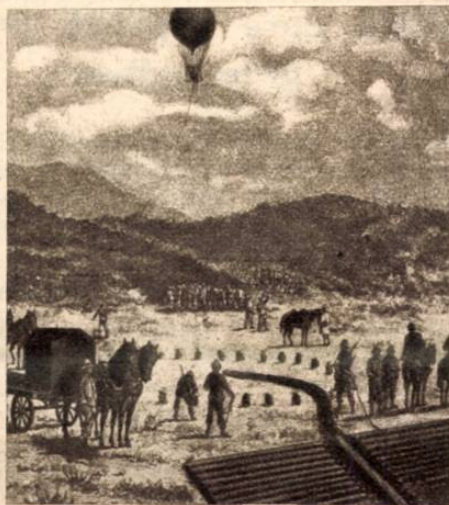

Entuziasmul domnește la imbarcarea trupelor italiene. Istoria se repetă!...

Sfârșitul regelui Teodoros.

În noaptea toridă luptătorii sunt răcoriți cu apă.

Balonul captiv, teroarea Abisinienilor.

Cu roții au înțeles că le sunase ultimul ceas. Depe stâncile abrupte ale munților, coborâră demonii negri, cavalerii morței.

Mănuind cu ambele mâini enormele lor săbii, secerară în dreapta și în stânga până ce nici o umbră nu mai rămase în picioare, până ce nici un geamăt, nici o horcăitură nu mai răsunase, loviturilor lor.

Lăsând săbiile la o parte, ei operau acum cu cuțitele.

Pânțele fură deschise și măruntae smulse.

După bătălia dela Adua nu rămaseră răniți.

8.000 cadavre stau îngrămădite în defileul lugubru. Corpul expediționar italian este oprit cu desăvârșire.

Italia, îndoit lovită, trebui să renunțe la beneficiile tratatului dela Ucciali și să recunoască independența Abisiniei.

Generalul Baratieri, scăpat prin miracol de măcel, revine la Roma, unde trece în Consiliu de Război, este achitat, dar moare după scurt timp de supărare. Astăzi încă o veche melodie războinică amintește Abisiniei, victoria dela Adua :

„Italianii araseră câmpiile Abisiniei și aduseseră multe puști.

Ei au atacat pe împărat, crezând că el nu are decât armele făcute de oameni pentru apărare.

Ei au uitat de spada sfântului Gheorghe. Aceasta s'a ridicat și din înălțimea lui, secerat a armatele dușmane și câmpiile pe cari le însămânțaseră.

CE REZERVĂ VIITORUL ?

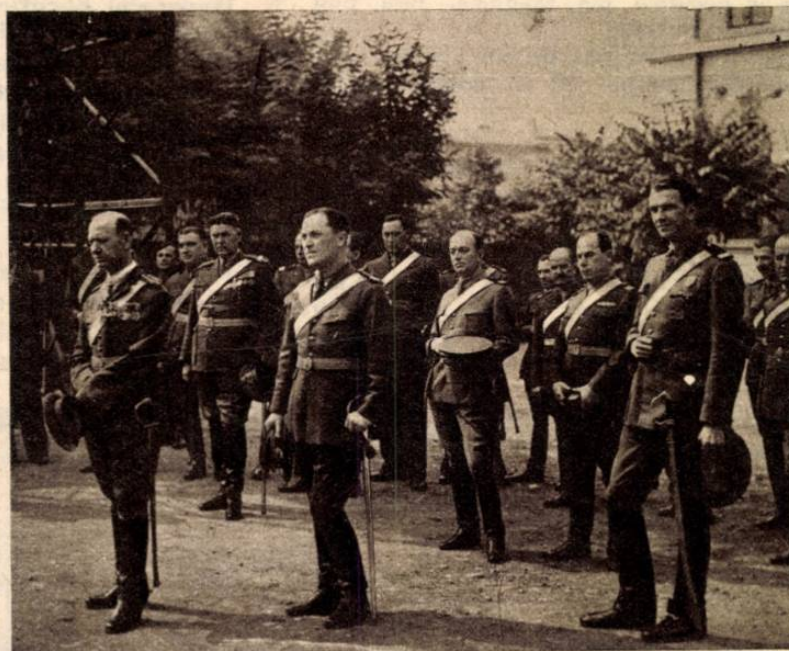
39 de ani s'au scurs decând cu Adua... Teorii, revoluții, războaie, au schimbat fața și spiritele lumii... Acum s'a creiat Societatea Națiunilor pentru menținerea păcii. Cât privește războiul cei 20.000 oameni ai corpului expediționar dela Adua, au devenit 400.000.

Pretutindeni, o lume nouă, pretinde metode noi. Pactele, înțelegerile, alianțele, formează o rețea care cufundă globul într-o toropeală de liniște. Dar ce va răsări la întâia primejdie ? Și iată pe Mussolini, cu mândra sa deviză : „**Trăiți primejdios**”, punând la încercare organizația lumii. Dacă oamenii cu mijloacele de cari dispun, nu pot înlătura acest conflict, atunci cu mare curaj, vor trebui văzute lipsurile și reclădit totul din nou. Dar dacă lovitura este evitată, o încredere senină va domni în viitor...

ACTUALITĂȚI

DIN

ȚARĂ

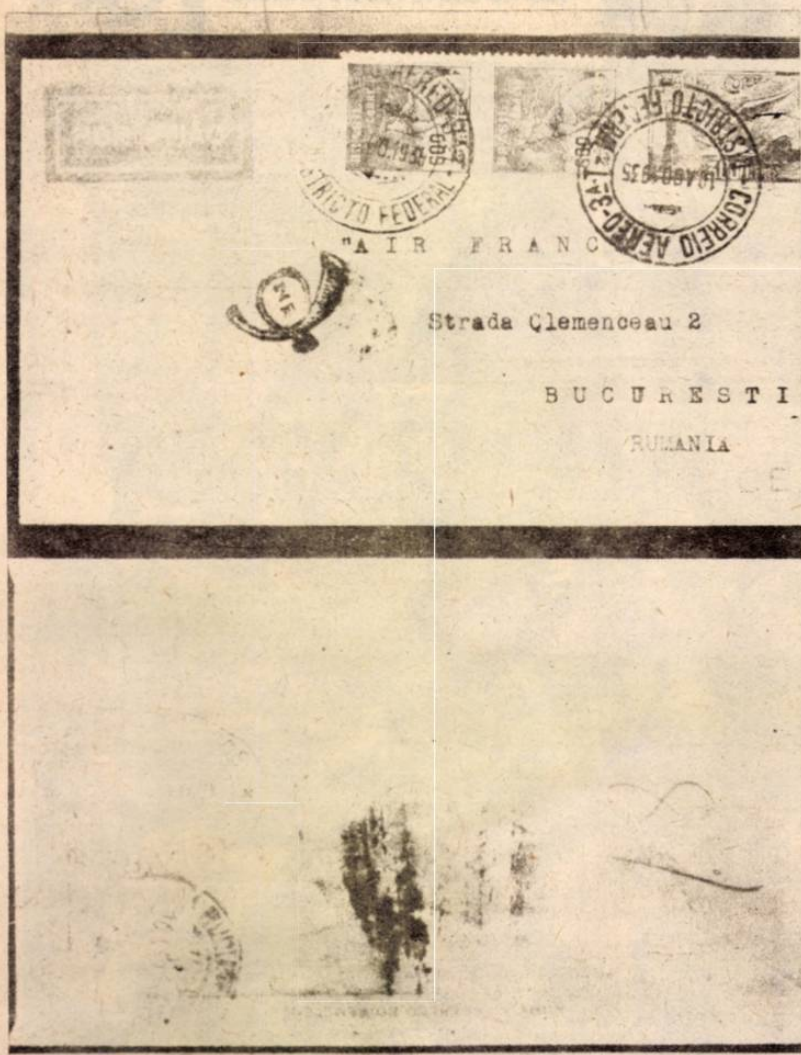

COMEMORAREA LUPTELOR DIN DEALUL SPIREI

Pompierii au comemorat săptămâna trecută 87 de ani de la eroica luptă din Dealul Spirei. Un serviciu religios a fost oficiat la postul central de pompieri.

O NOUĂ ȘCOALĂ PRIMARĂ

D. Al. G. Donescu primarul general al Capitalei a asistat săptămână trecută la punerea pietrei fundamentale a școlii primare. „Balta Albă” din cartierul Vergului.

SECOLUL VITEZEI

Iată mai sus o scrisoare care n'a întrebuințat mai mult ca cinci zile ca să facă drumul de la Rio de Janeiro la București pe calea aerului.

DOAMNELOR — Dacă doriți a avea în mod rapid dinți de o albeață strălucitoare, urmați sfatul meu...

Nu întrebuințați decât această pastă dentară specială, care suprimă urâtele pete galbene.

Dv. care vă temeți de a surăde, învățați că dinții șterși și îngălbeniți se transformă în mod rapid în dinți strălucitori de albeață, veritabile perle, datorită Kolynos-ului.

Rezultatele sunt rapide

O singură periură cu Kolynos, efectuată urmând procedeul special Kolynos, vă va convinge de importanța de a nu întrebuința decât o cremă dentară anti-septică, capabilă de a distruge bacteriile bucale, cauza urâteniei și a cariilor dinților.

Cu o rapiditate uimitoare dinții Dv. ca-

pătă o strălucire nouă, o albeață și un luciu fără precedent.

Constatați prin Dv. singură, eficacitatea superioară a Kolynos-ului. De astăzi nu întrebuințați decât Kolynos.

KOLYNOS

CREMĂ DENTARĂ

TRIBURI SĂLBATICE IN AUSTRALIA

În North Queensland în Australia a fost descoperit de curând un nou trib sălbatic. Când privești pe componenții acestui trib, ai impresia că ei trăesc din epoca de piatră.

4000 EGIPTENI IN ARMATA ABISINIANĂ

Se pare că în urma apelului lansat de împăratul Abisiniei, 4000' egipteni s'au oferit să lupte în armata Abisiniei. Printre aceștia se găsesc 1842 foști ofițeri. Deasemenea numeroși negustori din Egipt s'au oferit să ajute cu mărfuri pe Abisinieni. Fotografia noastră înfățișează un grup de Egipteni care vor lupta în Abisinia.

ASPECT DIN MONGOLIA

Mongoli nomazi, chinezi și ruși străbat mereu imensa întindere a Mongoliei. Alături de ei, merg totdeauna cai, cămile sau oi. Fotografia noastră înfățișează un tip de mongol nomad.

Femei frumoase = păr frumos

Un lucru te frapază întotdeauna la o femeie frumoasă: părul ei bine îngrijit. Un păr bine îngrijit este cu drept cuvânt una din condițiile pentru a fi „frumoasă”, pentru a fi admirată.

Îngrijindu-vă părul cu Shampoo ELIDA, veți avea un păr mătăsos, parfumat și sclipitor. Coafura se aranjează ușor, ondulările vor ține mai mult.

KAMILLOFLOR

Shampoo special pentru păr blond, preparat prin utilizarea unui extract de flori de mușel de munte, concentrat de 70 de ori.

BRUNETAFLO

Shampoo special pentru păr închis, conține hequil pentru îngrijirea și înfrumusețarea părului închis.

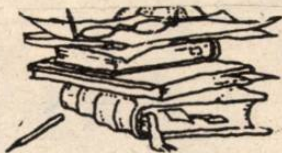
SHAMPOO ELIDA

LEUL IUDEEII IN ARENA GENEVEI

PLICTISEALĂ IN TIMPUL ORELOR ISTORICE. — IN JURUL MESII DE CONSILIU. — CARE VA FI JUDE-CATA LUI SOLOMON? — CĂLIMARA NEGUSULUI.

de E. KELEN, celebrul caricaturist politic

IATĂ și a 88-a sesiune a consiliului Societății Națiunilor. Dacă aș fi superstițios mi-aș putea pune următoarea întrebare: 8-ul e un număr care aduce noroc sau nu? În orice caz, e numărul cel mai greu de scris dintre toate. Scriindu-l, îți poți scrinți mâna... dar neținând seama de aceasta, să nu socotim, în cazul de față, 8-ul ca un semn rău.

ATMOSFERA DIN SALA DE CONSILIU

Sala de consiliu e plină de stă să se rupă, așezarea ei amintește pe aceea a unei arene. De jur împrejur, băncile din amfiteatru sunt ocupate de miniștrii și secretarii lor, de delegați, de înalți funcționari sau de ziariști, în vreme ce în mijloc, la o masă mare, în formă de potcoavă, se desfășoară partida. Pe perete, un afiș lat anunță: „Fumatul oprit”. Prin urmare, toată lumea fumează.

Dealtminteri, aerul acesta îngroșat de fum se potrivește cel mai bine cu atmosfera sălii acesteia, în care domni foarte gravi, membrii consiliului, se luptă cu viitorul.

CEASURILE NUMITE ISTORICE

Fără îndoială, trăim în vremuri istorice. Cine ar putea spune altfel? Asta nu înseamnă că în timpul orelor istorice nu te poți plictisi tot atât ca și în orele obișnuite. Cu atât mai mult, cu cât ședința

Delegatul sovietelor, Litwinoff, citește ultimele relatări ale ziarelor în legătură cu ședințele Ligii.

Ministrul de externe al Cehoslovaciei. Benes, vorbind cu ziariștii.

Litwinoff, înconjurat de Laval, Eden și Avenol, speranța de pace a Abisinienilor care întind mâinile în semn de implorare.

Sala de ședință a Ligii Națiunilor în timpul discursului delegatului abisinian Gaston Jèze.

Cele două fotolii goale sunt ale Germaniei și Italiei. (Delegatul Italiei, Aloisi, a părăsit ostentativ ședința).

În jurul mesii mari în formă de potcoavă, acești câțiva oameni resemnați sunt cu toții înțeleși asupra chipului în care vor vorbi și asupra atitudinii ce vor lua. Și aceasta e ceea ce se numește o „ședință ordinară”.

LEUL IUDEEII

Se poate zări tocmai la capătul acestei mese fatidice un punct negru mititel, **Tecle Hawariate**, delegatul Etiopiei. E un om posomorât, scund, cu cămașa de culoare albastră ca cerul și o cravată deschisă, care scoate mai în evidență culoarea lui tuciurie. Capul lui amintește un ou de struț din șocolată, căruia i s'ar fi lipit o bărbuță. În toată sala e singurul „om de culoare”.

delegatul abisinian Gaston Jèze.

publică, departe de a însemna adevărata discuție, nu e decât un fel de spectacol oferit, prin mijlocirea ziariștilor, opiniei publice. Adevărata discuție, aceea care pasionează pe toată lumea și despre care se află atât de puține în afară, are loc fie în camere de hotel, hermetic închise, fie în cursul meselor intime, fie în întrevederi ținute cu totul tainic. Aceasta lămurește de ce delegatul care a ajuns înfășărit în faimoasa „arenă” nu numai că e obosit frânt și adormit, dar că știe deasemenea dinainte răspunsul adversarului său. E dealtminteri nevoit să asculte, stând cuminte la masa mare, o mulțime de discursuri și tot atâtea traduceri monotone. Ce mirare deci că plictisindu-se atât de mult, își frământă mintea să caute tot felul de jocuri care să-i omoare vremea? Fum. Tăcere. Din mia de spectatori strânsi unii în alții, fiecare ar voi să afle ce s'a petrecut înaintea de acest spectacol tradițional, care se desfășoară în fața ochilor lor.

Când stă pe scaun, picioarele nici nu-i ating pământul; pare amarnic de singur în mijlocul tuturor acestor albi. E un orfan al Africii. Ochiul său plângător al o privire de o lăncezeală uleioasă. Poartă la butonieră o rozetă vârgată, pe care a primit-o dela Negus ca răsplată a serviciilor sale distinse.

Alături de el ia loc profesorul Jeze, o mândrie a Sorbonnei, consilier juridic al Etiopiei. Dânsul vorbește în consiliu. Tecle Hawariate nici nu suflă o vorbă; el nu-i de față decât spre a da culoarea locală. Pare că nici nu pricepe ce se petrece în jurul lui. Se vorbește despre „dreptu internațional”, despre „paragrafele 15 și 12”, despre „pact”, despre „acordul bi-lateral”, atâția termeni complicați și suspecti; i se dau traduceri în limbi de neînțeles și ce fum și ce căldură în această sală! ... Zău dacă pentru el începutul ostilităților n'ar fi un fel de ușurare!

DELEGAȚII ITALIEI ȘI CEILALȚI

Pe câtă vreme Italia a trimis o delegație care cuprinde 50 de membri, Etiopia nu e reprezentată decât de singurul Tecle Hawariate. Desigur, este asistat de doi jurisconsulți, un francez și un american, dar aceasta mai de grabă pentru ceea ce englezii numesc „fair play”, și mai cu seamă pentru că așa te arăți „mai civilizat”. Cred că în fond etiopienii nu așteaptă prea mare lucru dela această luptă juridică: afacerea întreagă privește de multă vreme mai degrabă Marea Britanie și Italia decât pe dânsii. Oricum, se pregătesc de război.

UN INSTANTANEU AL MESII DE CONSILIU

În sală căldura persistă. Eden vorbește. Ceilalți membri îl ascultă. Aloisi își sprijină capul osos în pumn și răsturnat în fotoliul său suge o bomboană. Mișcările obrazului său slăbi arată cum învârtește în gură și turtește masa mică, dulceagă. Laval își așează coatele pe masă și și apasă nasul de mâinile strânse în atitudinea cuiva care se roagă. Se roagă pentru pace. Avenol, secretarul general al Societății Națiunilor pare că s'a năruit în fotoliul său, masându-și totodată nasul cu două degete. Litvinoff își face cu o mână un cernet la ureche. În felul ăsta pare că e grozav de atent, dar ochii săi închiși îl trădează: moțâie.

În cursul unei ședințe de două sau trei ore, cei 16 oameni din jurul mesei îndeplinesc tot felul de masagii faciale, își iau poze, pe scurt, o varietate mare de mișcări care au de scop să le ascundă somnul. E o luptă continuă și înverșunată care uneori se termină cu victoria vizibilă a somnului.

După atâtea încercări de rezistență și de ingeniozitate, unica ușurare este traducerea unui discurs lung. Atunci lumea poate evada, spre a-și desmorți picioarele prin culcare, continuând să se plictisească.

Altfel însă, când domnii Aloisi, Laval și Eden se întâlnesc, ei trei, într-o cameră de hotel: trebuie să petreacă după plac.

CÂND SE PRODUCE O SENZAȚIE

Bineînțeles, totul se schimbă ca prin farmec, de îndată ce se petrece vreun lucru neașteptat, ceva cu adevărat surprinzător, care nu făcea parte din scenariul aranjat mai dinainte, în mod savant. Acesta a fost cazul cu incidentul violent care a izbucnit între profesorul Jeze și delegația italiană.

În asemenea ocazii atmosfera din sală se transformă într-o clipită, publicul devine sgomotos, doamnele privesc cu plăcere, cu ochii strălucitori, „scandalul” atât de mult așteptat. Cei 16 din jurul mesei în formă de potcoavă, se trezesc brusc din visarea lor, chipul lor se întunecă („de plictiseală”) creioanele lor lovesc în mod nervos foaia de hârtie imaculată, așezată în fața lor... apoi se pleacă unul către celălalt, șoptesc, iau o decizie... ședința e suspendată...

Atunci câmpul de acțiune se mută. Sutele de ziariști care au dat o luptă înverșunată în fața cabinelor telefonice, urmăresc pe jos, în taxi-uri, pe delegați și pe membrii consiliului. Un joc de-a v'ați ascunselea. Culcarele hotelului sunt luate cu asalt, chipurile chelnerilor din hoteluri iau un aer uimic, căci „domnii aceștia dela presă” asediază ușa fiecărei vedete, se instalează în fotolii, pe scaune portative, sau pe treptele scârilor, oriunde,

beau mult porto, devastează depozitul de tutun, iar socoteala lor pentru comunicația telefonică, crește vertiginos.

Curând totul își reia mersul liniștit. Aceasta înseamnă că dacă chestiunea se aranjează, toată lumea revine în sala de ședințe, ca să se plictisească sau să moțâie. În caz contrar, toată lumea se împrăștie în cele patru puncte cardinale și „arena” celebră, goală, părăsită, adoarme de data aceasta cu adevărat.

JUDECATA LUI SOLOMON

În cazul în care spiritele acreditate pe lângă Societatea Națiunilor ar putea să intre în legătură cu spiritul Regelui Solomon, ca să-l interviueze asupra conflictului italo-abisinian, stăpânul ludeei ar găsi desigur în înțelepciunea lui nesfârșită singura soluție practică. După umila mea părere, el ar declara următoarele:

— Tăiați în două pe prea scumpul meu succesor, Hailé Selassié; dați jumătate Italiei iar cealaltă umătate Angliei, și duceți-vă în pace!

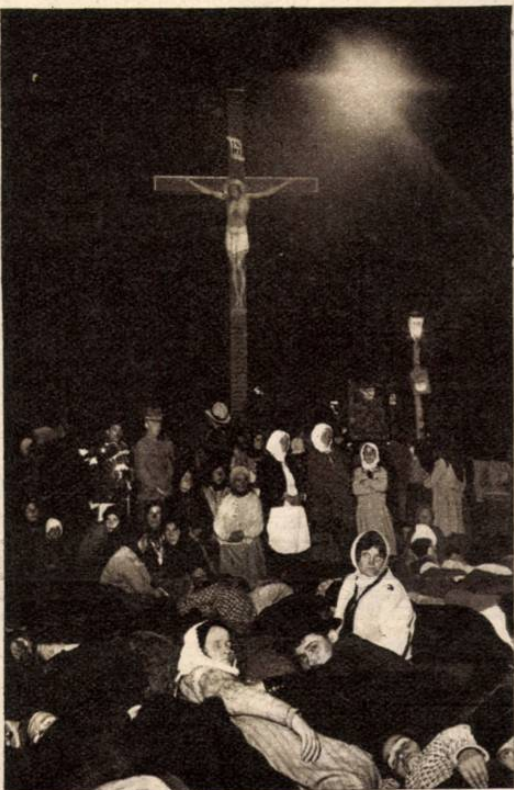
CALIMARA NEGUSULUI

Mai înainte de a ajunge pe tron, Negusul a venit să facă o vizită Societății Națiunilor. Încântat de palat, de birouri, de dactilografe, de bufet, de îndată ce a ajuns la Adis-Abeba, a trimis, ca o mărturie a profunde sale admirațiuni, o **călimară de aur pur**. Acest obiect este împodobit cu doi colți uriași de elefant, și cu o placă de aur, care poartă chipul legendarului leu al ludeei.

Când consiliul a isbutit să încheie un acord în ceea ce privește litigiul sud-american din Leticia, semnarii actului oficial și-au muțat condeiele în această călimară „colosală”, cu colți de elefant. Vai! Acum darul Negusului doarme cufundat într-un somn prăfuit, fiindcă a fost pus la magazie cu alte relicve ale ilustrei societăți. Va fi oare scos din ascunzătoarea sa?...

Și dacă da, va mai conține oare destulă cerneală ca să poată sluji la parafarea acordului italo-abisinian?

ZIUA CRUCII LA MAGLAVIT

Într-o atmosferă impresionantă s'a desfășurat la Maglavit Ziua Crucii.

Peste 70.000 de oameni au venit să asiste la slujba religioasă ce s'a oficiat la Maglavit.

Fotografiile noastre înfățișează:

Petrache Lupu vorbește prin microfon mulțimii.

În noaptea care a precedat „Ziua Crucii”.

Procesiunea Preoților cu Petrache Lupu (x) în frunte.

(Foto Berman)

Știi tu, nu există nicio îndoială:

Nici un fel de „Cremă de lux”, „Cremă minune”, sau vreo contrafacere, nu pot înlocui Crema-Nivea. În toată lumea nu există o altă cremă de piele care să conțină „Eucerita”, substanță neîntrecută pentru întreținerea pielii și pe care se bazează efectul atât de binefăcător. Acesta este tot secretul — și costă numai câțiva Lei!

Așa dar: Luați numai Crema-Nivea, nimic altceva!

**CREMA-NIVEA: în cutii cu Lei 16—, 34— și 72—
în tuburi Lei 30— și 45—**

VECHEA BLĂNĂRIE
Wilhelm Steinhart
Calea Moșilor 188, Telefon 2.56.15
Ultimele noutăți ale sezonului
Atelier propriu

Operațiuni de corectură și plastică
(fără cicatrice)
a nasului și urechilor, a feței, gâtului și pieptului.
Indepărtarea operativă a ridurilor
Dr. RUDOLF HOFFMANN
fost asistent la clinica univ. din Berlin
București, B-dul Domniței 30 bis.
Tel. 4.19.50. — Informațiuni gratuite.

PE drumul dintre Huedin și Vadul Regele Carol II (fost Vadul Crișului), în apropierea căruia a aterisat Suveranul, când se 'napoia în patrie și și-a potolit setea cu apa înviorătoare oferită de mâna de Samariteancă a unei modeste țărance, trenul oprește un minut în fața unei halte curate, bine îngrijite, care poartă simbolicul nume de Peștera.

Nu-i o denumire arbitrară, aleasă la întâmplare. Ea reprezintă, o realitate, căci sus, pe un vârful de dâmb, o peșteră, care există de veacuri, constituie un punct de atracție pentru mii de excursioniști.

Gărarul, cum sunt numiți șefii micilor stațiuni din Transilvania, te îndrumă binevoitor pe colinița din stânga, la capătul căreia un carton bătut într-o arcadă de sârmă ridicată sub formă de poartă și înghirlandată cu frunze, îți găsește primul salut:

Bine-ați venit!

Zâmbești încântat de această plăcută dovadă de politeță, chiar dacă ea are un substrat protocolar, și treci voios un pod peste o apă de o limpezime atât de străvezie încât privirea îți pătrunde liber până la așternutul de pietre din fund. Este Crișul Repede, spre deosebire de cel Negru și cel Alb; care-și croiește făgaș printr-o bogată vegetație.

Urci o cărare bine bătătorită și tivită pe margini cu verdeață a cărei aromă aduce cu aceea a unei ușoare miresme de brad. În vârful ei, călcăm peste un podeț sub care curge un pârâu rece, diafan, ce izvorăște din peșteră și se aruncă în cascadă în Crișul Repede. Este o priveliște minunată, care te țintuește locului.

Privirea-ți îmbrățișează cu mândrie întregul cuprins, peste care e stăpână suflarea românească. Plămânii inhalează din atmosfera ozonată a locului care se află la șase sute de metri deasupra nivelului mării. În ziua aceea cerul era adumbrit de nori fugarnici. Ne instalăm la o masă pe terasa restaurantului clădit aci împreună cu un hotel, cu paisprezece camere, gata să adăpostească vilegiaturii.

O conică serviabilă ne primește comanda și între timp găsim prilejul să sorbim spectacolul măreț care ni se înfățișează.

Un tip original care distrează pe vizitatori.

CĂLĂTORIND PRIN ARDEAL

La peștera de la REGELE

Cascada de la Peșteră...

O idilă pe malul Crișului Repede...

În față, dincolo de calea ferată, se înalță Dealul Măgurii, pe care cresc dese de fag, lăsând în mijloc o cale liberă pentru turiști. Iată pe unul în nelipsitul baston de alpinist, care tocmai urcă voinicește, pe pietriș, câștigând în ce mai mult teren și dispărând apoi pe o gură de văgăună, deasupra se estompează linia groasă a unui zid ce pare o clopotniță de mănăstire. În la o înălțime de opt sute de metri, se profilează Dealul Episcopilor, numit pentru cele două stânci de pe el cari au îmbrăcat, după credința statornici veacuri, înfățișarea gradului ierarhic cleric cu care le-a investit ea. Pui de găină se plimbă, nestingheriți la tot locul, Țărani și țărance apar să-și desfacă diteritele produse ale gospodăriilor lor: ouă, păsări, brânze, chiar și obiecte de lut. Alții se duc cu undițe și plase la pescuit. E Duminică pot îngădui acest sport...

Iată pâlcuri de tineri cari se perindă în defileuri nesfârșite... Iată excursioni neveste și copii, dornici să se tolănească pe iarba verde, și să găsească la copacilor seculari, în cadrul acela de romantică poezie, câteva zile, sau chiar o ceasuri de odihnă. Toți vin aprovizionați cu merinde. Unii le poartă în rucksa alții în serviete, alții în valize, sau numai în pachete simple. Și nu puțini sunt cari se încarcă și cu câte-un mic aparat fotografic,

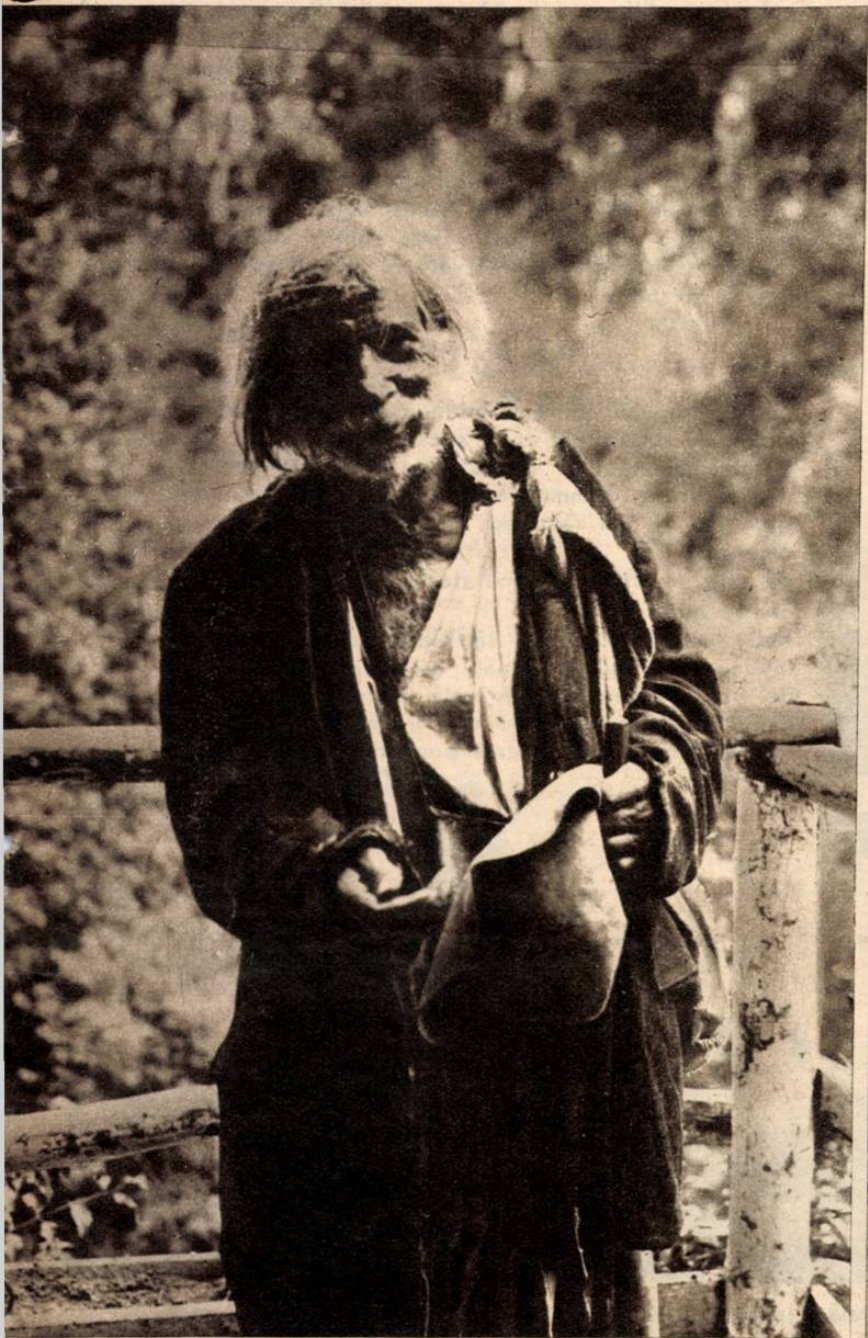
Grupurile se continuă: pedestre și pe biciclete, sau în diferite vehicule, ze călători vin acolo pentru o zi sau două. Aceasta mai ales după amiază, când gul începe să-și țeară firele. Este ora când automobile descarcă perechi de гостиți, cari găsesc în mijlocul acestui feeric decor natural, cel mai nimerit pentru mărturisiri de credință.

Siluite sprintene și gingașe de femei coboară alături de tineri sfioși sau de bărbați mai maturi, în pieptul cărora flacăra aventurilor tinerești pâlpăie

Ingă Vadul

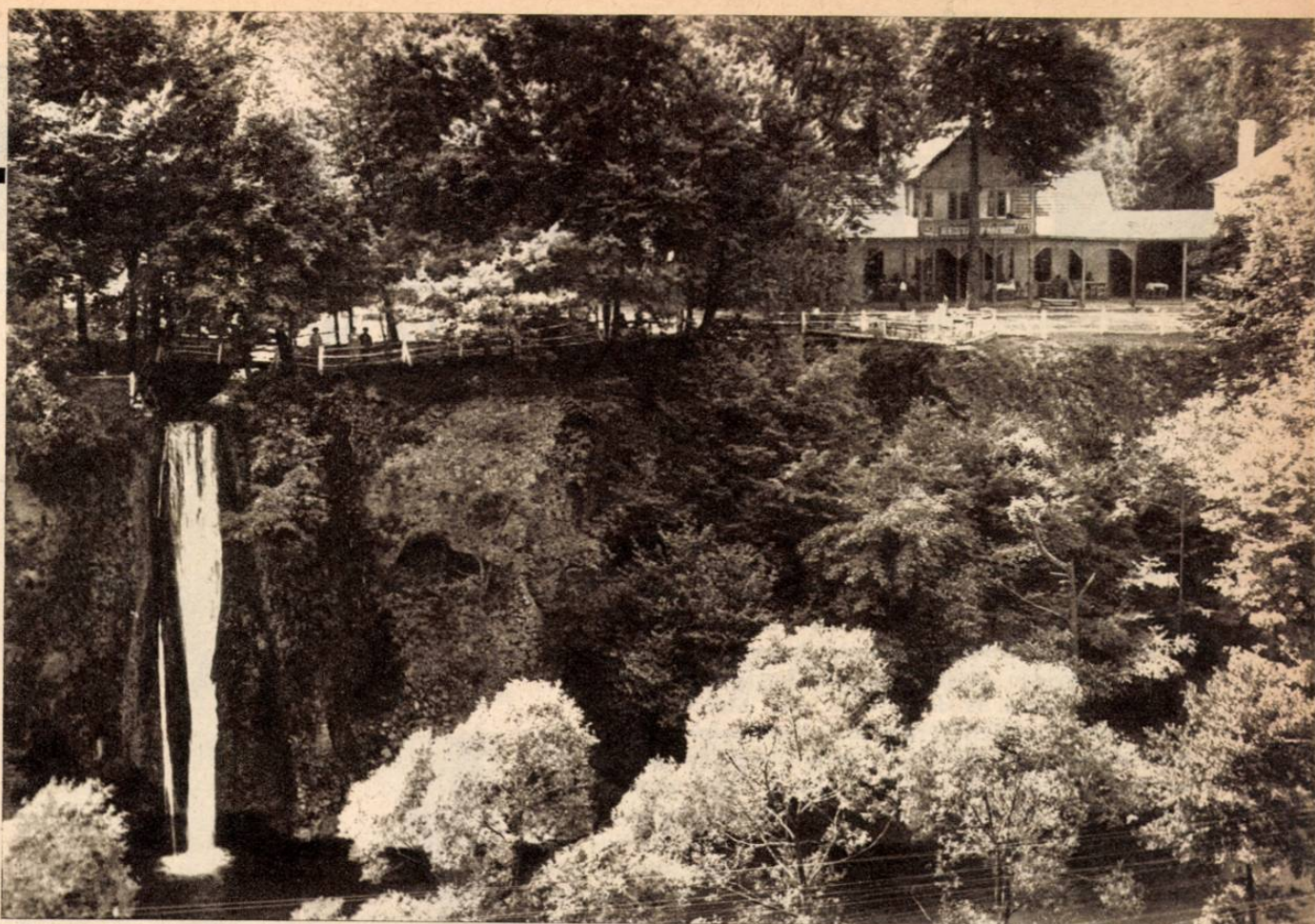
Carol II

O vedere generală în jurul Peșterei.

Un cerșetor ambulant la Peșteră...

Un grup de excursioniști veniți la Peșteră

În lumea aceasta variată, un flăcăiaș cu chipul rubicond s'a apropiat de marginea terasei și, tot jucându-se cu o biciușcă, ne privește șagălnic, uimit, parcă, de a vedea figuri necunoscute: el, căruia nu-i e nimeni străin din comunele Vadul Regele Carol II și Șuncuiuș, cari varsă cel mai mare număr de vizitatori cu alimentele în spinare.

E simpatic picul și-mi face plăcere să leg un mic dialog cu dânsul.

— Ce cauți tu pe aci, voinice?

Imi surâde prietenos, cu ochii-i cumiți:

— Apăi, am adus „pock”-ul domnului notar dela Groșu.

— „Pock”-ul? — mă mir eu, lovit de noutatea cuvântului cu sonoritate germană.

— Da, „pock”-ul, — accentuiază flăcăiașul, continuând să 'nvârte biciușca.

Și, față de ignoranța mea, se grăbește să-mi arate ceiace forma obiectul nederirii mele: un geamantănaș de nuiel, care, în limbajul din partea locului, este designat cu dialectalul „pock”. Și adaogă, ca o completare imperioasă:

— Mi l-a dat jos, la Vad.

Un moșneag, gârbovit, cu părul lăeț, se oprește la masa noastră, cu mâna întinsă, lărgindu-și buzele într'un rânjet ce ar vrea să fie milog. Li aruncăm în pălărie obolul nostru și, totdeodată ni se dă, de către un inițiat, explicația că e un cerșetor ambulant, care pribegeste prin tot ținutul, în exercitarea unei „funcțiuni” care nu e întotdeauna remuneratorie. Aci însă a nimerit bine: cei cari poposesc, pentru o zi sau o lună, în mediul acesta sănătos, împospătător de forțe, unde o bandă de lăutari aleși pe sprânceană, virtuozii ai arcușului, îți ating coardele senzibilității cu duioase tango-uri:

Inimă, inimă, de ce mereu svâcnești?...

Eu îți dau tot ce vrei,
Cântec și femei
Vin îți dau să bei oțicât îți place
De ce palpiți mereu
Și traiul mi-l faci greu?
Spune-mi, inimă, ce te doare?

...se simt bine dispuși și generoși. Recolta rățăcitorului e dar fructuoasă.

Moșneagul nu e însă singurul care apelează la filotimia consumatorilor așezați la mesele simple, de brad de pe terasa și grădina localului, unde slujnicuțe și oameni de serviciu sunt în permanentă alergătură, întru satisfacerea cererilor clienților. Se ivește o concurență redutabilă: o specie de hoinar, în redingotă preistorică, roasă de uz imemorabil, și ghetă scâlciate, sparte, a pus stăpânire pe porțiunea liberă de pe poieniță, legănându-se singuratic, cu mâinile în șolduri, la sunetele valsului din „Contele de Luxemburg”. Lumea îi urmărește, cu curiozitatea spectatorului de bălcu, mișcările oarecum disciplinate, iar când circulă cu cheta, aduce la cunoștința tuturor că a învățat dansul la Oradea. Seriozitatea cu care debitează aceasta are ceva umoristic într'însa. Cozma, intendentul localului, ne edifică asupra identității „artistului”:

— E Crăciun nebunul.

O ceată, sgomotoasă, printre care se distinge o doamnă în costum de baie, cu părul oxigenat și care, deși destul de trecută, ține cu tot dinnadinsul să facă pe cocheta, — apare din spre Crișul Repede în undele căruia se apărase împotriva

(Citiți continuarea articolului în pagina 20-a)

NAM descoperit AMERICA

LA MONTEVIDEO

V. MOARTEA ROMANȚATĂ A UNUI BOU.

PE vremea când pentru o călătorie până la **Montevideo** îți trebuia neapărat atâta vreme cât am întrebuințat acum ca să mă și întorc din toată călătoria, capitala Uruguaiului, înodată în vârful unei prăjini fragile, lungă de 26 de zile, încorona o călătorie plictisitoare. Azi călătoria e plăcută și Montevideo e totuși o surpriză. Numai din cauza noului mijloc de transport. Rio de la Plata la mijloc, Buenos Aires cu toată Argentina lui pe țărmul de sud, Montevideo cu tot Uruguaiul lui la nord.

O radă circulară, la dreapta un oraș. Montevideo. Oraș întins care se ține de toate capriciile unui teren ondulat ca la coafor. Străzi care încep de la un capăt și nu renunță până nu ajung la celalt capăt al orașului. La capătul fiecărei străzi, o bucată din lama obscură a mării. Case mărunte, acoperite cu terase. Aer mult, lumină multă, cartiere tăcute, bulevarde de platani, piețe ca în manualele de urbanistică, umbrite de palmieri ciufuliți, cu fântâni ca într'un album, pavate cu nisip roș. Oraș amabil. Montevideo.

Vecina lui de vis-a-vis: Buenos Aires, e un oraș agitat; vecina de vis-a-vis a lui Buenos Aires, e tocmai liniștit. Grație colonială. Case, cum am spus, ca într'un manual gospodăresc; vile toate, verzi toate, sfioase, tăcute, o încântare. Suprafață cât București, locuitori cât Ploiești. Și suprafața crește. Bulevarde mari îl atrag până departe. E loc pentru fiecare.

Oraș de vară. O plajă, un hotel mare. Hotelul orașului. Cu ruletă. Ruleta orașului. Vin în zilele frumoase toate auto-

Piața San Martin din Buenos Aires.

Prin Anzii Cordillieri.

mobilele din țară. Lume prea multă. Șoselele-s pline de mașini. Plaja se asfixiază. În hallul hotelului, mesele se izbesc reciproc. La fel dansatorii. La fel consumațiile.

Și care nu mai are loc, merge ceva mai departe, dealungul mării și găsește o reproducere fidelă a primei plaje. Ca să nu se prefere nici una, să se împartă lumea peste tot. Și dacă nici aici nu mai are loc... De șapte ori poate porni mai departe, până găsește loc. Toate plajele la fel. Să nu se certe vizitatorii!

Șosea de granit, cu poze multe; nu te plictisește. Noaptea e vopsită cu lumină. Un fir lung de lumină. Faruri multicolore clipeșc pe mare și-i mătură fășii de beznă. În fundul băii, Montevideo arde. Plaja orașului, pe urmă plaja Pocitos, pe urmă plaja Carrasco... Cine le mai ține minte!

E un oraș nou. Cum și țara e nouă. Cum toată America de Sud e nouă. În plină dezvoltare. Organisme în creștere. Grădina de experiențe, unde progresul e studiat dezvoltat. Nimic mai interesant ca un popor în creștere. A-

Tribunalul din Buenos Aires.

ceste tinere societăți din America de Sud, ne-au luat ideile și le-au întrecut. N'au fost opriți, ca noi, de tradiția complicată a trecutului. Programe la noi încă în discuție, au fost de mult realizate acolo. Dacă noi introducem o inovație, înseamnă că la ei e perimată. Așa scăpate de războaie civile, tinerele țări au și prezentat în ansamblu un aspect arhaic și o nutură de viitor. Dacă moravurile au rămas vechi, instituțiile s'au născut îndrăzneț de noi, moderne. Acest contrast face un echilibru foarte curios: numai pentru că moravurile sunt în fond conservatoare, pot fi legile așa de avansate!

ȚARĂ DE VITE.

Când europenii au venit întâia dată prin aceste locuri, au adus și câțiva cai și câteva vite. Aceste animale au zămislit Uruguaiul de azi! Climatul le-a făcut să se înmulțească atâta, încât la sfârșitul sec. 17, cai sălbateci rătăceau în turme de câte zece mii. Un cal costa câțiva lei (moneda de azi), un vițel, pe jumătate, un taur, de două ori pe atâta.

Dela acest fapt trebuie să plecăm, dacă vrem să înțelegem Uruguaiul actual, azi o fermă imensă de vite. O societate pastorală modernă.

Caracteristica acestei societăți pastorale din secolul 20, e micul număr al populației. E o mare

Palatul parlamentului din Buenos Aires.

greșală să evaluăm valoarea economică a țărilor din America de Sud, după numărul populației. Câmpia e aproape pustie. Ici colo un **rancho**, o colibă mică și mizeră, sau o **estancia**, un fel de vilă plină de confort și lux. Aceasta e centrul unei exploatare foarte vaste, dar cu puțin popor. Animalele trăesc în completă libertate, se înmulțesc și valoarea proprietății crește repede, fără ca oamenii să facă ceva. Doar câțiva păzitori călări, lângă gardul de fier, granița imensei „ferme”.

Iată primul fapt care a produs toată civilizația uruguiană, întemeiată pe mari proprietăți care n'au nici lucru, nici muncitori. Țară fericită în care natura silește oamenii să nu

Tribunalul din Buenos Aires.

muncească. Multă vreme, singurul produs scos dela animale era pielea. O uscau și-o exportau. În mijlocul sec. 18 au avut ideea să folosească și carnea. Împingeau animalele până la marginea unui fluviu, îi tăiau capul, îi sărau carnea, pe care o exportau, Azi au alt procedeu: frigoriferul.

MOARTEA ROMANȚATĂ A BOULUI.

Am vizitat una din aceste uzine extraordinare de carne congelată, lângă Montevideo. E o cetate la care vezi mai întâi un drum lung format din scări susținute de grinzi. Veșnic urcă pe aici sute de animale, care sunt tăiate la etajul superior al uzinei. În acest mod, diferitele produse care se scot, n'au decât să coboare din etaj, până la corabia care le exportă cu delicatețe. Ultimul efort al animalelor, urcând spre cel mai înalt etaj unde vor fi ucise, înseamnă o **energie gratuită** economisită de Societatea frigorifică. Urcușul lor greoi acționează angrenajul care, tot pe ele, le măcelărește și le prepară sub o formă mai civilizată decât simplă „vită”.

Camera de execuție e o hală vastă unde te plimbi cu picioarele în sânge. În aripa dreaptă sunt poftite animalele, fără judecată. Singura lor vină e că sunt boi; drept pedeapsă, dela naștere sunt condamnați — din oficiu — la moarte. Dar execuția se amână pentru când sunt destul de grași. Și animalele vin, înghesuindu-se. E un tumult de coarne, copite, mugete insuportabile. Boi, ce vreți!

Animalele, umblând în sânge, devin subit conștiente de soarta ce le așteaptă: calcă în sânge din sângele lor. Atunci mugetele devin sfâșietoare. Înapoi nu se mai pot întoarce: vin mii de animale din urmă și nu s'a mai auzit ca un fluviu să se 'ntoarcă de unde a venit, pe aceiaș cale. Dar mi-te boi!

Și boii împing din spate și nici unul nu spune celorlalți că-și împing destinul. Boi!

Se întâmplă că, din când în când, un animal se oprește. Tot își dă seama și nu vrea să meargă singur la moarte. Dar ce valoare are voința unui bou! Cine pune preț pe protestele lui!

E drept, omul are scuză că el nu înțelege zbieretele bouului; pentru că omul nu-i bou, după cum bou nu-i om. Poate că bou, în definitiv, spune în limba lui, ca să-l omoare mai repede, nu să-l ierte. Poate că-și dă și el seama că o viață de bou nu merită să fie trăită și protestele lui înaintea morții sunt reproșuri pentru faptul că nu l'au omorât mai înainte, să nu se mai fi canonit o viață, bou între boi! De vaci nici nu mai vorbesc.

Pe aceiaș galerie de unde urmăresc spectacolul, stă un om cu o prăjină lungă prin care trece un curent electric. Atinge cu prăjina vita recalcitrantă care refuză să moară pentru binele oamenilor. Zguduită de scântee, vita capătă subit dispoziție să înainteze și autoriză oamenii s'o ucidă. Ar trebui s'o vezi atunci, când e atinsă cu prăjina, cum schimonosește o mutră, cum își încordează mușchii, înalță capul la Dumnezeu și-i trimite un muget lung, prin care vrea să intimideze; dar oamenii locului nu se lasă intimidați!

Și mugetul acela, caraghios și absurd, ca fără rost — înfiorător, ar pretinde copiii și femeile — se stinge ca un ecou, având aerul că spune, repetând de trei ori: „Mulțumesc pentru prăjină; acum am înțeles eu, deși sunt bou, de ce v'ați îngrijit atâta de mine toată

viața. Vita are o singură soartă: să mănânce și să fie mâncată. Vedeți și bou e bun la ceva!”

Încă una din minunile electricității: ucidă criminalii din Statele Unite și luminează pe boi!

Și cu fruntea sus o pornește acum grăbită, teribil de grăbită, ca să nu moară oamenii de foame. Ajunge pe un culoar unde vitele trec una câte una, întinde capul unui om înarmat cu o bardă și înainte de a spune: merți!, fiara se rostogolește în aripa stângă. Pentru că omul cu barda se pricepe minunat în meseria lui: face treaba lui fără nici o efortare, simplu, abea dacă atinge vita la frunte. Se aude un zgomot sec, simți că s'a spart ceva (o căpătână de bou!) și sufletul vitei a intrat în rai, iar trupul în iad.

Să spun că omul cu barda n'are conștiință, mi-e imposibil: mi-a spus că are doi copilași, și nu i-ar da pe toate vitele din uzina asta!

Îadul se află în partea stângă a sălii. Mă atrage acest iad. Drumul e încântător: totul în carmin minunat: pereții, tavanul, oamenii. Ce-are aface că e din cauza sângelui! Am trecut printr'o sală unde, după aceleș sistem, se ucid oile. Mii de oi, strigând fiecare în limba lui: „mamă!” Dar voiam să urmăresc boii ce i-am văzut uciși. Oaia e un bou prea mic! Cum ajung în sala stângă, sunt primiți de o serie lungă de oameni. Întâi li se tae capul. Capul unui bou e inutil, chiar în viață fiind, chiar mort. Pe urmă bou e spânzurat de un lanț fără capăt și pleacă într'o călătorie ciudată, pe care nu i-o invidiez, oricât îmi plac călătoriile!

Cârligul cu bou ce mi l'am ales, își începe pelerinajul lent și plimbă animalul în fața unor mese longitudinale, unde o serie de lucrători îl așteaptă în ținută de gală, albă, cu baioneta ridicată pentru onor. Animalul mort defilează în fața oamenilor nemișcați, ca în front: fiecare are rostul lui, strict definit. Bou merge astfel din om în om și fiecare îi aduce omagii în felul lui: unul îl scapă de măruntaie, altul îl curăță, altul îl spintecă în două. La capătul sălii ajunge odată cu capul său, care a trecut între timp prin mâinile unor veterinari, i-au deschis glandele, l'au găsit sănătos. Bou își regăsește aici capul, dar pentru scurtă vreme: îl trimite la un ghișeu, să-l înregistreze. Dar nici nu-i trebuia de altfel: nu i-a folosit în viață, d'apoi acuma! După ce moartea i-a fost înregistrată așa ca la noi, o pornește tot singur, la etajul următor. Îl primesc lucrătorii cu furtuni și-l spală, și alții cu perii și-l curăță. De acum s'a obișnuit cu lanțul. Antrenat de mișcarea neînduplecată a cârligului de care spânzură, trece de patru ori prin aceiaș sală, ca să vadă toate mesele. Și toate mesele îl onorează cu câte ceva. Până când la urmă e numerotat, ștampilat și repartizat în cartierul boilor. Din momentul morții, până a fost repartizat la rostul lui, nici douăzeci de minute. Și ce călătorie în acest scurt timp! Și ce transformare! Orice călătorie te transformă! Mai ales călătoria unui bou, care în viața lui n'a știut decât de cireadă!

Cartierul boilor e una din sălile reci, 0° la 10°, obscură, luminată electric, plină de ghiață. Noroc că bou e mort, altfel ar răci! Aici se pregătește el pentru o călătorie mai mare, în Europa: boii grași în Anglia, cei slabi în Franța. Care bou mai are ocazia să călătorească atâta în străinătate?

În pivnița asta rece își desăvârșește el educația, ca să fie apt pentru lumea mare: cum noi facem acelaș lucru cu picioarele în apă rece.

Alte săli, unde ceiaze a fost bou nu mai e demult bou. Răposatul e acum o picătură într'o pivniță de grăsime, o picătură într'un lac de margarină, un grăunte într'un munte de stearină. Altă sală, albă ca o sală de operații, e plină de cilindri de sticlă care învârt încet, liniștit, pline cu ceva brun, vâscos: extractul de bulion. Lângă acest laborator, o bucătărie uriașă unde se fac conservele. O mașină complicată fabrică singură cutiile. În sala unde se umple cutiile, o manicurează face unghiile lucrătorilor, să fie curate. Într'un clopot pneumatic cu vid, o picătură de cositor în clocote sigilează ermetic cutiile. Când cutia e vopsită în albastru, observ că sunt tocmai conservele ce le mâncam în timpul războiului!

Nu se poate spune că boii nu-s măcelăriți igienic și tratați după moarte cu toată cinstea. Dela etajul superior, unde boii au venit aproape de bună voie, i-am văzut coborînd tot singuri, în fragmente, tăiate, curățite impecabil, preparate ireproșabil, așezate comod în cutie. Urcă bou și coboară cutie cu conserve. La fiecare etaj, tot ce rămâne inutil coboară la etajul inferior. Din rămășițe și sânge se fac îngășăminte pentru boii care se vor măcelări ulterior. Cum vedeți, nu numai oamenii se mănâncă între ei!

Am plecat fermecat din uzina diabolică unde bou e împărțit în patru și fiecare fel trimis în unul din cele patru colțuri ale lumii, carnea mai ales în Europa, coarnele în Japonia.

O corabie cu pânțele pline de oase ne spune că și în America rămâne ceva din bou. Caa mai mare parte însă se expatriază.

Am plecat fermecat din uzina diabolică unde bou e împărțit în patru și fiecare fel trimis în unul din cele patru colțuri ale lumii, carnea mai ales în Europa, coarnele în Japonia.

În America, până și boii sunt mai civilizați decât alți boi: umblă pe lume cât nici nici un om european nu umblă!

VITE PREMIATE

Această utilizare a cărnii a mărit, firește, valoarea vitelor. Prin tot felul de mijloace au ajuns la o rasă uimitoare. Am văzut un concurs agricol la Montevideo. Nu e ca la noi, numai pentru câțiva specialiști. Toată lumea asistă, toate averile depind de creșterea vitelor. Animalele expuse surprind chiar cunoscătorii. Nu mai sunt animale, sunt paralelipiede de carne. Spate plat și pătrat ca o masă. Pare o imensă comodă, pe patru picioare scurte. Am cerut să mi se explice diferența între vita care a obținut premiul întâi și între vita cu premiul al doilea. Eu nu vedeam nici o diferență. Firește, nu-s specialist! Și mi s'a explicat: vita cu premiul II avea o mică cicatrice la picior, deci tot atâta carne în minus. Vita cu premiul I n'avea acest defect: era o masă de carne, exactă și cubică.

Un tau cu aceste forme perfecte prețuiește 8—900.000 lei. Natural, nu e întrebuințat să facă vitei oricui. Produce reproducători, care să înmulțească vitele. Prin urmare nu el e tatăl ciredei, e bunicul.

E drept că aceste vite prodigioase, sunt foarte gingașe. Nemișcați, sensibili, n'au forța strămoșilor lor. Sunt melancolici, ca civilizați, mor de tuberculoză. Dar după ce au făcut câțiva reproducători. Și nu li se pretinde mai mult!...

Proverb: și bou e bun la ceva!

I. MARIUS MIRCU

Urmează în numărul viitor: **Aproape de Patagonia!**

„Realitatea Ilustrată” institue un concurs pentru alegerea a 35 de bursieri pe timp de trei ani la școala „Bata” din Zlin.

Concursul va avea loc la 20 Octombrie. Inscriverile se primesc până la 1 Octombrie a. c.

Concurenții trebuie să îndeplinească următoarele condițiuni:

- 1) Să fie cetățeni români;
- 2) Să fie născuți în anii 1920 — 1921;
- 2) Să aibe certificatul de absolvire al cursului primar. Cei cari îndeplinesc aceste condițiuni și vor să se înscrie la concurs, vor completa bonul care se găsește în această pagină, și ni-l vor trimite la redacție, str. Const. Mille, 7, București însoțit de mărci în valoare de 10 lei. Ei vor primi în schimb un buletin de înscriere împreună cu o dare de seamă amănunțită a școlii „Bata” din Zlin.

BON

Subsemnatul

din comuna

județul

Str.

Vă rog binevoiti a-mi trimite un prospect și un buletin de înscriere, la școala Bata din Zlin. Anexez pentru aceasta mărci în valoare de zece lei.

Cu stimă

Rugăm scriți cât se poate de citeț numele și adresa dv.

Acest bon se trimite pe adresa revistei „Realitatea Ilustrată” Str. C. Mille 7 București.

D-NA R. KOZENN
care a obținut un frumos succes
cu bucățile cântate la postul de
radio București.

ASIA 1935

Cum trăește lucrătorul japonez

De la trimisul nostru special EMILE SCHREIBER

DACĂ într-o zi, ar trebui să fac o anchetă asupra uzinelor de gaz toxic și fabricilor de arme, și să aduc documente și fotografii, cred că voi întâmpina mai puține dificultăți, decât acele pe care le-am avut pentru a pătrunde în uzinele japoneze de produse din cele mai obișnuite.

Chiar misiunile economice străine, cari vin în fiecare an în Japonia, nu pot vizita decât foarte puține uzine și întotdeauna aceleași.

Pentru ce sunt atât de misterioase uzinele japoneze, atât de ermetice? Numai fiindcă Japonezii nu vor să li se facă ceea ce au făcut ei altora. Ei au cules din lumea întreagă, cu răbdare, metodic, elementele tehnice occidentale și și-le-au însușit. Adeseori le-au perfecționat! Astăzi, își păzesc cu strășnicie progresele, decizi să nu lase pe nimeni să le fure nimic din cuceririle lor.

Așa că am intrat pe ușa din dos în uzinele japoneze putând studia și organizația ciudată a „atelierelor familiale”.

IN ATELIERELE FAMILIALE

Un japonez a avut bunăvoința să mă conducă în cartierele excentrice din Tokio, pe la industriași cunoscuți lui, cari lucrează în ateliere familiale. Călauza ne servește adesea și de intermediar între aceste puternice întreprinderi, marii feudați ai industriei și comerțului și între micile industrii ale atelierelor familiale.

După dânsul, numărul lucrătorilor și lucrătoarelor cari muncesc sub acest regim, ar putea fi evaluat la aproximativ 2 milioane. Sunt puține articolele cari nu se pot fabrica în aceste ateliere și iată cum se petrec lucrurile:

Să presupunem că o companie de drum de fer ar avea nevoie de locomotive. Ele sunt comandate la unul din cei patru sau cinci „feudați” conform unui model și pentru un preț bine determinat; inginerii specialiști demontează în mod amănunțit, piesă cu piesă, locomotiva comandată; micii industriași cari lucrează în atelierelor familiale sunt convocați atunci la un soi de expoziție pentru a-și da seama de calitatea și cantitatea pieselor ce trebuiesc executate. Ei sunt comandați de o firmă mare pentru care lucrează. Apoi licitează pentru obținerea comenzii, după ce cunosc prețurile și termenul. Livrarea tuturor comenzilor este centralizată în uzina de întrunire. Această reconstituire a lucrului în serie pe un plan familial permite să se obțină prețuri inferioare cu 10% până la 20%, celor ale marilor uzine, chiar cartelate.

Iată-ne la un modest maestru electrician fabricant de mici motoare. El este propriul său șef de atelier și dispune pentru

Cultura ceaiului în Japonia.

Semănarea orezului în regiunile inundate.

Recoltă de mere în Japonia de Nord.

Două drăgălașe geishe, pasionate aviatoare, pornind într'un raid cu celebra aviatoare franceză Maryse Hilsz.

cele șase până la opt mașini, de cinci sau șase lucrători toți înrudiți între ei. Atelierul nu se închide decât două Duminici pe lună. Lucrătorii muncesc nouă, zece ore pe zi, cel mai des zece și câștigă 2,50 Frcs. (25 lei) zilnic. Nu au nici o vacanță ci fac numai o excursie de două zile primăvara și toamna, în tovărășia patronului și a soției acestuia ai căror invitați sunt.

Ajungem într-o pătură superioară: la un inginer, care conduce mai multe ateliere familiale. El ne primește în căsuța lui, foarte curată și confortabilă, în care nevasta și copiii lui duc o viață burgheză echivalentă cu a Europeanilor. Salariul său este de 1250 fr. (12.500 lei) pe lună. El îmi explică, că unul din motivele efortului producției este faptul că lucrătorul și lucrătoarele din aceste ateliere nu beneficiază de nici o lege socială. În anumite ateliere ei lucrează mai mult de unsprezece ore pe zi. Toți, în virtutea recrutării mâinii de lucru țărănească, venită de obicei din aceeași regiune chiar din același sat din Japonia, fiecare mic șef de întreprindere ajută moralmente și materialmente bolnavii, dar fără să fie obligat de lege.

În multe ateliere, soția micului patron, prepară bucatele pentru toată lumea, în mod obișnuit orez și pește, chiar sărat.

Ca băutură ceai. Costul acestui prânz, reținut lucrătorului este de cca 2 Frcs. (20 lei) pe zi. Ii mai

Culegătoarele culturii de orez la Osaka în Japonia.

Un grup de copii japonezi.

rămâne deci între 15 și 20 Frcs. (200 lei) pe lună ca salariu...

Cari pot fi trebuințele acestor tineri lucrători și lucrătoare în afara hranei? O îmbrăcăminte trimestrială, care-i costă vreo cinsprezece Frcs., puține distracții, dintre cari principala este cinematograful (doi frcs. un loc). Niciodată alcool, niciodată excese. În Japonia lucrătoarele, fie în atelierele familiale sau în uzine, nu muncesc aproape niciodată după 25 de ani, căci scopul lor este măritişul. Ele nu cheltuesc mai nimic în afara mâncării și astfel reușesc să-și pue deoparte suma necesară pentru zestre.

Câteva sute de frcs. sunt îndeajuns pentru instalare, fiindcă o casă japoneză nu are nevoie de mobile. Scaunele sunt înlocuite prin perne, patul, printr-o saltea care este scoasă numai noaptea dintr'un dulap din perete.

INTR'O UZINA TEXTILA MODERNA

În cursul unei conversații cu d. Kadono, director general al firmei Okura, una din cele care contează printre „marii feudali”, am putut pătrunde într'una din uzinele acestei imense întreprinderi. d. Kadono și-a făcut studiile, ca cea mai mare parte dintre industriașii japonezi, într'o universitate americană. După ce mi-a

descriș spiritul realmente democratic care înfrățeste pe șefi cu lucrători în uzinele sale d. Kadono mi-a adăugat:

— La noi, inginerii și contrameștrii iau masa cu lucrătorii și-și fac zilnic gimnastica împreună.

— Iată un spectacol pe care aș dori să-l fotografiez și să-l descriu.

— Ar fi ușor, dacă uzina noastră nu s'ar găsi la 500 km depărtare la Shizuoka.

— Dați-ne un cuvânt de recomandare și ne vom duce să o vedem...

Și iată cum printr'o întâmplătoare conversație, s'au deschis pentru noi porțile unei uzine japoneze.

Întovărășiți de un interpret pe care d. Kadono ni-l pune la dispoziție, ajungem la Shizuoka seara, ca să beneficiem de vederea unică a apusului

La Kwanto în Japonia, geishele iau parte la exercițiile de apărare împotriva gazelor. În fotografia noastră le vedem ascultând explicații teoretice.

de soare pe faimosul munte Foudji, care din câmpia înconjurătoare, se înalță fără tranzația nici unui alt munte până la 4.000 m. Coloritul trandafiriu al zăpezilor eterne, pe inserat, este unul din cele mai frumoase spectacole pe care le oferă Japonia, vizitatorilor săi.

Dormim în noaptea aceea într'un hotel semi-european, semi-japonez și dimineața fac cunoștința cu „onorabila bae caldă”. Consistă, aci într'o mică piscină, unde, după obiceiul țării, bărbații se îmbăiază împreună goi. În localitățile balneare există băi mixte, unde nudismul este, dacă se poate spune, „la modă”; dar japonezii, ale căror sentimente sunt atât de pure, nu văd nici un rău în aceasta.

Băile comune, nu sunt deloc antihigienice, căci, acei ce se scaldă în piscine moderne, se săpunesc și-și fac dușuri înainte de a intra în apă.

Suntem aci la ora aceasta matinală, patru sau cinci persoane, așezate, pe o bancă sub apă. La suprafață le iese numai capul. Un japonez bătrân, care vorbea englezește, începe cu mine o conversație foarte curtenitoare în acest salon aquatic.

VIAȚA MICILOR LUCRĂTOARE

Plecăm cu automobilul spre uzina Toyo Muszun, situată la 2 km. depărtare de oraș. Construită acum zece ani, întrebuințează 1700 de lucrătoare și aproape 200 de bărbați. Fabrică fire de bumbac și țesături de bumbăcărie, având 1000 războaie și 55.000 de bobine.

Organizația tehnică este aproape aceeași ca în uzinele franceze, sau engleze. „Totuși, ne declară inginerul care ne călăuzește, mâna de lucru la numărul egal de mașini, este pe jumătate mai puțin numeroasă, ca în Europa”.

În marele hall pe care îl străbatem, perfect întreținut și bine aerisit, toate micile lucrătoare — cele mai multe au între 16 și 18 ani — sunt în șorturi albe la fel cu infirmierele. Nu vedem aci decât vre-o douăzeci de lucrătoare, exact una la 13 războaie sau, pentru douăzeci și cinci de mașini automate, fie și 600 bobine.

Mașina se lipsește din ce de supraveghere omenească. Materialul este în mare parte englezesc; cu toate că războaiele cele mai recente și mai perfecționate sunt cele japoneze. Echipa, mătură încontinuu, adunând gunoarele. Multe dintre lucrătoare poartă mască pentru a filtra praful.

Lucrătoarele sunt împărțite în două echipe: una lucrează dela ora 5 dimineața până la 14, iar a doua dela 14 până la ora 23, cu o jumătate de oră sau o oră repaus.

Ele câștigă 67 cenți pe zi (2,90 fr.), bărbații, 1 Jen (aproximativ 6 fr.). Atât lucrătoarele cât și lucrătorii au dreptul la patru Duminici de odihnă pe lună. Organizația este atât de precisă, încât în lunile cari sunt cinci Duminici, toată lumea muncește a cincea Duminică. Vacanță au patru zile pe an, neplătite.

Ca și în uzina Bata, din Cehoslovacia, lucrătorii și lucrătoarele locuiesc chiar în interiorul uzinei. Ei plătesc pentru hrană și întreținere, 18 cenți, ceea ce face 75 centime pe zi. (8 lei). Au o cooperativă unde își pot face toate cumpărăturile cu 30 % mai puțin decât în oraș. Un costum complet pentru o femeie costă 12 fr. (120 lei).

Viața lucrătorilor și lucrătoarelor este întocmită militarmente. Mari construcții în lemn, ridicate de japonezi, al căror interior este foarte cochet, și mult mai mare decât al locuințelor particulare, constituie „home”-ul lor.

Lucrătoarele sunt repartizate câte 12 într'o cameră, și pe cât posibil ele sunt alese printre cele originare din același sat sau cel puțin din aceeași regiune. Fiecare dispune de un dulap în perete, în care-și ține lucrurile personale: în primul rând kimono-urile, pe cari le îmbracă îndată după terminarea lucrului și sandalele. Geta-urile trebuie descălțate la intrarea în casă. Prima echipă se culcă la ora 20 și se scoală la 4, a doua se culcă la miezul nopții și se scoală la 9. Imediat după aceea lucrătoarele se duc împreună, iarna la baia caldă, iar vara la piscina în aer liber.

În afara celor nouă ore de lucru zilnic, lucrătoarele trebuie să facă o jumătate de oră pe zi gimnastică; ele mai urmează cursuri cotidiene destinate pregătirii fetelor pentru rolul căminului: învățământ de gospodărie, puericultură, croitorie, instrucție generală, muzică și arta de a aranja florile, care după cum se știe este una din marile preocupări ale femeii japoneze.

După trei ani, o lucrătoare este considerată ca având achiziționate toate noțiunile necesare pentru viitorul său rol de soție și mamă. Marile camere de locuit ale lucrătoarelor sunt împodobite cu flori; construcțiile sunt înconjurate de frumoase parcuri unde vin să se recreeze în rarele lor momente de răgaz, în afara celor 12 ore zilnice de muncă și de cursuri.

Sufrageria este vastă și luminoasă. Cuprinde 1.200 locuri. În momentul în care o parcurgem, lucrătoarele iau masa compusă din două feluri: o farfurie conținând un fel gătit cu carne și un vas cu orez și legume calde; ca băutură, un ceai, fără pâine, fiindcă orezul îi ține locul.

Bolnavii și convalescenții dispun de un mic spital și de o infirmerie cu o grădină frumoasă.

Lucrătoarele nu obțin decât în mod excepțional dreptul de a eși în oraș. Duc, așadar o viață monahală și quasi-militară, aceste tinere fete, și pentru cea mai mare parte din ele această viață nu durează decât cinci sau șase ani, în general între 16

și douăzeci și doi de ani, pentru altele zece ani, foarte rar mai mult, căci trecute de 25 de ani, și nemăritate, ele revin în sânul familiei.

În felul acesta este asigurată mâna de lucru eficientă — în același timp atmosfera de veselie și tinerețe care contribuie în mare măsură la ridicarea moralului și a randamentului.

CONSECINȚELE PENTRU OCCIDENT ALE SISTEMULUI DE LUCRU JAPONEZ

Vom examina într'un articol viitor cari sunt din punct de vedere al prețurilor, rezultatele unui astfel de sistem și consecințele, ce decurg în mod inevitabil pentru industria și comerțul occidental.

Avântul, pe care îl ia comerțul japonez este uimitor, în urma eficientității prețurilor; anumite orașe pe cari le-am vizitat, ca Osaka, de exemplu, par a fi răscolite ca după un cutremur recent, atât sunt de numeroase cartierele și străzile în reconstrucție. Se lucrează mereu la înființarea de noi uxine și case de comerț din ce în ce mai puternice. Ce contrast cu unele artere ale marilor noastre orașe, unde imobile întregi se găsesc în stare de părăsire, așteptând înapoarea proprietarilor fictivi! Fiecare uzină, sau casă de comerț care se naște în aceste țări de curând ajunse la tehnica modernă, ca Japonia, Mandciuco, U. R. S. S., par a contribui la închiderea în Occident a unei uzine sau case comerciale de aceeași importanță.

CEA MAI MARE SPECIALITATE PÂNZETURI DURABILE

VĂ OFERIM
CALITĂȚI BUNE
SI GARANTATE CU
PREȚURI CELE
MAI EFTINE!

LA VULTURUL DE MARE
CU PESTELE IN GHIARE

Theodor Atanasiu & Co

STR. BAZACĂ 1 / STR. CAROL 76 · 78 · 80 · 82 / STR. HALELOR 21

TE ADOR

Numai doua cuvinte Dar ele însemnează așa de mult pentru tânara fata care dorește din adâncul sufletului sa faca o casatorie fericita. Pe barbat îl atrage totdeauna efectul magnetic cel are o piele frageda, limpede și alba și un ten delicat. În ziua de azi, orice femeie poate sa se faca repede îndoit de atragătoare daca întrebuințează noua Crema Tokalon, culoarea alba (neunsuroasa), celebra Crema de Paris. În trei zile numai se produce o schimbare uimitoare. Porii dilatați, coșurile și cutele de oboseala dispar, pe când pielea se face mai limpede și mai delicată. Încercați însăși Dv. aceasta simpla rețeta daca doriți sa câștigați iubirea pasionată a unui bărbat.

De vânzare la toate farmaciile, drogheriile și parfumeriile din țară. Noi prețuri reduse: Crema Tokalon, culoarea albă, la Lei 50.—, Crema Tokalon aliment, culoarea roză, la Lei 60.—.

Mătasea de cusut și de butonieră Gütermann

Marca de fabrică

La cusut, mătasea e superioară bumbacului —, așa cum la încălțăminte pielea, cartonului.

Atenție la marca de fabrică

D. TAZLĂOANU autorul unui volum comic de epigrame.

Citiți:
„MAGAZINUL”
revista publicului select

REALITATEA SPORT

"Zilele sunt la fel, dar nici una nu seamănă cu alta" — a spus de mult un poet moldovean, mort înainte ca gloria să-i încunune numele și lumea să-i învețe pe de rost înțelepciunea din versuri.

Ceeace nu înseamnă că ea nu există.

Iată, de pildă, Duminica aceasta care a trecut.

O Duminică ca toate altele. Cald, soare, multă lume pe arenele de sport, matchuri de campionat în toată țara, într'un cuvânt, programul obișnuit.

Și totuși, ziua și-a avut caracterul ei special, pe care din punct de vedere sportiv — căci din aceasta o privire — se poate numi al „condiției fizice”.

Sub semnul ei s'au desfășurat mai toate partidele mari, fie în țară, fie peste hotare...

* * *

La București, s'a oferit celor 15.000 de spectatori, — îngrămădiți, încă de la ora 3 după amiază, în arșița unui soare răzbunător al ploilor săptămânei și în tribune devenite neîncăpătoare — piesa de rezistență a programului. Matchul Venus-Ripensia.

Care, printre multe alte aspecte, îl avea și pe acela de a trage o linie mai durabilă asupra posibilităților timișorenilor în actualul sezon.

Spre nenorocul acestora, linia s'a desemnat destul de frântă iar posibilitățile destul de reduse. Într'adevăr, Venus a învins cu 5—2.

O victorie prețioasă, negreșit, care aduce cu ea două puncte în clasament. Dar obținută atât de confortabil, atât de fără emoții și cu atât de puține eforturi, încât — nemergând până acolo încât să spunem că învingătorul a câștigat fără glorie, deoarece fără pericol — învinsul nu are drept la prea multe scuze. Și lucrul nu ne-ar interesa prea mult dacă învinsul — din întâmplare și după indicațiile oficiale, căci altfel, pe teren, echipa n'a făcut nimic pentru a dovedi aceasta sau a o aminti măcar pe departe — dacă învinsul, spunem n'ar fi campion național. Ne împăcăm greu cu ideea ca prima echipă a Țării Românești să se poată prezenta în asemenea condițiuni într'un match mare, de care poate depinde titlul anului viitor și în fața unui public care și-a deslegat, întotdeauna, cu generozitate, băerile pungii pentru vedetele din Timișoara. Și, după partidă, ne-am întrebat cu nedumerire: „De ce?”.

* * *

Dece ?

E simplu.

Pentru că echipa Ripensia — adică conducătorii ei — nu și-au dat încă seama de un elementar adevăr: nu se pot câștiga matchuri, turnee, cupe și campionate, ani de-a rândul, cu ace-

O fază emoționantă la poarta Venusului în matchul Venus-Ripensia.

Echipa Venus care a învins pe Ripensia.

iași 11 oameni și numai cu 11 oameni, oricât de buni ar fi ei. De ani de zile, Ripensia aruncă pe teren, de câte două ori pe săptămână, în tricouri pe care bănuim că le mai schimbă din când în când, aceleași nume, aceleași energii. Or — așa e soarta acestei lumi — numele se învechesc, energiile se uzează. Oricât de generoase ar fi posibilitățile unui fizic oricât de generos, ele nu pot exista la infinit. Vine o zi când o pauză se impune, o odihnă se cere. În ziua aceea, Ripensia n'a putut acorda o pauză, n'a purtat de odihnă niciunui dintre jucătorii ei. Și pentru un motiv foarte elementar.

Pentru că n'avea alții.

Pentru că — oricât de bizar ar părea — echipa campioană a României n'are mai mult de 11 oameni.

Și când se întâmplă — cum a fost cazul lui Beke, Duminică — ca un jucător să lipsească, se vede redusă la soluții de calibrul introducerii lui Lakatos în linia de înaintare, pe care a infestat-o succesiv, ca inter, ca extremă și — dacă nu mă înșel — o clipă și ca centru-înaintaș.

Adăogați la aceasta că aceiași 11 jucători, storși de eforturi, vlăguși de partide grele, nu mai au și nu mai pot avea o condiție fizică acceptabilă și veți avea explicația unui scor care a avut darul să surprindă pe mulți dintre aceia care nu privesc sportul în adâncimile lui.

Venus a câștigat.

A câștigat pe merit.

O victorie curată, categorică, liniștitoare și entuziasmantă în același timp.

Și a câștigat datorită unei condițiuni fizice — am spus-o din primele rânduri — care Duminică a avut cuvânt hotărâtor.

Noile achiziții au dat, în general, satisfacție. Perechea de fundași a fost impenetrabilă, Sepi în „shoot”, Eisenbeisser excepțional. Iar Petea Vâlcov — jucătorul care nu face nici o greșală într'un match întreg — formidabil, atâta timp cât a fost ȳvevoie să fie. Adică repriza ntăia.

Tot condiția fizică își spusese cuvântul, cu o zi înainte, pe O. N. E. F., în disputa dintre C. F. R. și Juventus. Pe care ros-albaștrii au pierdut-o cu 1—3, făcând însă o partidă care le face mai mult rău decât un 1—30. Mă rog, nu s'ar putea spune, în public, cam cine le alcătuește echipele clubului roș-albastru? Nu de alta, dar d. Nicușor Vlădoianu, pentru deschiderea stagiunii la Alhambra, este în căutarea unui bun fan-tesist. Și i s'ar face omului un real serviciu.

* * *

Restul matchurilor disputate Duminică au ocazionat rezultate mai mult sau mai puțin ortodoxe. Ne-a surprins, adică, înfrângerea

Unirii-Tricolor la Timișoara, din partea Chinezului (2—0 p. Chinezul) și scorul sever (4—0) cu care C. A. O. a dispus de Universitatea. Ne-a lăsat reci atât înfrângerea Crișanei la Arad, în fața Gloriei (1—2) pe care o prevăzusem, cât și înfrângerea A. C. F. R.-ului la București, de către Sp. Studențesc. (2—1 p. Sp. Studențesc).

Și nu mai relevăm decât un

ciudad 4—1 în favoarea con-

stanțenilor, în matchul Victoria—

Macabi.

* * *

Peste hotare, însă, s'a lichidat marea probă a cupei Europei Centrale.

Erau finaliste Sparta din Praga și Ferencsvasos din Budapesta. Prima finală, disputată în capitala Ungariei, a revenit localnicilor la un punct diferență.

În schimb, a doua, ca ar avut loc Duminică la Praga, n'a mai lăsat nici o îndoială. Sparta a învins cu 3—0 și și-a adjudecat cel mai invidiat trofeu al fotbalului european.

Era și echipa care îl merită cel mai mult.

GH. ȚARI.

PRIMUL INSTITUT COSMETIC MEDICAL

BULEVARDUL CAROL, 39

TELEFON 3.52-73

D-NA Dr. M. RABINOVICI dermatolog specializată la Paris și Viena, tratează: negi, pistrui, coșuri, etc. Îngrijirea feței cu hormoni și masaje pneumatice. Distrugerea definitivă și fără cicatrice a părului de prisos. Slăbirea locală a corpului prin masaje electrice, curs de gimnastică.

Consult. 10—12 și 3—7 p. m.

Consult. gratuite Miercuri 11—12 a. m.

VICHY ETAT

IZVOARELE STATULUI FRANCEZ

VICHY-CELESTINS

RINICHI-BĂSICA-GUTA-DIABET-ARTRITISM

VICHY GRANDE-GRILLE

BOLILE FICATULUI ȘI ALE APARATULUI BILIA R

VICHY-HOPITAL

AFECTIUNILE STOMACULUI ȘI ALE INTESTINULUI

VICHY

CELESTINE

A APĂRUT ÎN EDITURA „ADEVĂRUL”:

CONST. GRAUR:

CU PRIVIRE LA FRANZ FERDINAND

UN VOLUM DE 576 PAGINI CU NUMEROASE FOTOTIPII ȘI DESENURI

EXEMPLARUL LEI 100 — LA TOATE LIBRĂRIILE

Schimbarea găzii la palatul din Monaco.

DEZARMAREA IN... MONACO

CEL mai mic stat din Europa — după Cetatea Vaticanului — a ținut zilele acestea să dea omenirii un exemplu. Deși n'a avut niciodată, nu zic un fotoliu, dar nici măcar un scăunel în Consiliul Societății Națiunilor de la Geneva, el a luat în serios discuțiile asupra dezarmării și, primul între toate statele lumii, le-a pus în practică.

Acum, ca să vorbim drept, nu un sentiment umanitar sau o profundă înțelegere reală a problemei dezarmării l-a îndemnat pe bătrânul principe domnitor Louis II să-și trimită la vatră mititica dar vrednica lui armată. Mai curând se poate spune că la mijloc au fost chestiuni de ordin strict economic. Pretutindeni, vremurile sunt vitrege și ar fi fost o minune ca Monaco, deși patria binecuvântată a ruletei, să nu le simtă înrădăcinarea tirană. Pe zi ce trece, persoanele care se așează la masa verde, dispuse să risipească averi hiperbolice, devin din ce în ce mai rare. Miliardari, naționaliști și pașale, fac și azi câte un popas la Monte Carlo, capitala țărișoarei, dar numai ca o datorie impusă de etichetă; se mulțumesc să piardă un ceas, două, seara, la jocuri nevinovate, familiare, ceea ce a contribuit ca situația cazinoului să se înrăutățească văzând cu ochii. Clasa aleasă a crupierilor a fost cea dintâi care să resimtă loviturile crizei, iar pe de altă parte, pașnicul Principat și-a putut îngădui în vremea din urmă chiar luxul neobișnuit al câtorva agitații populare.

De asemenea, Casa Domnitoare a trăit și ea momente senzaționale prilejuite de divorțul principelui Polignac și al principesei Charlotte, de sfaturile înțelepte ale lui Louis II și întreaga construcție de aventuri, romane sentimentale, etc. creată în jurul acestui eveniment. Deunăzi, silit de împrejurări și mai ales văzând bilan-

țurile catastrofale ale întreprinderii din Monte Carlo, suveranul a hotărât să recurgă — după pilda statelor mari — la măsuri strașnice de economie. Ce fel de măsuri? Era nevoie neapărată să se restrângă toate cheltuielile, fără cruțare și ochii monarhului s'au oprit numai decât asupra capitolului din budget relativ la **Război**. Și a dispus ca armata să fie sacrificată economiei statului. Nu vă speriați! Intreaga armată a Principatului, care în cursul războiului mondial n'a șovăit o clipă să se alăture cauzei aliaților împotriva imperiilor centrale, numără... 105 oameni în care se cuprind și ofițerii. Toți militarii Principatului au primit un preaviz din partea Suveranului lor care le pune în vedere că, peste 90 de zile, vor fi trimiși în concediu nelimitat. Cu alte cuvinte, țărișoara aceasta cu o suprafață ceva mai mare de un kilometru pătrat, peste trei luni va da cel dintâi exemplu de dezarmare aplicată în lume. Și, cum pe vremuri Monaco a știut să se lipsească de închisori, de călăi, etc. (pentru asemenea servicii intervine ori de câte ori e nevoie, Franța), se va lipsi și

de armată. Așa că dacă ar izbucni un nou conflict internațional, nu s'ar mai putea bizui nimeni pe armata lui Louis II!... E o realitate care va trebui să impresioneze adânc marile Puteri.

Cei dintâi sortiți să fie trimiși la vatră vor fi carabinieri atât de caracteristici și coreografici precum și gărzile suveranului. Astfel, bravi cetățeni ai Monaco-ului vor fi lipsiți și de spectacolul zilnic al schimbării găzii care constituia, poate, unul din evenimentele mai importante ale pașnicului Principat.

Dar cei 26.000 de supuși ai lui Louis II se vor obișnui și cu această renunțare, în așteptarea zilelor mai bune pentru bacaraua și ruleta salvatoare. Deocamdată, armata de 105 oameni trăiește cu spada lui Damocles, pardon a congedierii, de-asupra capului.

În streinătate, știrea aceasta n'a avut alt ecou decât să ațâțe verva umoriștilor cari sunt de părere că soldații din Monaco vor trece de acum să îngroașe rândurile șomerilor.

G. R.

La peștera de lângă vadul Regele Carol II

Urmarea din pagina 13-a.

dogoarei razelor de soare. De partea cealaltă a fugarului râu, obiectivul nostru fotografic are răgazul să surprindă o dulce idilă pe mal. Sub azurii cerului pe deplin înseninat, partenera se sprijină, languroasă de umărul idolului ei.

Și pe când în vale trenul ce iese din tunel lăsând în urmă-i o dără groasă de fum se 'ndreaptă spre Cluj, un frizer din Vadul Regele Carol II, care se abate la Peștera de trei ori pe săptămână, își plimbă pământul cu săpun de pe un obraz pe cellalt, ferchezuind pe locatarii vremelnici ai hotelului.

Oricine își poate permite să trăiască retras aci, pe aceste meleaguri unde ești întreg în mijlocul naturii înfloritoare, cu acel verde îmbietor care domină pretutindeni.

Pentru pensiune, inclusiv locuința, ți se cere nu-

mai o sută de lei pe zi. În acest preț intră 4 mese. Ghița este absolut de prisos. Toate sticlele cu diverse băuturi: țuică, vinuri, bere, sifoane, sunt cufundate în pârâul ce vine din peșteră. Efectul este mai bun decât al celui mai perfecționat răcoror.

Vizitatorii au la dispoziție și un fotograf care le oferă prilejul unei modeste amintiri a locului pe unde au trecut.

Ca un epilog vrednic de asemenea localitate ce predisune la poezie, noaptea de cum stelele au prins să ornameze bolta, perechile robite bătailor mai calde de inimă, își trag scaunul la fereastră și contemplând luna și întreaga zare înecată în munți și păduri, buzele lor îngână în visare un imn înflăcărat, închinat lui Eros.

A. NORA

Ajunsesem o zdreanță omenească, astăzi mi-am recăpătat dragostea de viață.

„De un timp mă simțeam „foarte slăbită. Cearcăne vinete „în jurul ochilor, tenul ca pământul, încât îmi era groază „să mă privesc în oglindă. Une- „ori, în timpul zilei, simțeam „dureri fulgerătoare în coșul „pieptului și-mi spuneam dis- „perată că sunt sortită tuber- „culozei. Mi s'a făcut o radio- „grafie a plămânului fără a se „găsi nici o leziune.

„Am dus-o așa aproape opt „luni de zile cu tot felul de me- „dicamente cari n'au reușit „să-mi aducă nicio ameliorare. „Începeam să nutresc gânduri „negre, când fratele meu, care „e medic și stabilit la Chicago, „mi-a scris să încerc și vinul „Tonoglobine”.

„Sunt 4 săptămâni de când „iau în fiecare zi câte o lingură „din acest tonic înaintea mesei, „la prânz și seara. Sunt alt om. „Am câștigat 3 kg. Și nu e de „mirare, căci de unde înainte,

„vedeam apropiindu-se ora me- „sei ca un chin, azi mănânc cât „șapte. Ajunsesem o zdreanță „omenească, astăzi mi-am recă- „pătat dragostea de viață. Fi- „rește că voi continua cu „Tonoglobine”.

Scrișoarea de mai sus este a D-rei J. I. din Turnu Severin care, precum se vede, suferea de o **gravă anemie**.

Prin extractul de ficat și Hemoglobina pe care le conține, în sinteză cu o serie întreagă de alte ingrediente, **vinul TONOGLOBINE** este cel mai puternic agent de refacere a globulelor roșii din sânge, constituind astfel terapia specifică a anemiei și limfatismului.

Broșură gratuită la cerere. Echantioane contra lei 20 în mărci poștale, anexând și prezentul anunț expediază: „Farcosa” S. A. R. București, str. 11 Iunie 67.

R. I. 72

- 1 **SAREA VICHY-ETAT**
Sare naturală extrasă din ape pentru a face o apă alcalină
- 2 **PASTILE VICHY-ETAT**
2 sau 3 după masă ușurează digestia
- 3 **COMPRIMATE VICHY-ETAT**
Spre a prepara singur o apă digestivă gazoasă.

A SE FERİ DE CONTRAFACERI ȘI SUBSTITUȚIUNI

Institut medical cosmetic

Str. Brezoiand 3, București III
Telefon 4.59-22. Consult. 11-1, 5-8
sub conducerea unui medic dermatolog și unei doctoressă din Berlin.

Sfaturi și îngrijiri date de către specialiști în toate tărîmurile cosmetice.
Înlăturarea radicală a perilor de prisos, prin diatermie, îngrijirea frumuseții și a trupului, etc.

CITIȚI „MAGAZINUL”

revista publicului select, 150 pagini tipărite la heliogravură în culori și diferite planșe. Lei 25

Profetul social dela Maglavit

Adevărata viață a ciobanului care a vorbit cu D-zeu

de F. ADERCA

S'A spus și se repetă ușor de către cei cari privesc fenomenul de la Maglavit cu scepticism și mai cu seamă de către cei care cred că la Maglavit se instaurează o nouă citadelă de fanatism religios sau chiar de reacționarism social, că Petrache Lupu e un caz clasic de nebunie și că asemenea lui au mai fost sute și mii de schizofrenici cu halucinații și vedenii. Toți aceștia se înșeală.

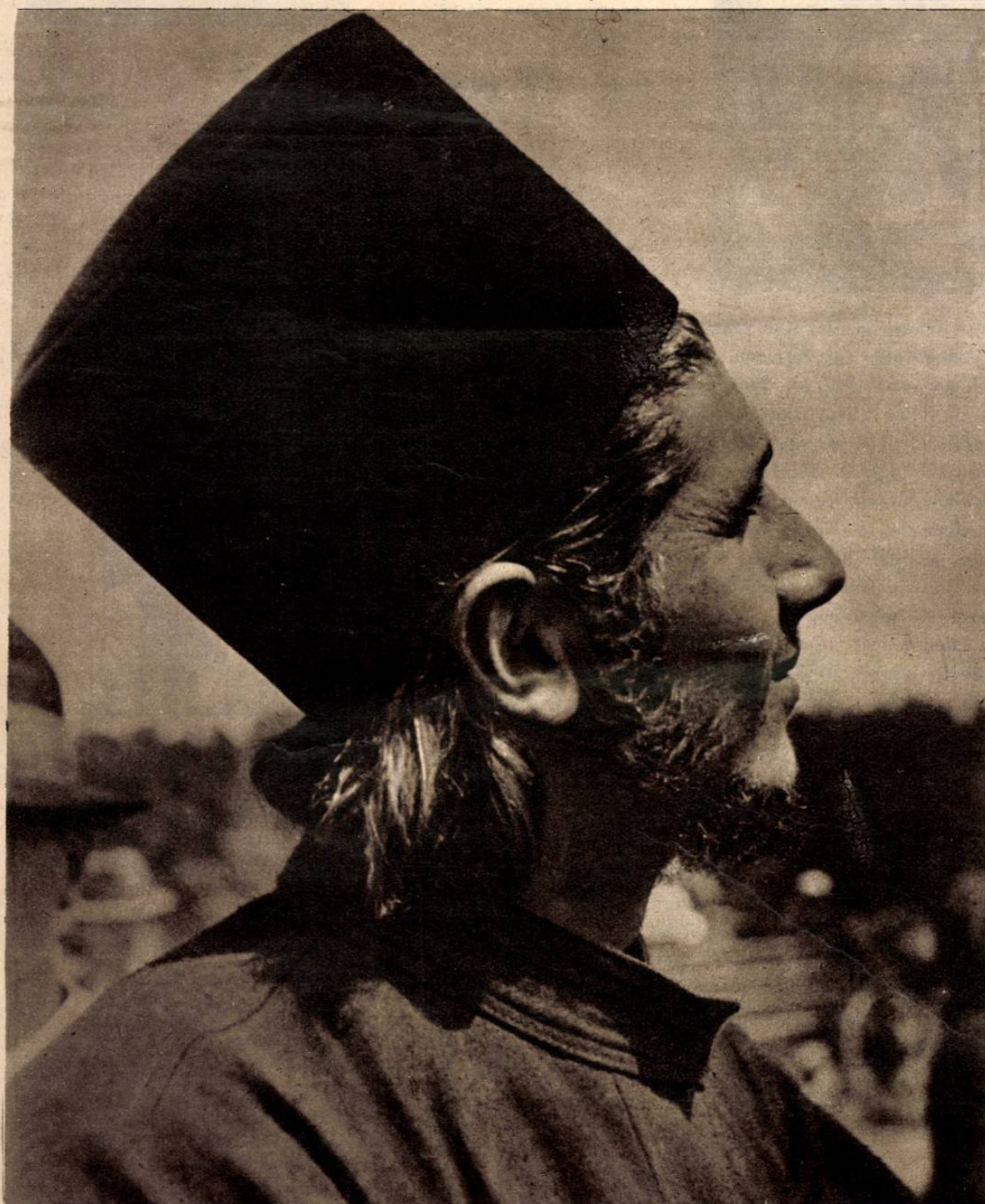
Petrache Lupu — pentru cel care-l cercetează cu obiectivitate și caută să-l priceapă cu adevărat — nu seamănă cu niciunul din iluminatii religioși, citați cu acest prilej. Ciobanul dela Maglavit nu poate fi asemuit cu halucinații din pravoslavnică Rusie de dinainte de război, căci el nu e „luat din sfinți”, nu cade și nu e apucat de tremurături, nu face spume la gură și nici nu prevestește viitorul în bălbăeli pe care să le tălmăcească un diacon priceput. (Cazul unui idiot și estropiat anume Coliaba care ajunsese în căruciorul lui până la Curtea lui Nicolae al II-lea, unde era ascultat cu teamă și reculegere). Petrache Lupu nu e nici replica bărbătească a loanei de Arc de-acum patru veacuri, de oarece vedeniile ciobanului n'au caracter strict național, nu urmăresc trezirea simțământului patriotic și el nu se declară alesul Domnului să alunge oștile străine. Mulți au crezut că Maglavitul e pe cale să devie un fel de Lourdes din Pirineii francezi, unde o fetiță delicată, într-o grotă, a avut vedenia Maicii Domnului și unde de-atunci, de o jumătate de veac, se adună toți betegii și suferinzi de nervi, să se vindece. Această greșită asemuire e cea mai răspândită și chiar se vorbește ca alături de mănăstirea ce se va ridica pe locul unde ciobanul a văzut întâi pe Dumnezeu, să se construiască spitale și adăposturi pentru numeroșii suferinzi de boli fără leac care vin spre Maglavit în alaiuri nesfârșite, în speranța vindecării. Intenția nu e rea, de oarece de spitale ȧara noastră duce lipsă și ele sunt folositoare oriunde. Dar legătura lor cu sufletul ciobanului dela Maglavit e numai închipuită, precum vom arăta îndată mai amănunțit.

Ca să înțelegem Invățătura lui Petrache Lupu și semnificația lui reală, ca să-i

Ciobanul Petrache Lupu înconjurat de săteni... și un călugăr din Maglavit.

găsim asemănări, trebuie să mergem mult înapoi, în Vechiul Testament, la vechii profeți din Iudeea de-acum douăzeci și cinci de veacuri, care de asemenea propovăduiau o apocalipsă pentru păcatele și crimele oamenilor și îndemneau pe cei osândiți la pocăire, la îndreptare și la lepădare de la bunurile înșelătoare ale acestei lumi. Cumplitul Dumnezeu de care zadarnic se roagă plângând cu lacrimi de sânge Maica Domnului căci nu vrea

să ierte omenirea, și care s'a arătat lui Petrache Lupu e asemenea cumplitului Iehova care amenința cu fulgere și trăsnete. **Ciobanul de la Maglavit repetă un străvechi fenomen psihologic și social, caracteristic locului și oamenilor de unde ne-a venit creștinismul.**

Că legătura lui cu biserica, așa cum o vedem organizată azi, e numai parțială și de un caracter mai mult social, ne-o arată întâmplarea de la începuturile propovăduirii lui, când autoritățile bisericești și cele administrative se împotriviseră chemării lui, și fusese vorba să fie arestat:

— Mie nu mi-e frică nici de preot nici de jandarm!.. ar fi strigat el oamenilor care se adunau sfioși încă în jurul lui. De-atunci lucrurile s'au schimbat; Preoțimea și-a dat seama de valoarea colaborării lui Petrache Lupu pentru ridicarea prestigiului bisericii, precum și administrația de caracterul cu totul

salutar pentru ordinea socială a învățăturii ciobanului. Pe sfintele locuri din lunca Dunării dela Maglavit arătate de cioban s'au ridicat numaidecât cruci, troițe și chiar o cruce mare, închinată ostașilor români căzuți pe front pentru întregirea neamului. Toate acestea, întrucât pe Petrache Lupu nu-l contrazic, nu-l supără.

Dar în fond nimic nu-l poate abate de la adevărata lui menire, care e de natură profund socială, râvna lui fiind de a învăța pe oameni să se mulțumească în această viață pândită de un tragic și apropiat sfârșit, numai cu „cinci pogoane de grâu și cinci pogoane de porumb”. El însuși nu caută să agonisească vre-o avuție și toate încercările din urmă, de când a devenit „celebru”, ale admiratorilor și ascultătorilor pioși, de a-l înzestra, a-i face o casă, a-i dăruia bani, s'au lovit de o împotrivire dâră, pe care se pare că n'a înțeles-o nimeni în afară de el. N'a primit în dar decât o cămașă țărănească și o pălărioară ciobănească, de oarece pe cele vechi le rupseseră mulțimea care se repezise pentru leac, să-l atingă, să ia un petec sfânt de pe făptura lui. Se pare că întâmplarea se repetase și-l exasperase, căci în ziua în care l-am văzut, a grăit mulțimii înainte de a scobori de pe estrada unde propovăduise, și a vorbit cu precizie, hotărâre și într-o frază cu mai multe subordonate:

— Nu vă mai repeziți la mine să-mi rupeți Țoalele, că e păcat și altele n'am. Eu n'am venit aci de voia mea, ci trimis de o putere. **Eu nu sunt nici vraci, nici prezicător, nici babă, nici doftor**, să lecuiesc pe cineva de betșuguri ori boale, ci **Dumnezeu iartă fiecăruia după cuget și pocăire!**...

De la această împotrivire de a se înșela și de a fi înșelat

— oricâte foloase ar fi putut trage — putem înțelege puterea, sinceritatea și farmecul ciobanului din Lunca Dunării. L'am văzut, Mă voi duce să-l mai văd. Oameni ca el nu se întâlnesc pe toate cărările — dar va trebui să mă grăbesc, până nu va fi detot falsificat.

Căci Petrache Lupu nu e înțeles. Oamenii de origine și mintea lui, țărani, vin în care, zi și noapte pe drumurile defundate, ca într-o bejenie spre un loc unde cugetul lor încărcat de păcate și poate de crime, se va ușura; dar vin mai cu seamă tot mai mulți betegi, ologi, paralitici, surdo-muți și nebuni, din credința că Petrache Lupu a fost trimis de Dumnezeu să vindece altceva decât leprele sociale. El cheamă mila și îndurarea dumnezească — deși își dă seama că e zadarnic! — pentru iertarea sufletelor nesățioase de bunurile lumii și care acum se pocăiesc, iar ziaristii și unii patrioți de profesie socot că ceea ce-i trebuie lui Petrache Lupu e încă o biserică și întărirea sentimentului militar.

Cât de puțin înțeles e sufletul gingaș și totuși atât de puternic în năzuințele lui supreme ale ciobanului din Maglavit, am înțeles în trăsura prăfuită și defundată care mă ducea din lunca Dunării înapoi la halta de cale ferată. Vizitiul era însuși proprietarul trăsorii și al cailor, bogătaș cu două perechi de case, cârciumă, vie și treizeci de hectare de porumb în rod, care se bucurase la o sută de lei câștig de la domnul din București, în loc s'o lase vre-unui căruțaș sărac.

— Ce crezi domnule Nae, îmi zice în nouri de praf, înainte de a ajunge la halta, se face ceva cu Pătru ăsta al nostru?

— Ce să se facă? întreb:

— Aud că e vorba să se „amenajeze” un port, să vie oameni și din Bulgaria, să încărcăm șlepurile aci, să facem dever mai mare. Spitale, restaurante, lăutari... de, cum e când e lume multă. Dacă aș ști că e așa, m'aș lăsa de cârciumă și aș face un restaurant modern. Aș aduce un bucătar de la București, cu listă, cu prețuri... Ce zici? E vre-o speranță?..

* * *

Speranțe sunt... Dar nu pentru sufletul lui Petrache Lupu! Soarta lui se pare că nu va fi alta decât a fraților de milenii de pe țărmurile Iordanului. Căci până la înfăptuirea unei civilizații în care astfel de ființe să se simtă necopleșite, pure și voioase ca păsările cerului mai e nevoie de alte câteva milenii, dacă nu chiar de apocalipsa dumnezeiască pe care Petrache Lupu o prevestește.

F. Aderca

Petrache Lupu va cânta o doină...
...iar sătenii adună în sticle apă din fântâna sfântă...

Togal
iți ia

DURERILE

acute și cronice de:

Reumatism

Gută * Sciatică

Nevralgii * Gripă

Dureri de cap

Vindecă garantat!

**La Farmacii și Droguerii.
Produs elvețian.**

DOAMNELOR!

Vopsitul părului, în cele mai frumoase culori naturale precum și ondulațiuni permanente, execută ireproșabil Coaforul François, Strada Edgard Quinet, 7. Telefon 3-01-23

CALENDAR

52 * Impăratul Romanilor Marcu Ulpiu Traian, în cetatea Stalica din Spania († 117) (alăturat chipul).

96 † asasinat împăratul Romanilor Domițian, ultimul din dinastia Flavilor (* 51).

1538 Petru Rareș părăsește tronul Moldovei în prima lui domnie.

1896 † Ștefan Goana, membru al Academiei Române (* 1870).

18

1739 Pacea de la Belgrad, prin care se încheie stăpânirea Otomană de către Austria.

1825 * istoricul român Ștefan Greceanu († 1908).

1873 † naturalistul Victor Coste care a vulgarizat piscicultura.

1882 * romancierul Ion Agârbiceanu (alăturat chipul).

1909 † scriitorul N. Hurmuzachi (* 1826).

19

1632 Matei Basarab, imputernicit de Abassa Pașa, intră în București ca domn al Munteniei.

1834 * scriitorul bucovinean Artemie Berariu († 1922).

1883 † filologul Alexandru Lambrior (* 1846) (alăturat chipul).

1898 † scriitorul Theodor Fontane la Berlin (* 1819).

1931 † într-un accident de ascensor, profesorul Ermil Pangratti dela Academia de Arhitectură din București (* 1864).

20

1832 † scriitorul scoțian Walter Scott la Abbotsford (* 1771).

1860 † filozoful Arthur Schopenhauer la Frankfurt pe Main (* 1788) (alăturat chipul).

1934 † la Brașov, istoriograful Gheorghe Bogdan-Duică, profesor universitar (* 1866).

1934 † ziaristul Al. Mavrodin, fost director al Teatrului Național.

21

1920 † istoricul român Alexandru Xenopol (* 1847) (alăturat chipul).

1922 † Eusebiu Popovici, profesor universitar (* 1838).

1925 † autorul dramatic și diplomatul A. G. Florescu (* 1867).

1930 într-un sanatoriu din Viena scriitorul Iosif Nădejde.

22

1860 * scriitorul român Teodor M. Stoeneșcu, la Braila († 1919).

1865 † pictorul austriac Ferdinand Waldmüller la Viena (* 1793).

1870 † scriitorul francez Prosper Merimée (* 1803) (alăturat chipul).

1934 * arhitectul și scriitorul român Gh. Bals, membru al Academiei Române (* 1868).

23

1472 Ștefan cel Mare, voevodul Moldovei, se căsătorește pentru a treia oară, cu doamna Maria din Mangop.

1607 † otrăvit domnul Moldovei Simion Movilă (alăturat chipul).

1835 † compozitorul italian Vincenzo Bellini la Puteaux lângă Paris (* 1801).

1914 începutul marilor lupte dela Verdun, Arras, Soissons, Armentières, Ypern.

1916 Contra-ofensiva română dela Petroșani.

24

Creme cari înfrumusețează!

SCHERK

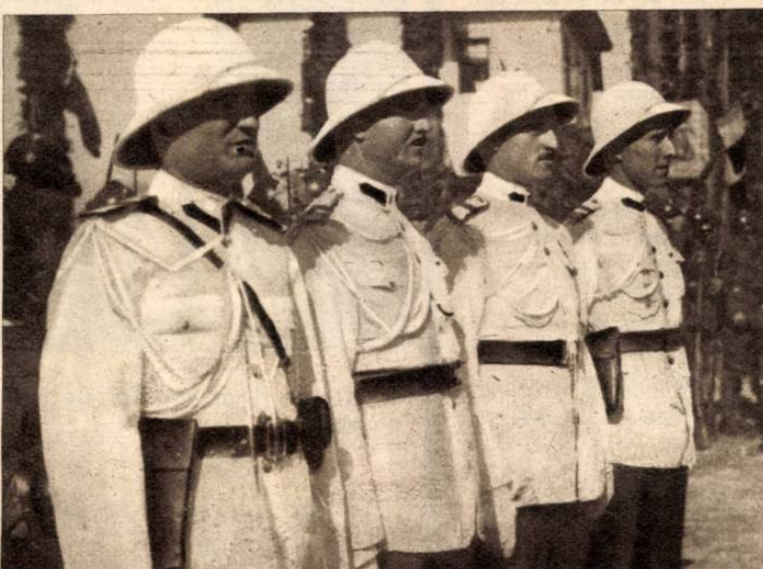
Creme cari nutresc epiderma, întăresc țesutul și dau tenului un aspect delicat și

îngrijit, acestea sunt cremele Scherk. • Cold Cream pentru noaptea, din ceară

fină și uleiuri alese, regenerează pielea, fortificând-o. • Crema Trisena, de zi, uscată, acționează în mod uniform făcând tenul mat. Este totodată și cea mai bună bază pentru pudră. • Cremele Scherk se vând în borcane à Lei 93 și Lei 123 precum și în tuburi à Lei 47 și Lei 67. • Cereți mostră de Cold Cream contra Lei 12 mărci postale: „Parfex” Calea Moșilor 78, București I.

Un grup de vilegiaturiști la Slănicul-Moldovei.

Noile uniforme de vară ale sergenților vor fi: bluză albă și cască colonială model englezesc. Ele au fost inaugurate la recentele festivități dela Tg.-Jiu.

REALITATEA ILUSTRATA

DIRECTOR: NIC. CONSTANTIN

Apare săptămânal în 24 de pagini mari, cu un supliment gratuit de 24 de pagini. PREȚUL LEI 10. —

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an	400 LEI
Pe șase luni	200 „
Pe trei luni	100 „

Redacția și Ad-ția: București, Str. Const. Mille 7. Telef. 3.84-30
Imprimată la foto-rotogravură în atelierele „ADEVERUL” S. A.

Nu putea părăsi camera din cauza nevralgiilor

Picioarele în permanență bandajate

Kruschen îi redă sănătatea

Veți găsi expresia unei adânci recunoștințe în scrisoarea de mai jos în care o doamnă ne scrie cât a suferit din cauza nevralgiilor.

„Acum doi ani am suferit de dureri nevralgice la genunchi și am încercat diferite tratamente timp de mai multe luni. Niciunul nu mi-a folosit. Picioarele îmi erau în permanență bandajate și toată vara n'am putut să ies nici măcar până în grădină. Era îngrozitor pentru mine să nu pot părăsi camera. Într-o zi soțul meu îmi spuse: „de ce nu încerci Kruschen, poate că o să-ți facă bine?” Am ascultat și am făcut o încercare. În viața mea nu am avut o surpriză mai mare. După o săptămână am început să merg iar și curând după aceea m'am simțit atât de bine încât am putut părăsi camera. Fiecare mă întreabă: „ce ai luat?” —căci se minunau cu toții văzându-mă că merg iar. De prisos să mai adaug că le-am spus că am luat Kruschen. Binecuvântez pe acela care a descoperit Sels Kruschen.” — (D-na L. M.)

Durerile nevralgice și sciatica sunt niște simptome de natură mai serioasă — ca și reumatismul, guta și lumbago. Aceste boli provin din cauza unui sânge stricat, ele indică prezența în corpul nostru a unor materii toxice cari au pătruns în sânge.

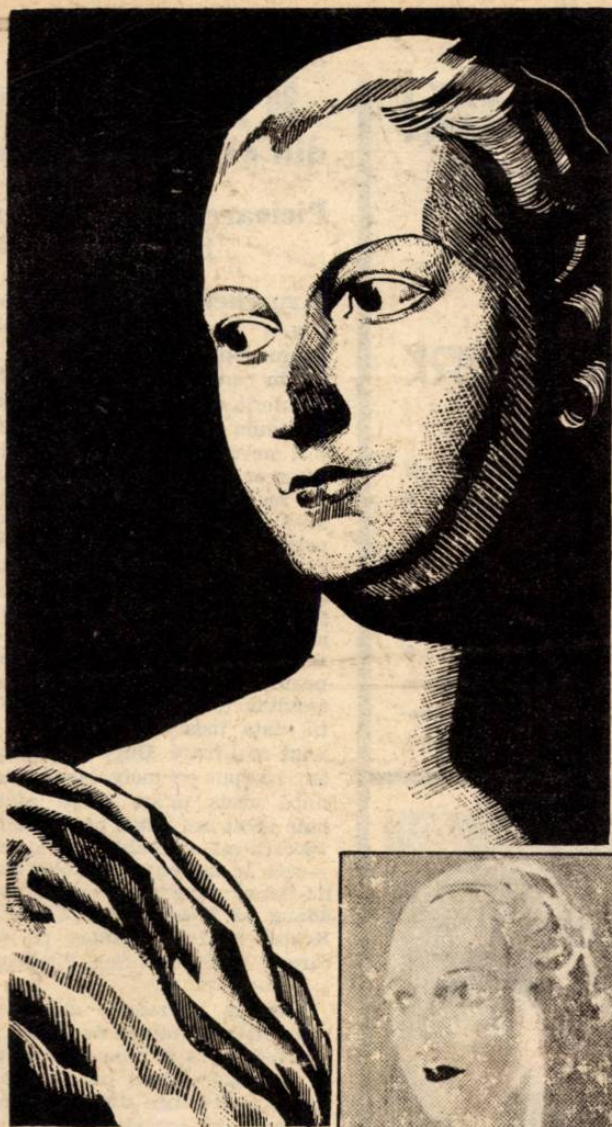
Kruschen este un amestec de șase săruri cari au proprietatea de a regla funcțiunile interne, contribuind astfel la curățirea organismului Dv., la primenirea sângelui. Un sânge sănătos, un sânge purificat va pătrunde în toate fibrele ființei Dv., dându-vă o nouă viață. Atunci nevralgiile, sciatica și alte afecțiuni similare vor dispărea ca prin farmec.

Sels Kruschen se vând în mai mult de 120 țări și se pot obține acum și în România la toate farmaciile și drogheriile cu prețuri de 95 lei flaconul.

Regularea digestiei în 3 minute cu puțină Magnesia Bisurata

Unele remedii contra supărărilor de stomac au fost îndepărtate de corpul medical pentru motivul că ele creează acea „nevoie a obișnuinței” adică stomacul neisbutind să digere normal fără ajutorul unui specific. Magnesia Bisurata care alină în trei minute, cele mai complete dureri ale stomacului, aceasta este un fapt dovedit de milioane de ori, neutralizează „instantaneu” excesul de aciditate, cauză a celor mai multe neplăceri provenite din stomac: acroli, senzații de acid în gură, arsuri, migrene, și de asemenea acea somnolență datorită unei digestiuni prea încete. Magnesia Bisurata, însă nu creează această nevoie a obișnuinței — acutumanța, — și joacă, pur și simplu rolul său de regulator al stomacului. Acesta odată regulat, veți fi liniștit: veți digera normal, adică în două sau trei ore fără măcar să vă dați seama. Magnesia Bisurata care e prescrisă de Corpul Medical se găsește de vânzare în toate farmaciile și drogheriile cu prețuri de lei 75 sau în format mare economic cu lei 110.

Prea stimați domni! La recomandarea unui amic, m'am hătărât și eu să întrebunțez Tabletele Togal contra vechii mele suferințe, reumatism, oboseală și dureri sciatică. Și am simțit chiar la primele 2 pachete efectul vindecător al acestui medicament, așa că am deplina speranță că voi scăpa definitiv de dureri, luând încă 2 pachete din tabletele Togal. Nu pot să vă exprim decât cea mai caldă recunoștință pentru acest medicament admirabil și voi recomanda tuturor tablete Togal. Brașov, 9 Dec- 1931 C. W. M.

Doamna de Pompadour și Dr. stimată Doamnă

Frumusețe de altă dată, frumusețe de astăzi, frumuseți diferite desigur, dar totuși înrudite, nu atât poate prin trăsăturile de amănunt, cât prin rasă, prin adevărata eleganță, aceea care se impune din prima clipă.

„Noblesse oblige”. Sunteți, Doamnă, o sclavă fericită a acestei eleganțe de rasă. Trebuie s'o puneți în valoare prin mijloace **demne de ea**: dintre toate rouge-urile ce vi se oferă, alegeți pe acela care a fost preparat anume pentru D-voastră, care a fost studiat anume ca să se potrivească buzelor D-voastră și să se adapteze frăgezimii lor: Rouge-ul Angélus.

ROUGE-UL Lei 220, REZERVA Lei 140, AUTOMATUL Lei 290

Louis Philippe

LE ROUGE ANGÉLUS

Produsele Angélus Louis-Philippe sunt dintre rarele articole ce se aduc într'adevăr gata fabricate și montate din Paris.

Exclusivitate: FARCOSA, Buc. str. 11 Iunie, 67

BON GRATUIT

Prezentând acest bon la oricare din următoarele magazine din Capitală:

Galeria Lafayette Calea Victoriei	Drogueria Traian Grigoriu
Drogueria Bursei, str. Doamnei 10	str. Academiei 24
" Ciucianu str. Stravopolos	" Universală, Rahovei 109
" Cupidon, Bd. Elisabeta I	" Venus, cal. Victoriei 56
" Garibaldi str. Lipscani	" Zaharia str. Lipscani 87
" Gușă Ciunga Lipscani 43	" Parfumul, Calea Victoriei
" Teatrului cal. Victoriei 84	

și la principalele magazine de specialitate din provincie veți obține în mod gratuit un eșantion de rouge Angélus Louis-Philippe în culoarea potrivită buzelor dvs.

PROCESIUNILE CONTINUĂ LA MAGLAVIT

Din ce în ce mai numeroși sunt credincioșii care se îndreaptă spre locul unde ciobanul Petrache Lupu a vorbit cu Dumnezeu. Fotografia noastră a fost luată noaptea la Maglavit. (Citiți în corpul revistei al patrulea capitol din „Adevărata viață a ciobanului care a vorbit cu Dumnezeu”).

Nouii piloți ai școlii de pilotaj A. R. P. A. au primit săptămâna trecută brevetul de zbor.

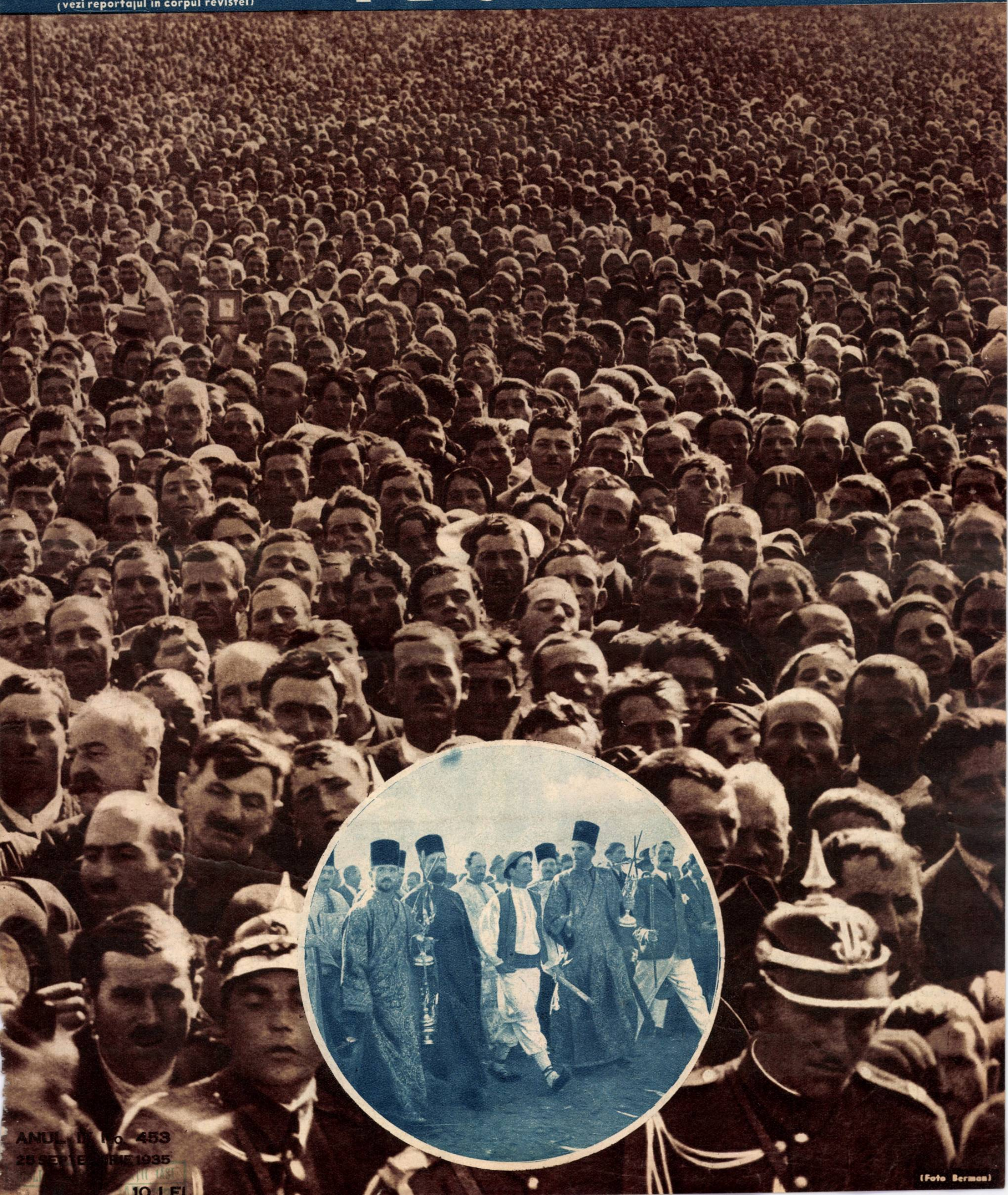

A impresionat mult, eșuarea raidului București-Tokio întreprins de căpitanul Popișteanu și locotenentul Papană. În fotografiile noastre vedem avionul sfărâmat după prăbușire și pe cei doi aviatori înainte de plecare.

100.000 DE
OAMENI AU
FOST DE ZIUA
CRUCII LA
MAGLAVIT

(vezi reportajul în corpul revistei)

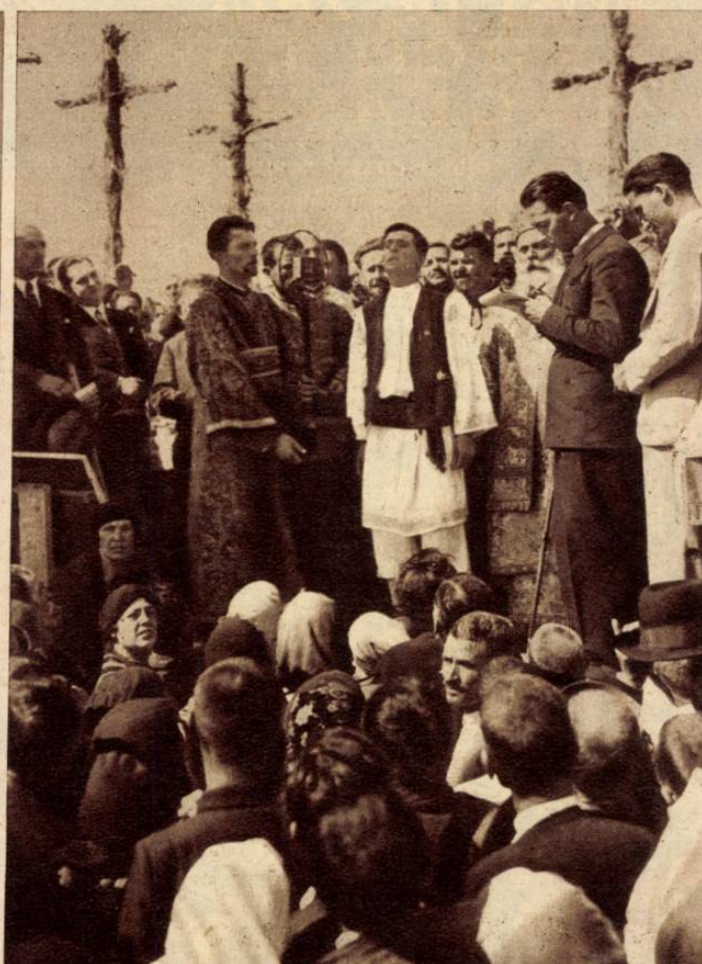
REALITATEA ILUSTRATA

Femeile smulg scoarța copacului pe locul unde Petrache Lupu a vorbit cu Dumnezeu.

O femeie bolnavă venită să caute tămăduirea.

Petrache Lupu vorbind mulțimii de Ziua Crucii.

Ziua Crucii la Maglavit

MAGLAVITUL a marcat Sâmbăta trecută începutul unei noi faze. Biserica printr'unul dintre prelații ei, i-a conferit o calitate oficială. Episcopul Vartolomeu al Râmnicului întovărășit de un sobor de preoți a oficiat la târla din pădurea satului o slujbă divină la care, în chip de trimis laic al divinității, umil și inspirat, a asistat și Petrache ciobanul.

În ziua aceea, și cu două zile mai înainte toate drumurile au revărsat în poiana dela stână, mii și zeci de mii de oameni. S'a vorbit de cifre fantastice. Unii au apreciat numărul pelerinilor adunați acolo la 100.000. Poate să fi fost mai puțini, poate mai mulți. Impresia însă pe care o făcea imensa broderie de capete, văzută de pe estrada din mijloc, depășea ideea de număr.

Era un corp formidabil, încrămășat într-o re-culegere liniștită ca fundul mărilor. Petrache și preoții însemnau prea puțin pentru toată valea aceea în mocnire mistică.

Aci era minunea.

Oamenii veniți pe jos dela sute de kilometri, oamenii aduși clae peste grămadă în trenuri așa numite speciale, istoviți de nesomn și osteneală, găseau încă puterea să se miște într-o disciplină de schit, să asculte și să se roage, la singurul semn al degetului aspru ridicat de un păstor fără știință în vorbă și fără pricepere în gânduri.

— „Moșul” a spus să nu mai fiți răi... Moșul era supărat pe voi... Toți oamenii sunt frați. Și ei ascultau sorbind cuvântul.

Unde e omul care ar mai fi putut face cu atât de puține vorbe și cu mijloace atât de reduse, ceea ce face Petrache?

De trei luni auzeam vorbindu-se mereu de el. Și într-o zi în trecere prin Calafat am fost să-l văd. S'a întâmplat să călătoresc tocmai într-o Vineri, în preajma Sfintei Cruci când la Maglavit urma să se țină mare slujbă.

Dela București se formase un tren special pentru Maglavit. Un tren care aducea călători din toate părțile Moldovei, din Bucovina și Dobrogea.

Basarabeni erau foarte puțini, patru sau cinci inși, după cum mi se spusese. Garnitura aceasta compusă din 16 vagoane, plecase de cu-seara, cu o oră și jumătate înaintea trenului de persoane care pornește la ora 10 din Gara de Nord în spre Craiova.

Am ajuns-o totuși în Slatina pela cinci dimineța. La ora 6, la Craiova, personalul obișnuit are o legătură cu Calafatul.

În ziua aceea, pe peronul gării oltenești nu

mai era loc să strecori o umbrelă. Toate trenurile, din spre Sibiu, Timișoara și București, descărcaseră câteva mii de călători. Toți așteptau legătura cu Maglavitul. Cum ne-am putut urca toți în personalul de Calafat este o minune pe care numai Petrache ar fi putut-o lămuri. Am călătorit de altfel, după moda de mult uitată, a războiului: pe tampoane, pe acoperiș, pe scări.

Indicațiunea de pe bilet nu mai avea nici o valoare. Călătorii de clasa întâi se amestecau la un loc cu cei din celelalte clase și niciun controlor nu cuteza să se avânte prin culoare.

E atât de încărcat trenul acesta încât pe drum, din cauza greutatei, trei vagoane se aprind și trebuiesc scoase de pe linie la prima haltă.

Nici orarul nu mai poate fi respectat. Ajungem la destinație cu o oră și jumătate întârziere.

Cu toată înghesuiala și chinul la care sunt supuși, niciunul dintre călători nu cârtește. Maglavitul pare că are acest dar de anticipată cumînfire a pelerinilor: se simt înfrățiți numai prin faptul că toți merg în același loc, pentru a vedea pe același om. Încă o minune deci.

În haltă neînsemnată până ieri așteaptă 60—70 de căruțe cari în trei și patru reprize ridică încărcătura trenurilor. 20 de lei de călător.

Din haltă până la târla lui Petrache sunt șase kilometri, până în sat mai sunt încă doi.

E preferabil să mergem până la Calafat. De acolo distanța e ceva mai mare: 10 kilometri pe noul drum din marginea Dunării sau, 14 kilometri prin satul Maglavit, dar la Calafat se poate tocmai o trăsură sau un automobil care își ia angajamentul să te și aducă înapoi.

Cei mai mulți însă preferă în chip de umilință duhovnicească, să facă drumul pe picioare. Așa se face, că la un loc cu cămășile cu răuri, cucoanele cari s'au dat jos din cl. I și a II-a, completează pitorescul potecilor, cu voaluri și corsajii imprimate. Maglavitul nu cunoaște ierarhii. Petrache însuși nu mai face azi nicio deosebire între orășean, oae și cioban. Pentru el toți sunt,

Pelerinii ascultă în genunchi slujba religioasă.

devalma, ăia pe care s'a supărat „Moșul”. Pe toți îi tratează la fel. Pentru toți n'are decât un pronume: **voi** și biblicul **voiă**.

Când am ajuns, în seara de Vineri în luminișul pădurei Madona pe locurile unde ciobanul arată că a vorbit cu Dumnezeu, focuri mari din ceară de lumânări jucau umbre pe fețele a 10—15 mii de oameni.

Douăsprezece cruci imense înălțate proaspăt tremurau în negura pădurii. Și toată câmpia din mijloc, pe o întindere de doi kilometri pătrați părea o vastă scenă de practică misterioasă.

Oamenii inventaseră un joc nou: ardeau în careuri mari luminițe de ceară aruncate pe pământ și se rugau îngenunchiați pe margini.

În mijlocul careurilor ardea un foc mare alimentat întruna de buchete de lumânări aruncate dela distanță.

În jurul crucilor alte focuri din candelă și ceară. Petrache apăruse pela ora 4 și nu mai urma să vină decât a doua zi la opt, odată cu episcopul Râmnicului.

Cei mai mulți pelerini sosiți pe seară, nu-l putuseră vedea și nici nu încercau să-l viziteze în sat. Casa ciobanului, așezată în marginea satului pe drumul care duce la târlă era asaltată de sute de oameni, orășeni și țărani. Nimeni nu îndrăsnea însă să-i calce pragul până dădea el semn că îngăduie. Și în seara aceea era prea frânt de osteneală ca să mai deschidă ușa.

Un preot din capitala Olteniei fusese ultimul cu care stătuse de vorbă. Îi luase un lung intrview, îl pusese să repete vorbele moșului, apoi să cânte din fluer și la urmă să spună în detaliu tot ce

simte el când pune mâna pe un bolnav, când vorbește oamenilor când rămâne singur, când se roagă...

Petrache răspunsese la toate și acum era sfârșit. După preot mai încercase un șofer să-i vorbească. Petrache i-a tăiat vorba înclădat:

— **Lăsați-mă! Voi toți câștigați de pe urma mea și în loc de mulțumire nici să dorm nu mă lăsați...**

Făcea aluzie la șoferii cari cer prețuri exagerate celor pe cari îi aduc dela Calafat la Maglavit. Omul a devenit nervos și e vecinic agitat. De aceea, după ce a închis ușa, nimeni nu cutează să-i mai bată în geam.

Credincioșii se mulțumesc să-i calce bățatura curții, și să-i atingă ușa.

În primele săptămâni ale revelațiilor lui, din cei 4000 de locuitori ai Maglavitului nici 20 nu credeau în el. Azi nu e nici unul singur care să nu povestească cu evlavie câte un amănunt din viața ciobanului și toți nu-l mai numesc decât „Sfântul”.

Când iese pe drum, oamenii i se apleacă în temenele până la pământ și îi cer favoarea să-i atingă mâna.

În procesiunea care a avut loc Vineri, 100.000 de inși au stat îngenunchiați în fața estradei de pe care vorbea el jurându-i că se vor cuminti. Acest jurământ e singura minune pe care a făcut-o până acum Petrache, și o face mereu. Ba mai e una: cei mai mulți se țin de jurământ.

Constantin B. Isvoreanu

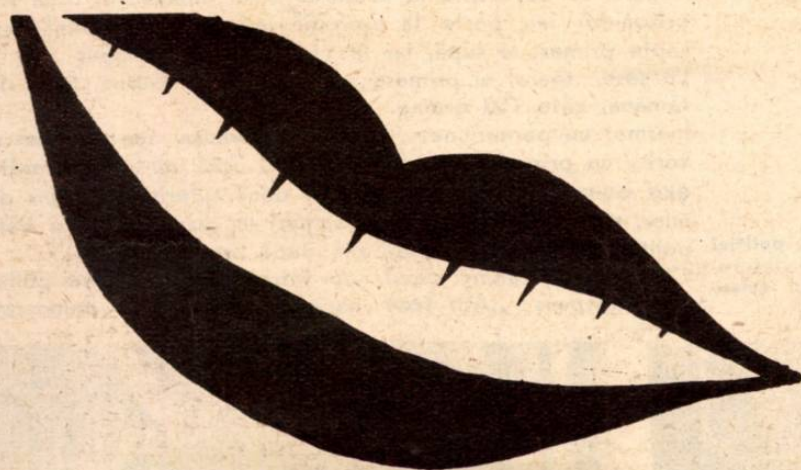
VEDERI DIN SINAIA

**Vilă modernă din Sinaia (Cumpătu)
Arhitect Duiliu Marcu.**

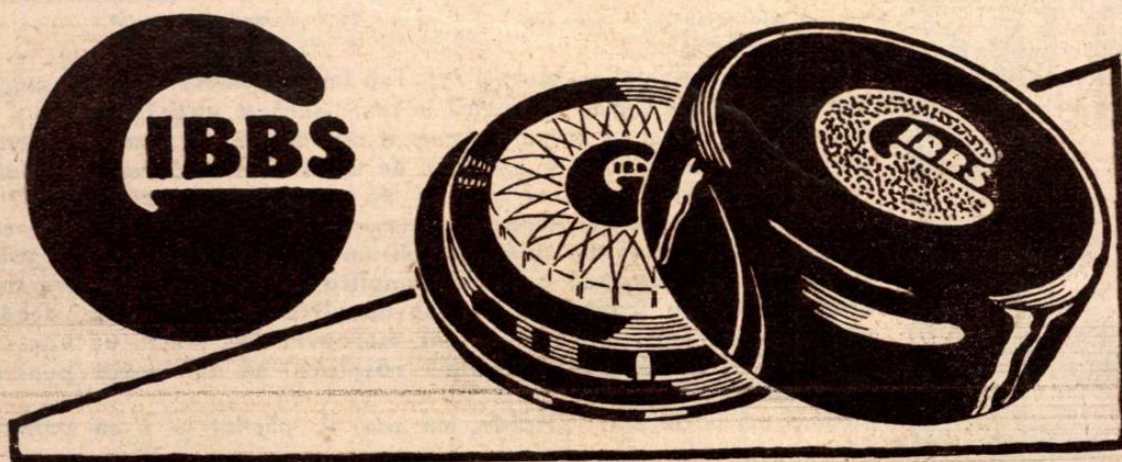
INMORMANTAREA PROFESORULUI MITRIȚA CONSTANTINESCU ȘI A FICEI SALE

Într-o atmosferă impresionantă a avut loc săptămâna trecută, înmormântarea lui Mitriță Constantinescu fost director al liceului Matei Basarab și a fiicei sale care s'a sinucis în urma morții tatălui. Fotografiile noastre înfățișează două aspecte din timpul funerariilor.

dinți sănătoși

obțineți numai prin îngrijirea permanentă a gurii. Întrebuințați regulat dimineața și seara săpunul de dinți Gibbs cunoscut în lumea întreagă.

O vizită IN LAGARUL DE CONCENTRARE DACHAU

Singurul reportaj fotografic făcut până astăzi într'un lagăr de concentrare

Fotografii și text de EDMOND DEMAÏTRE

trimis special al ziarului „Excelsior”.

D-rul Rosenfelder, fost procuror la Nürnberg în lagărul de concentrare.

foști comuniști, liberali și șefi ai mișcării catolice; bine'nțele, nu lipsește și un număr respectabil de Evrei, acuzați de delictul politic sau chiar de „legături vinovate pe cari ei le întrețineau cu femei de rasă ariană”. Dintre fostele vedete ale politicii germane, am întâlnit acolo pe d-l. Rosshaupter, ex-ministru de război al Bavariei și d-l Rosenfelder, odinioară procuror general în Nürnberg.

* * *

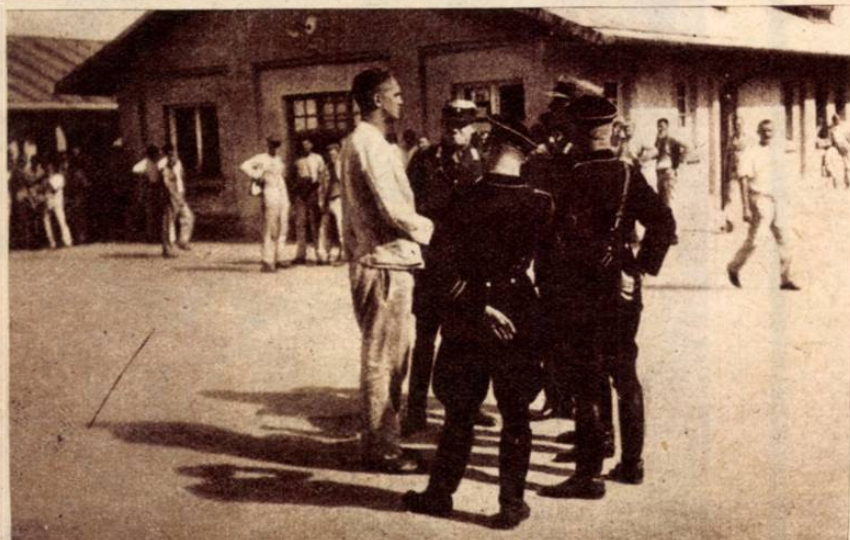
După ce mi-a cercetat cu deamănuntul actele de identitate, sentinela deschise poarta principală care, la o secundă mai târziu, se închide în urma mea. Lagărul e împrejmuit cu un gard de sârmă ghimpată străbătută de curent electric, măsură care zădărnicește încercările de evadare. În cele patru colțuri ale lagărului, văd înălțându-se niște foișoare de beton armat în vârful cărora fac de sentinelă câte șase soldați; stau de vorbă în jurul unei mitraliere cu țeava îndreptată spre pâlcurile de prizonieri cari mișună printre barăcile de scânduri.

Toți prizonierii sunt îmbrăcați în uniforma de dimie, vârgată, a ocnașilor. Un avocat, închis la Dachau pentru convingerile lui politice, îmi spunea: **M'am deprins cu regulamentele și cu viața de prizonier. Singurul lucru pe care nu-l pot suporta este această uniformă îngrozitoare.**

Lagărul se deșteaptă la ceasurile cinci dimineața. Dela șase până la șapte prizonierii iau parte la exerciții militare, apoi sunt duși în ateliere. La șapte primesc o supă, iar la 11¹/₂ prânzul, compus din pâine și legume. La șase, seara, ei primesc aceeași hrană. Carne, li se dă odată pe săptămână, câte 150 grame.

Înarmat cu permisiunea scrisă a guvernului german, am putut să stau de vorbă cu prizonierii — fără martor. Toți mi-au declarat că „hrana nu era bună”. Când i-am întrebat dacă suferiseră torturi din partea gardienilor, mi-au răspuns că au fost puși la cazne grele și bătuti de membrii poliției politice în primele zile după arestarea lor.

Curios a fost atunci când i-am întrebat cărui partid politic sunt afiliați și mi-au răspuns: „Am fost socialist... am fost democrat... am fost co-

Ofițerii poliției politice interogând un prizonier.

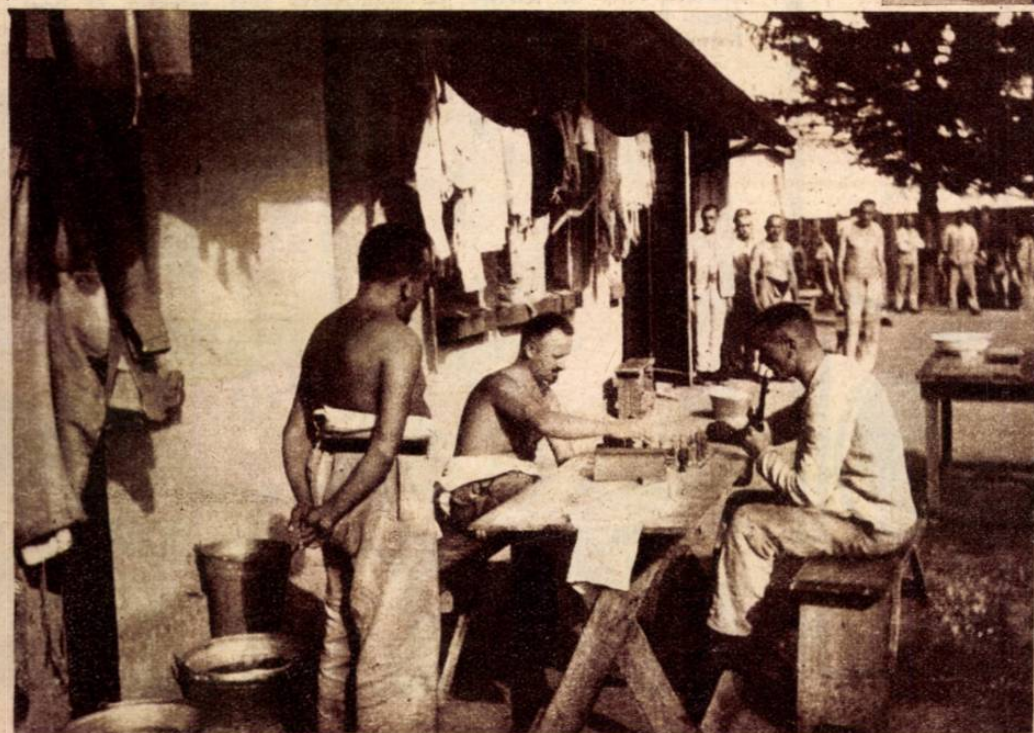
I AU autobuzul în fața gării centrale din Munnich și, după o cursă de o jumătate de oră, cobor în mijlocul satului Dachau. Chiar în vecinătatea acestui sat, deacum încolo celebru, se află cel mai mare lagăr de concentrare unde membrii înarmați ai secțiunilor de protecție (S. S.) păzesc mai bine de două mii prizonieri. Printre acești două mii de oameni nu e unul singur care să fi suferit o condamnare oarecare din partea vreunui tribunal, sau care să fi fost măcar audiat de un judecător de instrucție înainte de internarea sa. Acești două mii de oameni cari forfotesc ziua 'ntreagă prin interiorul uriașei închisori, sunt prizonieri politici, cea mai mare parte dintr'înșii foști membri ai partidului socialist. De asemenea, se află printre ei câteva sute de

Cel mai mic prizonier: are înaltăimea de 1,20 m.

La spital. Un fost medic socialist, dă bolnavilor de mâncare.

Prizonieri în fața barăcii lor.

munist...”. „Și acum ce sunteți?”. Toți îmi răspunseră cu glasul sugrumat, coborînd ochii plini de lacrimi în jos: „suntem naștiți...”. N'am întâlnit decât un singur om care a dovedit oarecare curaj. Aceasta s'a petrecut la spital... Mă apropiam de un pat, urmat de medicul lagărului și de câțiva membri ai trupelor de asalt. „De ce suferi d-ta?”, l-am întrebat pe bolnav. Acesta dând cuvertura în lături, strigă: De ce sufăr? Uitați-vă și dv. domnule. Mi-am pierdut un braț în război și de 18 ani mă roade o boală cumplită de stomac, pe care am contractat-o pe front. Și nu mi se dă altceva să mănânc decât morcovi. Morcovi, morcovi și iar morcovi! Pe semne că vor să mă vadă crăpând... Oare asta-i răsplata că am luptat pentru Germania?”.

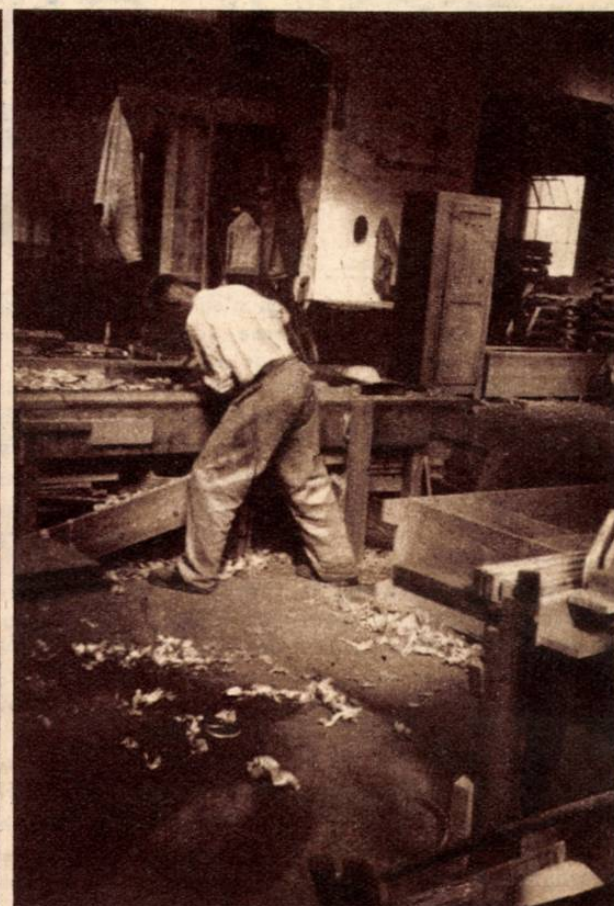
Medicul mă ia de braț: „Haide, îmi zise el, plictisit — e un bolnav prea nervos”.

Prizonierii au fost obligați să ridice un monument în memoria lui Horst Wessel.

Bucătăria lagărului.

În atelier: un fost redactor al unui ziar de opoziție, lucrând.

Doctorul Rosenfelder, fost procuror la Nürnberg se apuca tocmai să-și spele ru-
fele când l-am întâlnit. N'a fost audiat niciodată de judecătorul instructor. Când
l-am întrebat dacă puteam să fac ceva în interesul său, fostul procuror bălbăi,
sfios: „Da, domnule. Sunteți bun să-mi dați o țigară”?

* * *

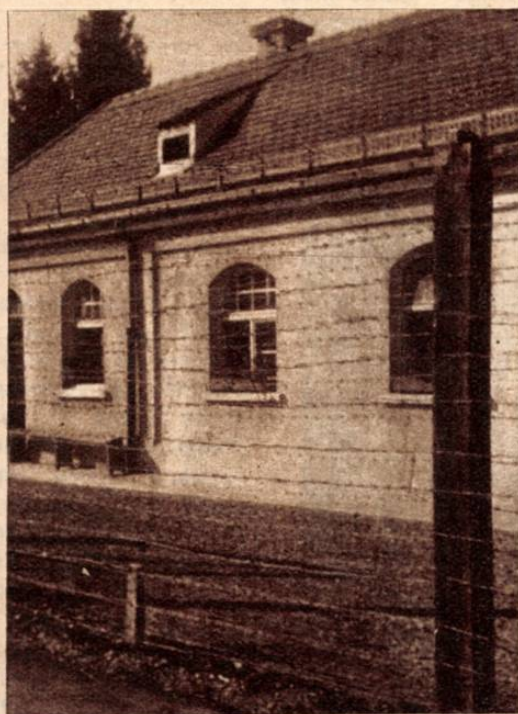
Ceeace e mai grozav în acest infern moral dela Dachau este că acești oameni
nenorociți nu știu când vor fi puși în libertate. Măine? Peste o săptămână? Peste
un an? Habar n'au. Ocazii sunt mai fericiți, deoarece ei pot să numere zilele și
noptile. Oamenii dela Dachau trăesc în neant. N'au nicio noțiune despre timp...

Infern moral? Da... Sunt obligați să
salute cu strigătul „Heil Hitler!...”.
Au fost obligați să construiască în
lagăr un monument în memoria lui
Horst Wessel...

Sunt obligați să afișeze pe pereții
cocioabelor lor portrete de-ale Fueh-
rerului. Au fost obligați să tapeteze
pereții barăcii care le servește ca sală
de mâncare cu caricaturi înfățișând
pe Stressemann, prelatul Kaas și Ra-
thenau. Am întâlnit câțiva ziariști cari
se îndeletniceau să modeleze în gips
chipul lui Hitler, Goebbels și Goehring...
Alții — foști medici, avocați — magis-
trați — fabricau svastice... „Amintiri
dela Dachau...”. Cinci pfenigi!...

* * *

Cei două mii de oameni cari viețuiesc
în cușca imensă dela Dachau, a4
rude, soții, copii cari îi așteaptă. Cât
timp vor mai aștepta ei încă? Surghiuniții din Dachau aruncă priviri furișe spre
sârmele ghimpate, spre cele patru foșoare, spre mitralierele mereu de veghe...
și înalță din umeri... La Dachau nu se știe nimic... Ei strigă „Heil Hitler!”...
cântă „Host Wessel Lied”... fac portretele lui Goebbels și Goering... iar când
se înnoptează, varsă laolaltă lacrimi amarnice de dorul vieții și al libertății!...

Gardurile de sârmă ghim-
pată străbătute de electri-
citate, cari încercuesc lagă-
rul.

EDMOND DEMAÎTRE
(G. Rădulescu, trad.).

Untdelemnul decide

reușita maionezei D-voastră pre-
parată cu atâta minuțiozitate.
Dacă nu vreți să aibă soarta
mâncărilor lăsate în farfurie, dacă
țineți să realizați un adevărat
deliciu de picanterie și de sa-
voare, întrebuințați untdelemn
„SPHINX”

Spre a vă convinge de enorma
diferență de aromă și de gust
față de alte untdelemnuri, cereți
furnizorului D-voastră
numa!

untdelemnul
SPHINX

A FOST ODATA UN REGE ȘI O REGINĂ

SE spune că Regii fericiți n'au istorie... Iată însă că în anul 1935, fatalitatea necrutătoare îl pune pe Leopold III al Belgiei s'o scrie pe a sa proprie, însângărând întâiele pagini cu o tragedie crudă, năpraznică, tipătoare la ceruri. A spune: „Belgia e în doliu”, ar însemna într'un fel anumit să se înăsprească adevărul peste măsură de sguduitor. În doliu, Belgienii vor fi mai târziu, peste câteva zile... astăzi, ei sunt profund măhniiți: a murit o femeie tânără care fusese regina lor.

Vineri dimineața, la ceasurile șase... Gara de Nord e pavoază în negru și în argint. Gloata muncitorilor zăbovește prin împrejurimi. Un serviciu de ordine îi alege pe toți acei veniți să-și aștepte suverana. Într'o cafea din apropiere chelnerul servește cu ochii înroșiți de plâns.

— **Zău, domnule — mi se adresează el ca unui vechiu și bun prieten** — chiar dacă ești de piatră și se strânge inima când privești fotografia reginei Astrid, aceea în care e înfățișată răzîmînd de obraz căpșorul micului prinț Albert!... Și chiar dacă ai idei ce nu se întâlnesc prin toate ziarele, ci numai în câteva din ele, și se sfîșie această sărmană inimă!... Uite, numai gândindu-mă la copilășul meu, n'aș vrea ca nevastă-mea să moară și doar regina noastră lasă în urma ei trei copii!...

Privește prin ochiul de fereastră draperiile negre, soldații înșiruiți de-alungul străzii, întreg acest decor de doliu oficial, și izbucnește pe neașteptate:

— **Nu pot să văd asta, nu pot!...**

Se adresează unuia din colegii lui: — „**Ascultă, servește tu în salonul meu, deoarece nu mai sînt în stare să văd așa ceva**”. Și plecă, zăpăcit, aproape impleticindu-se.

În gara tapetată cu draperii funebre și un covor negru așternut de-alungul peronului, puhoiul curioșilor așteaptă pe fosta suverană. Și în clipa când va fi coborîtă în greoaia cutie de stejar, acei cari au cunoscut-o și privesc acum cu ochi lacomi, hipnotizați de acest sicriu, nu vor înțelege, oricât e de reală, grozăvia celei mai banale, celei mai stupide, celei mai simple tragedii. Totuși ea se rezumă în patru cuvinte „Un accident de drum”. Doamne, dar e vorba despre regină și regele însuși se afla la volan!

Regele? Toate privirile îl caută. El însă a coborît discret la o altă gară. Nu vrea, nu poate încă să-și

arate durerea în mod oficial întregului public aflător de față, care-l pîndește, respectând această durere, dar dornic în curiozitatea-i omenească s'o vadă, s'o atingă, s'o împărtășească...

Astrid, singură, fără nici un membru al familiei regale care s'o petreacă pe ultimul drum, trece într'un automobil transformat în dric avînd de-asupra-i o cruce de argint. Mașina funebă sboară printre șirurile de oameni tăcuți, reculeși, alergînd nebunește la aflarea noutății înfricoșătoare comunicată în ajun. În urma reginei, câțiva demnitari ai Curții, miniștri, parlamentari, primarul, două doamne de onoare. Singură, Astrid trece pentru ultima oară pragul palatului regal unde o așteptau arhiepiscopul și nemângăiatu-i soț.

Regele, țeapăn, atât de pierdut în gânduri încât te sperie, cu brațul legat și un pansament pe obraz, și-a urmat soția. A îngenuchiat îndelung lângă ea după ce-a făcut semn că voia să rămîie singur până în clipa când au venit să i-o ia pentru ca sărmanul corp mutilat să fie îmbălsămat și prezintat sutelor de mii de omagii ce aveau să se aducă fostei suverane. Astrid, pe catafalc, înfățișează un profil în care nu găsești nimic material. Buzele sunt atât de palide încât le crezi împierite. Un miros pătrunzător de flori, murmurul a două rugăciuni, una șoptită de doamna de onoare sub voalurile-i de crep negru, iar alta a unui preot tânăr, amîndoi îngenuchiați. Patru ofițeri superiori ai casei Regelui: doi generali și doi locotenenți-colonei, rigizi ca moartea însăși, cu mâinile amîndouă pe teaca săbiilor...

În fundul catafalcului, o coroană imensă de orchidee trimisă de Alfons XIII. Pe scările de marmură, în saloane, în birourile acestei uriașe administrații care este un palat regal, se înșirue coroanele și jerbele trimise de Președintele Republicii Franceze, de sute de corporații; panglice purtînd inscripțiile: „**Innovation**”, „**Bazar Anspach**”, „**Raffinerie Tirlemontoise**”, „**Săpătorii din Anvers**”, „**Orfanii de Răsboi**”, „**Regimentul Coloniilor**”, etc. Un mutilat de ambele picioare, roagă pe cei doi valeți cari îl poartă să-l oprească în fața coroanelor și depune la rîndu-i un buchet modest.

Pe peronul dela intrare, un ușier strigă trăsurile miniștrilor cari vin să constate decesul și să dreseze procesul-verbal de moarte a **M. S. Astrid-Sofia-Thyra, prințesă de Suedia, ducesă de Brabant, prințesă a**

Belgiei, regina Belgienilor, Mare Doamnă a Crucii de onoare și a Ordinului Suveran și militar de Malta, întâia-purtătoare a Ordinului equestru al Sfîntului Mormînt, Cavaler al Ordinului regal „Milionne de Elefanți” și al „Umbrelei Albe” a lui Luang-Prabang...

E un proces-verbal din o mie și una de nopți întocmit de toate aceste personaje grave după regulile cuvenite, după ce s'au încredințat că niciodată, niciodată inima tinerei suverane nu va mai bate și că de acum încolo e o regină de ceară, o regină îmbălsămată, încât s'ar putea spune că a murit de două ori!

IN STRADĂ SE VORBEȘTE...

— **După nouă ani dela căsătorie, tot se mai iubeau și azi... Ei, uite, așa ceva e rar...**

Acești nouă ani de iubire neprihănită, statornică impresionează lumea care, în privința duratei dragostei, fie ea omenească nu numai regală, are păreri cam ciudate.

Își iubea atât de mult soțul încât în cursul ședințelor de poză în fața sculptorului care lucra bustul principesei Josephina-Charlotta, prinzînd o clipă când artistul întorcea spatele ca să răscolească prin sculele sale, se arunca de gâtul regelui și-l săruta pe furie. Dar sculptorul vedea totul printr'o oglindă, prefăcîndu-se că nu găsește ceeace căuta...

POPULARITATEA REGINEI

Regina dobîndise popularitatea chiar din clipa când pe puntea vaporului suedez care-o adusese la Anvers, în ajunul căsătoriei, se repezise într'o pornire neașteptată de dragoste spre prințul Leopold, logodnicul, sărutîndu-l îndelung și nu tocmai protocolar în fața mulțimii, o clipă împietrită de groază și cucerită. Deși regină, era la urma urmei o ființă omenească și o femeie, iar poporului i-a plăcut să fie așa, să nu fie decît așa.

Se vorbește astăzi de salutul reginei, acest salut care se proiectează în toate sălile de cinema, acest salut al brațului ridicat cu mîna ce se agită drăgălaș, așa cum fac păpușile.

Se vorbește de asemenea de opera Reginei, aceea a copiilor orfani și ajutarea șomerilor, opere bazate pe principiile clasice ale organizațiilor de binefacere. La începutul căsătoriei, Astrid se exprima cu oarecare greutate în franțuzește și, după spusele deputatului Piérard, chiar cu regele vorbea numai nemțește. Faptul acesta avu darul să ridice critice discrete în anturajul ei. Regina Belgienilor trebuia să vorbească franțuzește... Or, într'o zi, la Curte, atunci când tocmai adresa soțului câteva cuvinte în limba germană, dînsa se întoarse, rușinată, către persoanele prezente, pronunțînd de astădată în franțuzește:

— **Știu că vorbesc încă destul de rău limba dv. și de aceea vă rog să mă iertați. Dar trebuie să țineți seamă că am învățat germana cu o institutoare afară din cale aspră... Acum, iată profesorul meu de franceză, — adăose rezemată cu drăgălășenie de brațul soțului; — sunt sigură că voi face progrese repezi.**

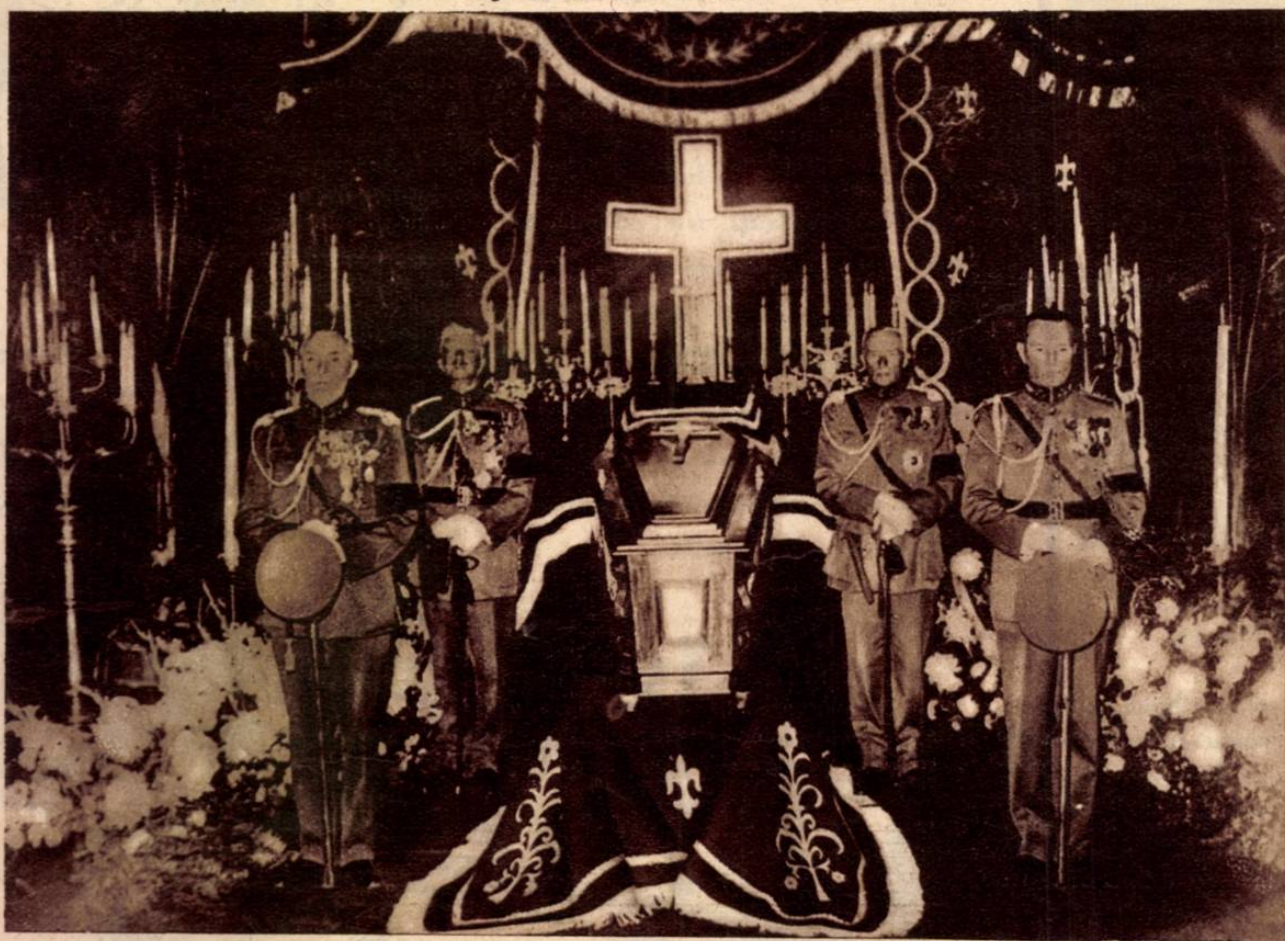
Era întâlnită pe stradă împingînd căruciorul copilului, sau amestecîndu-se prin mulțime ca să-l vadă pe prințul Leopold, trecînd în fruntea regimentului său. Or toate acestea nu prea erau pe placul reginei Elisabeth și Astrid, ființa atât de simplă, atât de burgheză, femeie în toată făptura ei și nepoata lui Bernadotte, — se zice că a fost pusă la arest. Regina-mamă vedea în felul său că tînăra prințesă nu se sinchisea, ba chiar disprețuia demnitățile rolului de viitoare suverană. Însă popularitatea Astridei spori de pe urma unor asemenea lovituri de pumnal aduse protocolului și această popularitate, din ce în ce crescîndă, eclipsa întrucâtva pe a Elisabetei.

O PRIETENĂ A REGINEI

O prietenă a reginei: d-na Van Zeeland, soția primului ministru.

D-na Van Zeeland locuiește într'o vilă superbă, construită în stil flamand, la ieșirea din Bruxelles. Soția

Corpul neînsuflețit al reginei Astrid în sala mare a palatului din Bruxelles.

primului ministru belgian e frumoasă și blajină, cum era și Astrid, prietena ei.

— Cum am aflat vestea? Tocmai alăptam fetița când mi s'a telefonat de la Curte pentru o înștiințare urgentă. M'am apropiat de aparat ținând copilul la sân ca să n'o întrerup din supt și astfel am aflat și eu înfricoșătoarea veste.

Fusem prezentată reginei cu prilejul unei recepții oficiale. Dânsa avusese bunăvoința să se întâlnească în delung cu mine și, după întâiele cuvinte schimbate, am adus vorba despre copii. „Aș vrea să am doisprezece” spunea fără gând de glumă. Ochii îi lăcrămau de bucurie văzând o maternitate apropiată. O sensibilitate peste măsură de fină o făcea să vibreze mai mult decât orice ființă omenească. În ziua aceea s'a hotărât să creeze în palat școala pe care avea s'o frecventeze fiica ei împreună cu alte fetițe de aceeași seamă și micuța mea Maria-Louise. De multe ori asista la cursuri și totdeauna se grăbea să-mi ceară câte o părere.

Il adora pe Rege. Ii spunea „soțul meu”, punând în „meu” atata iubire atâta admirație! „Se cuvine ca eu și d-ta, să împărțăm bărbatilor noștri impresiile căpătate în cursul zilei despre evenimentele și personagiile cari roiesc în jurul lor; acesta e mijlocul prin care suntem datoare să colaborăm; și eu vreau din suflet să fiu colaboratoarea soțului meu!”.

Firește, se tutuiau, jucându-se cu copiii și răsăfându-i ca orice părinți. Da, era o ființă din cele mai alese!... Și, la fel cu femeile din popor, d-na Van Zeeland nu uită să spue: „O asemenea adorație reciprocă, după nouă ani de căsnicie, e o pildă, o lecție usturătoare pentru multe perechi! „Am plâns atât de mult — spunea regina — când a trebuit să renunț, după avizul doctorului, să-l alăptez singură pe micul meu Albert!”

Se vorbește despre opera ei de ajutorare a șomerilor. Nu voia însă să se oprească aci. Spunea: „Ceea ce fac nu-i decât un început de contact cu poporul.”

Și, cu darul încântător al vorbirii, d-na Van Zeeland explică acest contact, acest popor, acești șomeri și raza de soare pe care suverana o aducea în sărăcia lor... „O femeie atât de inimoasă și de milostivă!” A fost fericită ca nimeni alta. N'a avut vreme, adăugă d-na Van Zeeland, că în opera ei de caritate față de popor să încerce deșamăgirea cea mai mică. Era peste fire de simțitoare. Aflând neajunsul cel pricinuit inflația în casele mai nevoiaș, nu se putea opri să nu izbucnească în lacrimi. Cu tot accentul ei scandinav, atâta timp cât am fost împreună, n'am avut niciodată impresia că mă aflam cu o streină. Nu-mi închipuiam, nu simțeam că nu-i o Belgiană... Și cu toate astea, nu era una de-a noastră. Deseori mi-a vorbit în termeni afectuoși despre regina Elisabeta. „Am o soacră minunată!” spunea ea. A fost iubită până dincolo de margine. Știa să atingă inima poporului. Astfel, când venea la teatru și publicul o aclama, din loja regală dânsa făcea o reverență, la fel cum se face ascultătorilor din înălțimea unei tribune. Da, făcea reverențe poporului și poporul o adora în toate gesturile ei atât de dragălașe!...

Vreme îndelungată am ascultat vocea d-nei Van Zeeland cântând însușirile cari au făcut-o pe Astrid a Belgiei să fie iubită și populară între toate reginele, căci fără îndoială, nu trebuie multă trudă ca să cucerești inima unui popor îndărătul căruia străjuesc câteva veacuri de tradiție respectuoasă...

DOMMUL CONSILIER

Intrarea din strada Brederade e păzită cu străjnicie. E o intrare ascunsă prin care pătrund acei cu treburile la Palat, acei invitați să se prostorneze înaintea rămaștelor pământești ale reginei. La ghișeu corpul de gardă e prinsă cu ace o hârtie-model care trebuie prezentată de orice persoană spre a fi admisă înăuntru. Pe ea scrie: „Lăsați să treacă D-nul... cu familia sa.” Și, ca s'o vadă pe regină, lumea întrebuințează toate tertipurile. Unii se prezintă cu câte-o familie atât de numeroasă, încât slujbașul însărcinat să-i introducă zâmbește cu tristețe...

Florarii abia mai prididesc aducând coroane de toate mărimile. Pe acolo i-am văzut ieșind pe ducele de Guise și contele de Paris, după audiența lor la suveran. Și tot pe-acolo se strecura Astrid ieșind din palat ca să facă o plimbare prin oraș.

Domnul Consilier ține să rămâie anonim. Voi respecta anonimatul.

— Aci, nu mai sunt un personaj: n'am mască și pot spune chiar că nu sunt nimic...

„Amintiri despre regină? am destule. Trebuie se aveți

Cortegiul funebru pe străzile din Bruxelles.

în vedere ceva cam anevoe de admis în lumea asta: noi am fost martorii dezvoltării unei căsnicii întemeiată numai pe valori omenești reale, iar nicidecum pe diplomație sau politică: căsnicia dintre un bărbat și o femeie cari s'au întâlnit, cunoscut și iubit. Simplu, prea simplu, ca orice bărbat și orice femeie... O viață la început destul de ușoară deoarece era streină de grijele conducerii statului căci prințul, când trăia regele Albert, se ocupa numai de afacerile coloniale. De altminteri, nici nu putea să se amestece în alte treburi să turbure opera părintelui său, adevărat om de stat. Știți ce deosebire e între viața de castel și viața de palat? Viața de palat e aci. În primul rând, un palat nu se construiește pentru intimitatea familiei. Intre pereții lui se desfășoară o viață aspră, rece, mohorâtă, oficială. Aci, anturajul nu e ales, ci suportat. Nu primești pe cine vrei, ci ascuți, te supui chiar când ești rege. Or, regii noștri nu s'au împăcat niciodată cu o asemenea existență. Totuși, suveranii trebuie să trăiască în palat, să fie văzuți. De aceea pentru Albert și Elisabeta era reședința din Laeken și când tinerii principii s'au căsătorit, regele le-a dăruit castelul din Stuyvenberg. La drept vorbind însă nu e un castel. Acolo e numai un hall de intrare și trei sau patru saloane răspunzând unul într'altul și care dau pe o parte, în sala de mâncare unde nu pot încăpea, înghesuite, cel mult douăzeci de persoane, iar pe alta, intri în biurul regelui care servește în același timp și de bibliotecă. Acolo lucrează suveranul și regina venea adeseori să-l vadă, în cursul zilei. Se așeza lângă dânsul, tăcută, cu o carte sau un lucru de mână. La catul întâi se află camerele de dormit în cari poate locui numai un părinte, o mamă, trei copii și doica. O viață strâmtă de familie la Stuyvenberg...

În ziare se vorbește de o pereche ideală, de o iubire suprafirească, de amanți regali... Nu, era ceva cu mult mai simplu: un bărbat și o femeie cari se, înțelegeau de minune, cari au fost sortiți să aibă copii și nici o piedică nu se arăta în calea destinului lor. Înapoiindu-se seara la palat, Regele era nespus de fericit și căpăta parcă puteri noi în această atmosferă simplă și plină de voieșie, regăsind o femeie totdeauna dragăstoașă și prevenitoare.

Construieră deasemenea o casuță la Zonte, la țarmu mării unde se duceau vara, cu copiii. O viață simplă și cât de puțin protocolară.

Acum, când a rămas singur, Leopold III se va consacra pe deaîntregul sarcinei de suveran. Lipsit de fericire, nu-i mai rămâne altceva decât munca. Deocamdată suferă moralmente și fizicește, depe urma rănilor căpătate...

Și Consilierul deschide un sertar cu fotografii: Regele și Regina la începutul căsătoriei lor, Regele la volanul unui automobil, iar Astrid, într-o toaletă demodată, surizând alături de el.

„Doamne, cine ar fi crezut că va muri așa!”

SFÂRȘITUL UNUI BASM

Nu poți să pretinzi mulțimii, oricât ar fi de mișcată, să stea mută și mânărită trei zile de-arândul.

În noaptea dinaintea înmormântării, Bruxelles-ul era parcă în sărbătoare, în ajunul unor festivități naționale. Dealungul parcursului pe care trebuia să-l urmeze cortegiul funebru, poporul ocupase locuri de la ceasurile nouă seara, în vreme ce vânzătorii ambulanți împuiau capul cu strigătele lor. Pretutindeni răsese sgomotoase și, din loc în loc, glume nevinovate cari să-i ție trezi pe câte unii nedepriși cu o noapte de veghe. Numai intrarea palatului era pustie. Poliția avusese grijă să curețe trotuarele de prinprejur. Acolo era doliul cel mai profund. Imensa clădire cu ferestrele oblonite, avea o înfățișare jalnică, apăsătoare. Din când în când, o ușă tainică se deschidea ușor, lăsând să treacă flori, jerbe, coroane, a căror sosire nu mai conținea.

Dar în dimineața aceasta întregul oraș s'a trezit din toropeala așteptării. E cu neputință să răzbești până la catedrala Sainte-Gudule, iar ca să ajungi la locurile rezervate presei, trebuie să faci ocoliuri mari. Ferestrele, închiriate cu prețuri fantastice, gem de siluete negre, tăcute... În vitrina bazarului unei societăți de binefacere s'au instalat câteva bănci și femeile tricotează, așteptând „ora”.

Dar iată că se ivesc primele trăsurile ale invitaților: Curtea de apel în cupeuri învechite trase de câte doi cai, judecătorii și întreaga magistratură în automobile. Apoi urmează trăsurile Curții în cari, țepene ca niște stații, se întrevăd siluete în mare doliu.

— Regina Elisabeta!

Zdrobită, coboară o făptură mică, plăpândă, sprijinită de doi aghiotanți regali; în spatele ei, principesa de Piemont, principesa Luiza, principesa Axel a Danemarcei și multe altele. Pătrund în catedrală cu mult înaintea de sosirea cortegiului.

Iată gărzile și muzica tăcută a regimentului coloniilor, foștii combatanți belgieni și aliați, unități din toate regimentele, ofițeri...

Vin apoi copiii din cor, cu mâinile împreunate și capul plecat în jos, preoți îmbrăcați în stihare albe, cardinalul — episcop de Malines cu mitra pe cap, în fruntea tuturor preoților din Bruxelles.

Regina... Carul mortuar, căci nu un dric, ci un car îmbrăcat în crep negru și hermină, este același care a transportat rămășițele pământești ale lui Leopold II și ale Reginei Marie-Henriette.

Regele...

— Ce tânăr e!... — se aude din mijlocul mulțimii o voce de femeie.

— Sărmanul de el!

Suferința pare să-i fi redat expresia copilăroasă. Pășește cam schiopătând, cu brațul bandajat și un pansament

pe obrazul drept. În fața noastră se oprește așteptând coborîrea corpului. Ochiul îi sunt roșii de plîns. Și în clipa când apare sicriul de mahon cu ornamentații grele de argint, îndreptându-se pe picioare ca să nu se prăbușească, vedem cum pleoapele i se agită și, pe furiș, își șterge lacrima ce-i alunecă pe obraz. Iți face milă... Acum încremenește peste sicriul care duce ceea ce avea mai scump pe lume și o suferință sfîșietoare i se citește pe chipul atât de pustit. Omul acesta să fie un Rege? Nu, un sărman, un prea sărman tânăr biciuit de desnădejde care nu încetează — pare-se — să repete către sine: „Am omorît-o, am omorît-o, am omorît-o!”.

În spate, prințul Charles, fratele lui și prințul de Piemont, pentru paza căruia poliția judiciară e în păr. Nu s'a uitat atentatul căruia i-a căzut victimă acum câțiva ani. Silueta înaltă a tatălui reginei moarte, un cap frumos, alb, care domină cu grandoarea-i regală această multime abătută.

Marii demnitari, din nou câteva Altețe regale, ambasadori, academiile, întregul cortegiu care însoțește suveranii când pleacă spre lăcașul de veci...

Dar nimeni n'are ochi pentru altcineva decât pentru Rege. O clipă e văzut îndreptându-se și dispărînd apoi între draperiile negre dela Sainte-Gudule, unde trompetul sună onorul iar corurile își înalță vocile tremurătoare repetate de toate aparatele de radio din casele vecine.

Acolo am văzut sute de femei plîngînd și chiar bărbați ștergându-și câte o lacrimă. În strada Montagne-aux-Herbes-Potagères, un magazin cu aparate de T. F. F. a deschis ușile și o multime enormă asculta serviciul divin dela catedrală. Deodată, un bătrîn se desprinde din gloată, cade în genunchi, se închină și-l podidește plînsul.

Un automobil prevăzut cu radio e oprit cu silă în loc până la sfîrșitul ceremoniei.

Se aud clopotele sunînd... Arhiepiscopul dă deslegarea de păcate, apoi aceea care a fost până ieri regina Belgienilor e dusă de un grup de ofițeri în cutia-i de mahon. Pe piața din fața catedralei înaintează un fel de caretă, trasă de șase cai conduși de lachei în costume de paradă...

E sfîrșitul unei povești, o poveste crudă și dureroasă. Regina face acum ultimul drum spre Laeken, unde va dormi de veci într-o criptă, alături de Regele-soldat pe care Belgia uită să-l mai plîngă astăzi ca să verse pentru această scumpă suverană lacrimi de adevărată mîhnire...

A fost odata un Rege și o Regină cari se iubeau. D-zeu le dăruise copii cuminți și frumoși. Au fost fericiți până în ziua când drăgălașul cap al reginei s'a zdrobotit de un copac. Atunci regele ingenuchie lângă ea, în mijlocul drumului, în noroiu. O luă în brațele sale și dînsa își dete sufletul. Iar regele se întoarse singur, cu nenorocirea lui cumplită, în palatul rămas de-acum pustiu...

M. V. J.

Prințesa zăpezilor

NOUA tragedie ce s'a abătut asupra familiei regale belgiene și, în același timp, asupra națiunii întregi atât de profund legată de suveranii ei, a stîrnit în omenire o emoție cum rar ne-a mai fost dat să vedem.

Regina Astrid cucerise poporul belgian chiar din ziua când păsise pe pămîntul noii patrii și aceste simțiminte de caldă afecțiune trebuiau să atingă culmi nebănuite a doua zi după accidentul tragic care a costat viața regelui Albert. În acele împrejurări deosebit de dureroase, ea a știut să ia asupra-și marile datorii de suverană, cu atîta demnitate și farmec, cu atîta curaj și simplitate, încît supușii, doborîți o clipă sub lovitura năpraznică a destinului, văzură într'însa întruchiparea atîtor nădejdi ce-aveau să spulbere mohoreala zilelor de mîine.

Prințesa Astrid a Suediei, fiica prințului Carol Oscar, duce de Västergötta și a prințesei Ingeborg a Danemarcei și nepoata regelui Gustav V, se născuse la Stockholm în ziua de 17 Noembrie 1905. Noua Alteță Regală fu salutăată cu numele drăgălaș de Astrid (Prințesa Zăpezilor).

Familia Bernadotte se mîntuie cu o tradiție a cărei simplitate mergea până la democrație, astfel că tînăra prințesă a fost crescută întocmai ca și celelalte fete din țara sa.

Copilăria și tinerețea le-a petrecut în palatul din

Parudden. Ii plăceau sporturile, în deosebi cele de iarnă, precum și automobilismul.

Nu disprețuia munca de casă și dragostea ei față de copii ajunsese proverbială. De aceea familia o încuraja în această înclinare, îngăduindu-i să urmeze, ca toate fetele din Suedia, cursuri practice de gospodărie.

De o simplitate induioșătoare, înzestrată cu un tact rar și o voioșie neclintită, se apleca drăgăstoasă peste somnul păpușilor, pregătindu-se pentru augusta menire a maternității. Cu toate acestea, situația ei de principesă îi impunea și datorii. Astfel, învăța la perfecție germana, engleza și, cu mai puțină ușurință, franceza. În 1921, tînăra prințesă apare pentru întâia oară în toaleta de gală la o serbare prezidată de ea însăși în beneficiul Crucii Roșii.

La câțiva ani mai tîrziu, începea romanul de dragoste care trebuia s'o ducă — prințesă din basme — în țara Belgiei.

Acolo, se știe că regele Albert și regina Elisabeta se străduiseră să păstreze cu supușii lor raporturi din cele mai strînse și iubitoare.

Ziariștii cari se aflau în Bruxelles, în Octombrie 1926, n'au uitat recepția din palatul regal când regele și regina, fără să dea prea multă atenție etichetei Curții, anunțară știrea logodnei prințesei Astrid cu principele moștenitor Leopold.

— Regina și eu — spune regele Albert — am ținut să anunțăm personal presei logodna prințului Leopold cu prințesa Astrid a Suediei, fiica principelui Carol-Oscar, nepoata regelui Suediei dinspre tată și nepoata regelui Norvegiei și al Danemarcei dinspre mamă. Prințesa Astrid e o fată simplă dar cu obiceiuri alese și a fost crescută într-o țară liberă ca și a noastră. Pe urmă veni rîndul reginei Elisabeta care zise:

— Aș fi fericită să aduceți la cunoștința publicului că e vorba de o căsătorie din dragoste și că nici o considerație politică n'a avut vreun rol în hotărîrea ce vi s'a anunțat.

În ziua aceea, prințul Leopold avea 25 ani, iar prințesa Astrid 20.

Doi principii cari, în floarea tinereții și amîndoi frumoși se uniau din dragoste.

Totul în juru-le avea culoarea poeziei. În Belgia, nou-tatea aceasta a fost primită cu o bucurie imensă; toată lumea se interesa de acest roman regal și totuși atît de simplu, atît de omenesc.

Moștenitorul tronului belgian și-a întîlnit logodnica la Stockholm, în luna Martie a aceluiași an. Într'una din zile, la un mare hotel din capitală, sosia o doamnă elegantă și încă tînără care se înscria sub numele de contesa Rethy. Era însoțită de fiul său. Puțini știau că această călătoare misterioasă era regina Belgiei și că tînărul era ducele de Brabant. Secretul a fost păstrat într'adins pentru ca idila care înmuguria să se poată desvolta nestingherită de rațiuni de stat.

Căsătoria civilă s'a celebrat la Stockholm, în ziua de 4 Noembrie 1926, în marea sală a Tronului. De astădată, protocolul își reia drepturile. Spre a face și mai strălucitoare fericirea celor doi principii, sunt de față membrii cîtorva familii domnitoare: Regele Suediei, Regele Belgiei, Regele Danemarcei și al Norvegiei, 16 prinți și 12 prințese reprezentînd principalele Curți europene.

Întreg orașul aclamă pe tinerii soți în cursul acelei zile memorabile, iar în ziua următoare un crucișetor o duce pe prințesa Astrid spre Belgia.

La Anvers, la 8 Noembrie, prințul Leopold însoțit de regele Albert, de regina Elisabeta, de prințul Charles și prințesa Marie-José, astăzi soția prințului moștenitor al Italiei, așteaptă pe cheiu sosirea crucișetorului. La prora vaporului alb pavoazat în întregime, se zărește o figură drăgălașă. Basmul zănelor continuă... Crucișetorul acostează și îndată ce puntea a fost aruncată, cei de față sunt martorii unei scene pe atît de mișcătoare cît și de plăcută, pe care toate ziarele din lume au descris-o pe vremea aceea: amîndoi tinerii s'au repezit unul spre altul și, acolo, la mijlocul punții, nesinchisindu-se de privirile unei mulțimi rămasă cu gura căscată, s'au sărutat.

Apoi, după două zile, se celebrează la Bruxelles, cu o pompă deosebită, căsătoria religioasă în bătrîna și falmica biserică Sainte Gudule.

În sfîrșit, descătușați de cerințele protocolului, tinerii soți pleacă în călătorie de nuntă. Și pentru perechea princiară începe o existență cu adevărat fericită, o existență simplă ca în cele mai pașnice familii de burghezi. Doi copii se nasc unul după altul: Prințesa Josephina-Charlotta, născută la 11 Octombrie 1927, și principele Baudoin, născut la 7 Septembrie 1930,

(Citiți continuarea articolului în pag. 23-a)

Familia regală a Belgiei și fatalitatea

Moartea tragică a reginei Astrid e o dovadă nouă a fatalității care de aproape o jumătate de veac, pare să fi căzut asupra casei domnitoare a Belgiei.

Drăgălașa Charlotta a Belgiei, sora lui Leopold II care în 1857 se măritase cu arhiducele Maximilian de Austria, ajuns apoi împărat al Mexicului și pe care viitorul președinte Juarez l-a împușcat în 1867. După 70 ani dela căsătoria sa, nefericita prințesă muria fără să-și fi recăpătat facultățile mintale, profund zdruncinate în drama dela Queratario.

Singurul fiu al lui Leopold II și al Reginei Maria Henrietta, contele de Harnaut, trebuia să moară de timpuriu în 1869, la vârsta de numai 10 ani.

Fiica lui Leopold II, prințesa Ștefania a Belgiei era destinată să poarte străvechea coroană a Habsburgilor deoarece în 1881 ea se măritase cu Rudolf, singurul fiu al lui Franz Josef II. O dramă misterioasă avea să sdrobească pentru veci viața arhiducesei: la 30 Ianuarie 1889 se descoperiau în pavilionul de vînațoare din Mayerling cadavrele lui Rudolf de Habsburg și Maria Vecșera.

Tînăr, căci avea numai 22 de ani, prințul Baudoin, fratele mai mare al celui care trebuia să fie regele Albert I, era idolul Curții. Gentilețea și sinceritatea lui îi făcuseră popular, iar multimea a aștepta multe înfăptuiri dela acest principe moștenitor. A fost o adevărată lovitură de trăznit când s'a aflat că murise subit în ziua de 22 Ianuarie 1891.

Viața prințesei Luisa a Belgiei, altă fiică a lui Leopold II n'a fost decît un lung martirologiu. Căsătorită la 17 ani cu un văr, Philippe de Saxa-Coburg-Gotha, care o maltrata, ea încercă să fugă. A fost prinsă și internată într'un ospiciu unde și-a sfîrșit zilele.

Moartea fratelui său îl făcuse prinț moștenitor. nsă fatalitatea trebuia să se abată și asupra celui care urma lumea întreagă îi spunea „Regele Erou”. La 17 Februarie 1934, victima gustului său de alpinism, regele Albert își găsi o moarte tragică escadlând stîncile dela Marche-les-Dames.

NAM descoperit AMERICA

IN AVION PESTE ANZII CORDILIERI:

VII. NE SBOARĂ FEMEIA !

C U un nou pilot, **Depecker**, avionul **Aeropostalei** reia cursa prin Pampas. Nici o impresie : ceasuri interminabile — noroc că și foarte puține — deasupra monotoniei din pampasul măturat de vântul înghețat care coboară din Anzi.

Mendoza.

Incepe povestea cea mai dificilă a **Aeropostalei** : enorma barieră înghețată a Anzilor.

— Munții îi treci cu mine ! îmi spune **Adrienne Bolland**.

Și-am trecut munții cu **Adrienne Bolland**...

Veți vedea cine e femeia asta !

Combinezoane duble, mănuși duble, cuverturi duble. Se anunță un frig teribil și pieptul depe acum apasă greu... În vreme ce beau ceaiul, mă gândesc la ce citisem puțin înainte de a pleca din țară...

SBOARĂ FEMEILE !

„Gloria seculară a bărbatului scade tot mai mult. În avantajul celui mai de temut concurent : femeia.

Sexul slab se întărește. Ne-au ajuns în toate și-acum femeile vor să ne 'n-treacă, să ne lase în urmă. Lucrăm cu ele cot la cot în fabrici, în birouri, în redacții, le găsim în fruntea întreprinderilor comerciale, fac și ele chefuri, se sinucid ca și noi, ne țin tovărășie în închisori, terenurile sportive sunt pline, ne împiedicăm de ele la frizer, în literatură, artă, știință, în aviație. Chiar și în aviație !

Femeia — aviator e azi la modă. Nenumărate tinere grațioase desbracă fără jenă mantoul de mătase foșnitoare, pentru salopeta din pânză aspră a pilotului.

Acum două decenii ai fi fost caraghios să-ți închipui că femeia va stăpâni aerul. Ne obișnuisem s'o vedem numai în saloane, la serate, la festivități, uneori chiar și la bucătărie.

S'au schimbat vremurile. Podoaba și tovarășa noastră de toate zilele se masculinizează pe zi ce trece, o pierdem ca bibelou de artă, o pierdem ca mamă, ca soră, ca amantă...

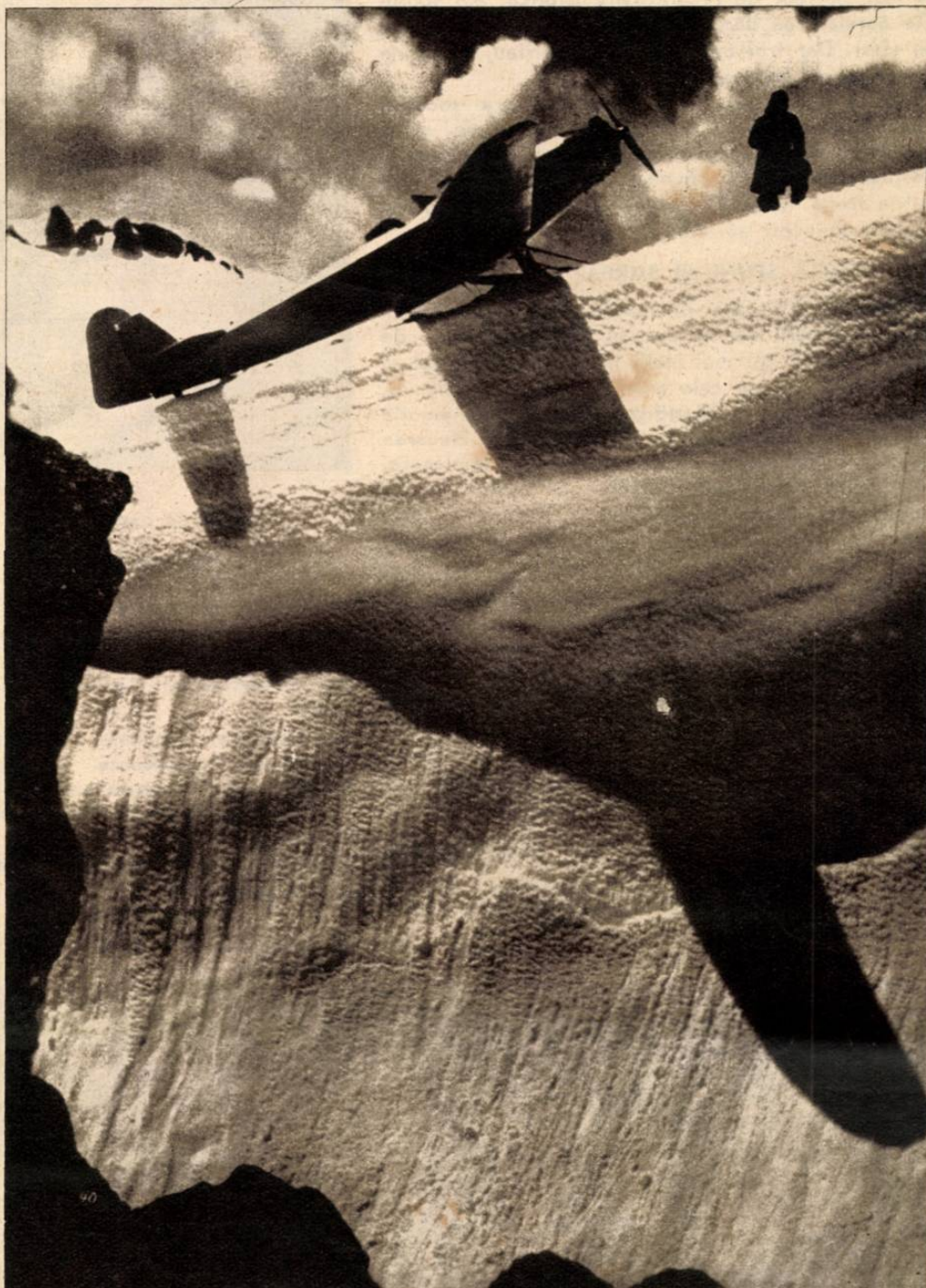
Ca să fii sburător, ți se cere în primul rând să ai curaj. Femeia a dovedit că are. Se poate să fie mai degrabă snobism decât curaj adevărat care înfruntă primejdiile, ignorează instinctul de conservare, se avântă în necunoscut. Dar rezultatul e acelaș.

Pierdem femeia !

Femeia se depărtează tot mai mult de rostul ei așa cum îl vedem, deci ne trebuie nouă. Se îndepărtează de noi, bărbații, ne lasă singuri, părăsiți în oceanul de neazuri ale vieții, pierd în văzduhul fără liman al setei de glorie. Ne sboară femeia !"...

O FEMEIE CARE SBOARA

Coincidența, sau norocul, a făcut ca pilotul meu peste Cordilieri Anzilor să fie o femeie, aceiaș femeie care, în 1921, a reușit pentru prima dată acest sbor, una din cele mai frumoase victorii ale anului. **Adrienne Bolland**,

Aterizare forțată în munți pe zăpadă.

În avion peste Anzii Cordilieri
„Gata să ne lovim de stânci”...

aviatoare franceză, face azi, cu un aparat de turism **Caudron** ultimul model, sboruri pentru botezul aerului cui vrea. Cine mai știe că la 1 A rilie 1921, a tras cea mai reușită păcăleală Chilenilor și Argentinienilor, cari se certau cine trece întâi munții de 7000 metri, în avion. Femeia da atunci, ca și azi, botezuri de aer și exhibiții la Buenos-Aires. I-a venit așa odată s'arate ce știe, sau ce poate voi femeia. A vrut să treacă în sbor munții. Au socotit-o nebună. Consulatul a cercat s'o împiedice. Abea muriseră cinci aviatori cari încercaseră acelaș lucru.

Dar femeia e încăpățanată rău ! Și, uneori, bine-i șade !

A plecat. Și-a ajuns unde voia.

Cum ? Așa cum a ajuns cu mine acum. În aceleași condițiuni, aproape în aceleași împrejurări. Aveam să sburăm peste cele două vârfuri mai înalte, **Tupungato** și **Aconcagua**. Mărturisesc, mă cam îngrozeau aceste perspective. Dar puteam să mă arăt mai fricos ca o femeie ?

Din trei persoane, una era femeie, tocmai pilotul și numai una bărbat. A treia persoană nu știu ce era, pentru că nu și-a scos defel salopeta. Dacă **Aconcagua**, gigantul Anzilor, trece de 7000 de metri, nici celelalte vârfuri pe unde aveam să trecem nu erau o nimica toată : nici

unul mai mic de 4000 m. Toate trec de limita zăpezilor veșnice. Și dacă o să vă mai pomenesc de cei 41 de vulcani în activitate ce aveam să-i întâlnim în cale, o să credeți că aveți motive să vă speriați și să fiți îngrijați de noi. Dar nu, treaba s'a făcut! Nu trebuie să mă admirați, pentru că numai după ce am aterizat mi s'au spus o parte din pericolele ce le riscam. Celelalte le-am cunoscut personal, în drum.

A fost un sbor de reconstituire istorică. Azi sborurile normale nu durează peste Anzi decât o oră și un sfert. Dar trei ore mai mult merituau senzațiile originare ale acestei „expediții”.

Pentru a doua oară femeia aceasta era socotită nebună, că încearcă Anzii cu acelaș mic avion care nici nu e luat în seamă de turiștii aeriени și despre care experții spuneau că niciodată nu va putea trece Anzii. Vă reamintesc însă, atunci eu nu cunoșteam acest amănunt!

FEMEIA SPUNE ȘI BARBATUL CREDE!

Decolăm la 6 și cinci dimineața. Oricât presimțiam oarecari riscuri, dar nu puteam renunța la visul de a sbura peste cei mai înalți munți, complectând în acelaș timp tot pe cale aviatică, tot drumul plănuț. Plecarea avu loc la **Mendoza**. Vreți să știți emoția mea cea mai mare din cursul călătoriei? Plecarea asta, la 6 dimineața. Poporul care asista la plecare, avea mutre consternate. Credeai că asistă la înmormântare. Parcă și plângeau unii! Foarte încurajator, nu-i așa? O a doua emoție și am decolat. În aer nu m'am mai gândit la realități. Am spus de altfel că nici nu cunoșteam decât inițialele lor. Cu glume, țipete, cântece, am ajuns în munți, pe unde sunt vârfuri mai înalte. Mi-a spus că ne-a adus aici pentru că e mai frumos. De fapt nu putea să aleagă alt itinerar cu micul Caudron, pentru că în aceste culoare de munți putea întâlni curenți destul de violenți. Și așa a fost. Vijelia își făcea de cap cu noi. Și doamna-pilot zbiera grațios:

— Vezi ce pilot bun sunt? Uite ce exhibiții fac cu d-ta!

Și când a spus asta, un val de vânt i-a furat ochelarii.

— Ca să-ți arăt că ochelarii sunt un mofft pentru aviatorii încercați!

Un val de zăpadă îi umple ochii:

Pe vârful Anzilor.

— Zăpada e foarte plăcută în ochi: ți-i limpezește și nu te împiedică la mers.

Dar ce simțea ea, la urmă mi-a spus.

Aproape de Uspallata, un vânt violent ne imobilizează. Nu mai înaintam, ne învârtam mereu:

— Vreau să te 'ncerc cât ții până să amețești!

Și eu credeam toate! Iată puterea unei femei!

Asemeni condorului, Caudronul zboară prin munți sprinten și elegant.

COCAINOMAN

Trombe de aer aspiră aparatul. Magistral, pilota, arcuită peste volant, amortizează șocurile.

La punctul unde e granița care desparte Argentina de Chili, trecem printr'un loc original: s'a săpat în stâncă un tunel mare, la 4.500 metri înălțime, pentru ca avioanele să nu trebuiască să urce mai sus. Trec prin tunel! Tunelul dela **Grucea Anzilor**, numit astfel din cauza marelui crucifix plantat tocmai deasupra tunelului, pe linia de frontieră.

Tot timpul, o viziune măreață. Relief nemaipomenit de brutal, zăpezi eterne. Stânci ascuțite înalte, pe o coastă, de 5.000 metri, pe cealaltă coastă până la 7.000 m.

Merau viragii înclinate prin circurile munților, coridoare lungi și amețitoare printre stânci, canioane sau fiorduri. Pereți drepecți că nu le poți privi până sus, nici până jos.

Și mai ales frig. Un frig sever. Am notat de câteva ori 40 grade sub zero. Și-atunci ce credeți c'am făcut? Ce fac toți cei care trec în avion pe aici, ce fac piloții **Aeropostalei**.

Crește prin Cordilieri Anzilor între 700-3000 m. înălțime un arbust de 2-4 m., **cocaierul**. Din frunzele lui se extrage celebra **cocaină**, răspândită de aici în toată lumea. Indigenii mestecă aceste foi cu alte vegetale și fac ceai. Insușirea incontestabilă a acestor frunze e că suprimă senzația de foame.

Și piloții, și eu acum, mestecăm într'una foi de cocaier; dar amestecate cu alte frunze inofensive, pentru că scopul meu nu e să văd paradisul artificial, de vreme ce paradisul natural e la picioarele noastre...

VA PLACE POVEȘTEA?

La un moment dat, cele 95 ore, maximul avionului, scad la jumătate, se împușinează mereu. Incepeam să cred că bocitorii din Mendoza avuseseră dreptate:

— Vreau să văd cât de încet pot merge cu avionul meu!

Și eu iar am crezut, mai mult ca să mă mint. Până când simt că suntem zguduiți destul de violent. Privesc jos: ne-am prăbușit lângă un zid de gheață care se afla numai la câțiva metri. Noroc că prăbușirea e atenuată de mica înălțime și de faptul că am căzut în zăpadă. Am aflat ulterior că aceste „prăbușiri” sunt obișnuite acolo: zăpada e prea deasă și nu riști mult. Dar deocamdată știu că nu m'a bucurat! Doamna-pilot îmi dovedește iar odată prezența ei de spirit:

— Uite— așa a căzut prietenul Guillaumet, pe aici, acum câțiva ani. Exact cinci ani. Știi povestea lui Henri Guillaumet?

— N'o știu!

— Bun! O s'o știi!

Și în timp ce lucrez nu știu ce la avion, împreună cu ajutorul care nu-și trăda sexul, „vreau să-l curăț înainte de a ateriza, că va fi lume bună pe aerodrom!” îmi povestea despre pilotul francez, care făcea curierul Santiago-Buenos Aires. O furtună de zăpadă l'a izbit de un zid de gheață, la 6.500 m., pe Cordilieri. Aparatul se afundă în zăpadă și se răsturnă peste cap:

— Să-ți arăt și asta?

Incepusem s'o bănuiesc. Am refuzat.

... Guillaumet scobi zăpada sub avion, își făcu un bordei și ramase două zile acolo. Aeroporturile, îngrijate, trimiseseră avioane să-l caute. Un avion sbură chiar deasupra lui, dar pentru că avionul lui Guillaumet era alb, nu l'au zărit în zăpadă. Dădu foc unui rezervor cu benzină; dar și fumul era alb... Aviatorul își luă atunci merinde pentru șase zile și o busolă. Porni spre est, sperând să parcurgă cei 60 de km. ce-l despărțeau de Argentina. Dar cei ce fac alpinism știu că, cu cât ești mai sus, forțele scad. A fost un marș penibil, cu ziduri de gheață și zăpadă, îngreuiat de haine grele necesare totuși în frig. Cădea mereu, căzu chiar dela trei sute de metri, dar în zăpadă. După oboseală, frig. Încălțăminte aviatorilor nu e făcută pentru marș. Se rupse curând. Picioarele înghețau. A zvârlit ghețele și a înfășurat un picior într'o cămașă, altul într'un cache-nez. Și a mai mers trei zile. Întâlni munți prea abrupti. N'avea putere să le

treacă. Cobori iar printr'un torent cu apa la genunchi. Mergea mai puțin de o leghe pe zi, dar nu se putea opri o clipă, că îngheța. Mânca numai lapte condensat. Provițiile înghețaseră. Ca să ușureze mersul, azvârli salopeta. A patra zi, într-o prăpastie, se răni și pierdu valiza cu provizii și lampa. Vrând să traverseze râul pe stânci, picioarele bolnave îl prăbușiră în torent și curentul violent îl fură. Il salvă o stâncă. Merse toată noaptea, să se încălzească. Seara următoare cobori iar la torent, căci n'avea apă, nici zăpadă nu mai era. Valea se lărgea. Incepea să apară vegetație. Mânca iarbă. Era extrem de slăbit. Azvârli și mantaua. Azvârli și haina. Luă hotărîrea să se sinucidă. Urcă pe o stâncă să se azvârle în prăpastie. De pe stâncă zări o rancho. Ajunse curând la colibă și a doua zi un avion îl duse acasă. Umblase cinci zile și patru nopți fără să se culce...

— Îți place povestea?

— Minunată!

— Mai ales că am terminat cu avionul. Sus!

Povestea mă impresionase într'atâta, că nu mai observam primejdiiile noastre, desigur mai mici. Asta și dorise ea, să-mi sustragă atenția.

Am rămas câțva timp gânditor.

— Știi cine e Henri Guillaumet?

— Cine să fie? E Henri Guillaumet!

— Nu!

— Dar cine?

— Eu!...

IN AVION PESTE ANZII CORDILIERI (II):

VIII. MIC TRATAT PRACTIC DE EMOTII

Adrienne Bolland a făcut radiatorului toate pansamentele necesare. Apa nu mai fuge. Abea acum am observat că fugea din radiator, spre zăpezi. Apă la apă trage...

Caudronul aleargă ca un automobil pe panta abruptă. Pilota depune eforturi de neînchipuit — cu zâmbetul pe buze, permanent — ca să stăpânească aparatul. Dar tot e mai ușor de stăpânit un bărbat...

Iată prima falie care trebuie trecută. E adâncă de șase metri. Avionul n'are timp să decoleze înainte de a ajunge la ea. Adrienne o simte, comenzile sunt și mai torturate de mâinile ei. Ai impresia că le hipnotizează, așa le privește. Și ele o ascultă.

Atențiune! Suntem deasupra faliei!

Hop! S'a făcut... Bătrânul **Caudron** a răspuns brav tracțiunii care-l solicita. A schițat, tocmai în momentul, tocmai la locul trebuitor, un salt grotesc; dar un salt totuși... A sărit tocmai bine ca să nu capoteze.

— Trebuie să te numești Adrienne Bolland, ca să ai atâta sânge rece și atâta precizie! Îmi spune chiar pilota.

— E în urmărire, dacă îmi schimb numele și din Marius Mircu...

CE POATE O FEMEE

Avionul continuă cursa desordonată, rostogolind spre prăpastie. A doua falie ne amenință.

— O să pot învăța mai bine meseria! Nu prea eram specialistă în falii...

Și pilota a dovedit iar că... va deveni specialistă.

Avionul a luat-o mai repede. Se grăbește. Roțile tresar cu lovitură mare, surde, pe stânci. Pietre se rostogolesc sub noi. Bolovani. Motorul lansat în plină viteză, tipă ca o avalanșă. Cursa asta infernală mă pune pe gânduri. Dar n'ajunge un zâmbet de femeie, mai ales femeia care **te conduce?**

Cea mai mică greșală ne-ar prăbuși. Panta e mereu mai rapidă. Curând ea se va apleca atâta încât va pluti în vid. Pilota o știe. Recunoscuse odată locul, pedestru.

Dar mai grav e peretele vertical de care **Caudronul** se va izbi fără leac, dacă nu izbutește să vireze înainte de a fi acolo, în momentul decolării chiar. Dar să virezi aici? Abea decolat?

— Ia să-ți arăt o glumă cu avionul! Faci o mutră!...

Câțiva metri și câteva zecimi de secundă înainte de a se prăbuși, în prăpastie, Adrienne Bolland reușește să smulgă avionul de pe pamânt. Îl simt plutind o clipă, foarte greu, fără puteri, parcă e gata să se scufunde. În fața ochilor îngroziți, groaznicul zid se apropie, gata să ne 'nghită. Suntem lângă perete! Poate că l-aș fi atins, dacă întindeam mâna. Așa aveam cel puțin impresia.

Și tocmai când să ne izbim, Adrienne Bolland răstoarnă aparatul pe aripa stângă. Adrienne Bolland galbenă ca o piele roșie. Nu poate scoate o vorbă. Transpiră ca un bărbat. Ochii holbați, surd... Avionul a virat...

Avionul a virat!...

A fost o glumă, cum mă anunțase? A fost ceva serios? Nici azi nu știu! Adrienne Bolland a rămas surdă și mută în această privință, așa cum a fost în acele momente.

HEMORAGIE...

Navigăm acum prin valea strâmtă, înaltă și neagră, care îmi

amintește de cele mai sinistre aquaforte ale lui Gustave Doré. Nimeni nu scoate o vorbă. Nu mai motorul nu pare deloc emoționat și zbiară așa ca întotdeauna. Dar nu-l aud. Atâta tăcere în mine și în jurul meu, n'am mai **auzit** niciodată. Am fost așa de aproape de tăcerea veșnică, încât era necesar acest purgatoriu!

Navigăm ușor, „pe șoptite”, furisându-ne tot mai sus, tot mai sus, să uităm de ce nu putem uita. Adrienne și-a păstrat sângele rece sau are un frigifer alături? Raționează într'una, calculează, cercetează. Caută în socoteli și în spațiu un curent ascendent care să ne împingă de sus în jos, pe coasta chiliană a Cordilierilor.

Peste câteva minute, împrejurarea îmi ajută să uit definitiv momentele penibile prin care abea am trecut: îmi dă altele! Adrienne scoate afară o mutră foarte îngrijorată. E prima dată. Murim când ni se făcuse mai bine?

A simțit pe genunchi apă fierbinte. Pansamentele radiatorului slăbiseră. Rănile se deschiseseră. Hemoragia nu va mai lăsa mult timp avionul să trăiască!

Caudronul înaintează, paralel cu zidul uriaș de stâncă, pipăe, sondează pe rând fiecare depresiune, fiecare culoar, doar va găsi pe unde să treacă dincolo, la vale. Cu ochii și inima dilatate de speranță, Adrienne zărește crăpătura în formă de coasă prin care, **la primul ei sbor**, acum 14 ani, trecuse dincolo. Vântul Pacificului nu suflă azi, ca să ne 'mpingă înapoi. Toate curentele sunt suspendate. Asta înseamnă că peste un minut, peste două minute, trecem dincolo!

Am trecut dincolo. La dreapta și la stânga alunecă pantele trecătoare, lung coridor prin care s'a strecurat ingenios, **Caudronul**, tremurând tot timpul, ultimele lui tremurături. Motorul s'a oprit. Hemoragia a atins culmea. Adrienne râde: câmpia chiliană se întinde în fața noastră, până în Pacific. Drumul, de-acum încolo, e o copilărie.

Deodată o vale minunată în depărtare și în vale un orașel care devine curând oraș mare.

Vântul subit ajută decolarea, altfel imposibilă. Avionul sbura beat de tot, pilota râdea și tipa că așa e ea, de mică, face toate drăciile cu avionul. Femeia execută mașinal manevrele de aterizaj. M'am născut a doua oară!

Am și uitat frigul polar de pe Aconcagua. Găfâind avionul o dibuește acum pe aerodrom, în timp ce de pe aripi cad plăci mari de gheață.

Au sosit mesagiile Franței.

Bonjour, Chili!...

E R O I ? !

Pe aerodromul de la Copiapo, toate privirile spre noi, de jumătate de ceas: ce avion o fi acela care scoboară în spirală, cu elicea oprită, descriind curbe atât de perfecte? Trebuie să fie un pilot celebru, cu un apa-

rat extraordinar, ultimul model, dacă de-atât de departe și de la așa înălțime „a oprit” motorul!

Uite-i! Aterizează! Magistrală aterizarea asta! Mecanicii chileni, cunoscători în materie, sunt entuziasmați de admirație!... Dar ce? Ce e zincul ăsta demontat, trenul de aterizaj pe jumătate sdrobit, radiatorul care sângerează peste tot, cârpit cu bucăți de pânză și vată, pare-briseul în bucăți, fuselajul spart, rezervorul de ulei ars și negru, un avion pe care nu vezi nici o inscripție, nici o indicație, dar pe care strălucesc totuși, colo sus, intacte cele trei culori naționale ale pilotului?

Cine sunt spectrele care coboară beți, aiuriți, leșinați aproape, cu hainele zdrențuite, mai ales pilotul — cum, o femeie? ce e gluma asta? — plină de noroi, înaintând de parcă e oarbă? Noi suntem, cei pe care T. F. F-ul ne semnalase dispăruți de trei ceasuri și pe cari recunoașterile aeriene lansate în urma noastră n'au putut să ne descopere. Ne-am descoperit singuri! De necrezut! Am revenit singuri, tot în avion și încă în ce avion! M'au felicitat. Pe mine! În timp ce doamna Adrienne Bolland, deoparte, zâmbea ironic.

De ce m'au felicitat tocmai pe mine? Care nici nu prea știam că ne aflam în pericol! Care socoteam sborul peste Anzi o voluptate azi publică!

Povestea s'a răspândit în tot orașul, a alergat de la Copiapo la Antofagosta, la Iquique, dela Iquique la Serena, la San Felipe, însfârșit la Santiago.

Când au aflat că sunt ziarist:

— Ei, cunoaștem noi poveștile născocite de jurnaliști. Avem și noi jurnaliști!

Dar a doua zi, când o caravană trecută prin munți aduse rezervoarele asvârlite și caseta de utilaj a doamnei Adrienne, nimeni nu mai contestă aterizarea la 4000 metri înălțime și celelalte „trouvaille-uri” ale noastre din timpul drumului...

AMEȚELI DE TOT FELUL

... — Păi ne salvam cu parașuta, Madame Adrienne!

— Să-ți spun acum un secret: când avionul sboară la 6.500 metri, aerul nu prea te duce la aceste altitudini, așa că parașuta cade mult mai repede. Pentru întrebuintarea ei normală, viteza de cădere e 4-5 metri. În regiunile înalte ale Cordilierilor, parașuta ar cădea pe stânci, cu 10-12 m. pe secundă. Dar presupunând chiar că ai căzut bine, ceea ce nu se poate, ce faci în pustiu de zăpadă? Ai uitat de povestea lui... Guillaumet?

— E adevărată?

— Ca și peripețiile prin care am trecut noi acum. Nu vezi, călătoria aceasta aeriană n'a intrat în domeniul public. De când există, o fi avut poate cinci călători. A intrat în domeniul poștal numai. Cu toate zidurile de 7000 m. care se ridică uneori brutal în fața aripelor, cu toate vânturile Pacificului care mătură coasta chiliană a Anzilor, vîforind vîrfurile, cu toate stâncile de gheață și furtunile de zăpadă, acest serviciu poștal este **regulat**. Și mai ales trebuie să fie regulat atunci când e mai imposibil. Anume:

Există o linie ferată care leagă Buenos Aires de Santiago, **transanzianul**. Desigur, curierul poștal se poate face și pe această cale. Însă iarna australă, care corespunde lunilor Iulie-August de la noi, **tocmai când ți-ai găsit d-ta să vii** — timp de două luni, comunicațiile pe cale ferată sunt întrerupte de zăpezi. În acest moment, avionul e mai sigur decât transanzianul. Singure avioanele **Aeropostalei** continuă în aceste luni să treacă regulat Cordilierii, ca să transporte curierul din Europa. Deaceea guvernul chilian a încredințat totalitatea curierului obișnuit, Aeropostalei, singurul mijloc de comunicare între cele două coaste, iarna.

Dar chiar pe vreme bună, transanzianul nu prea se grăbește! Pleacă de exemplu la opt dimineată din Santiago și ajunge

Mendoza la 11. Ceea ce înseamnă în mijlociu **douăzeci** de km. pe oră!

Ai înțeles dumneata, Marius?

— Merci!

— Stai, că n'am terminat!

Și Adrienne Bolland continuă:

— Traversarea Anzilor pretinde calități particulare din partea personalului și materialului. Pe timp frumos... vijelia e mai puțin violentă. Dar vreme de două luni pe an e o nenorocire. În principiu, nu trebuie să contezi niciodată pe vreme bună. Adaugă că temperaturile sunt foarte joase, trebuie să sbori la 6000 m. înălțime, iar la **Aconcagua**, peste cei 7.285 m. ai lui. Pe urmă materialul! Motoarele sunt prevăzute să suporte un frig de 50 de grade sub zero și mai mult. Din fericire **Poșta** a dat dovezi excelente și motoarele de 450 C. V. ale **Aeropostalei**, studiate de mecanici în fața locului, exclud aproape genele. Aceste motoare funcționează ca un ceasornic. Abea la fiecare 250 ore de sbor sunt controlate.

Ceea ce nu împiedică deloc ca meseria de pilot să fie aspră. Dar piloții **Aeropostalei** sunt oameni de elită...

— Ai terminat, M-me Adrienne?

— Am terminat, Marius!

— Hotărît, dumneata știi să amețești în toate felurile.

I. MARIUS MIRCU

În numărul viitor, urmează: **Țara care îngrașă lumea!**

la paisprezece ani, iar până la şaisprezece ani nu au voie să muncească decât cel mult zece ore pe zi. Dar şi munca femeilor este limitată la zece ore. Pentru bărbaţi nu este nici o limită. Dacă s'ar calcula media orelor de lucru în uzinele noastre, nu cred că ar depăşi 9 ore.

— Aveţi şi D-voastră şomeri ?

— Da, aproximativ 350.000. Aceasta provine din faptul, următor : dacă producţia japoneză s'a mărit cu 30 % aproape, mâna de lucru, din cauza perfecţionării continue a tehnicii, nu s'a urcat decât cu 2 %. Suferim deci de acea supraindustrializare, mai puţin decât Europa, căci noi nu avem şomeri parţiali. Chestiunea şomajului se pune de altfel cu totul diferit decât în Europa. Majoritatea lucrătorilor noştri, sunt de origine ţărănească

şi se înapoiază. Acolo un om ca vas cu orez la veţi găsi niciodată — Lucrătorii, con — Se poate da demnizaţie, orica de întreprindere toată lumea. Dar superioare celor găseşte faţă de cari îşi păstrau arătau drepti şi c

— Studentele universităţii din Tokio, au fabricat, în colaborare, o extrem de valoroasă păpuşă japoneză, pe care au trimis-o în semn de omagiu studentelor americane de la Welles College.

— Copiii de şcoală din Japonia fac exerciţii de apărare împotriva gazelor.

— Intr'o uzină de porţelan din Japonia.

— O casă de ţărani în Japonia de Nord.

ASIN 1935

SĂRĂCIE FĂRĂ MIZERIE.

de EMILE SCHREIBER.

I. PROTECŢIA MUNCITORULUI JAPONEZ.

D. MANGO KUSHITA, directorul general al Organizaţiei sociale a Ministerului Muncii, se întâlneşte cu noi la masă.

— Este cu totul inexact, îmi spune D. Kushita, că noi nu avem o organizaţie socială. Avem legea noastră de asigurări sociale sub oblăduirea căreia se află 3 milioane de lucrători şi lucrătoare. Lucrătorii sunt obligaţi să dea 2 % din salariul lor, şi patronii la fel. Această asigurare contează pentru boală, accidente, indemnizaţii pentru sarcină şi naşteri, cât şi pentru cheltuieli de înmormântare, cari sunt foarte ridicate în Extremul Orient. Este însă exact că nu avem case de retragere pentru lucrătoare şi ţărane.

— Există oare limitări la orele de muncă ?

— Este interzisă întrebuinţarea copiilor până

Chelnerițele din Yokohama au făcut o interesantă cursă de cai. Original era faptul că ar-măsarii în loc să fie călăriți au fost duși în brațe.

În satul lor, când nu mai au de lucru în oraș. Nu muncește, este totuși sigur că va găsi un soț rudă mai mult sau mai puțin apropiată. Nu în Japonia un om muritor de foame. Mediati, primesc vre-o indemnizație? fără un lucrător sau un funcționar, fără nici o în-că ar fi numărul de ani de serviciu. Dar un șef care ar face acest gest, ar fi desconsiderat de fapt, aceste despăgubiri morale sunt mult mai mari decât în Europa. Șeful întreprinderii, se consideră personalul său, în situația patricienilor romani autoritatea și prestigiul în măsura în care se înalță.

Există anumite legi de igienă, ca acelea a reglemen-tării aerului?

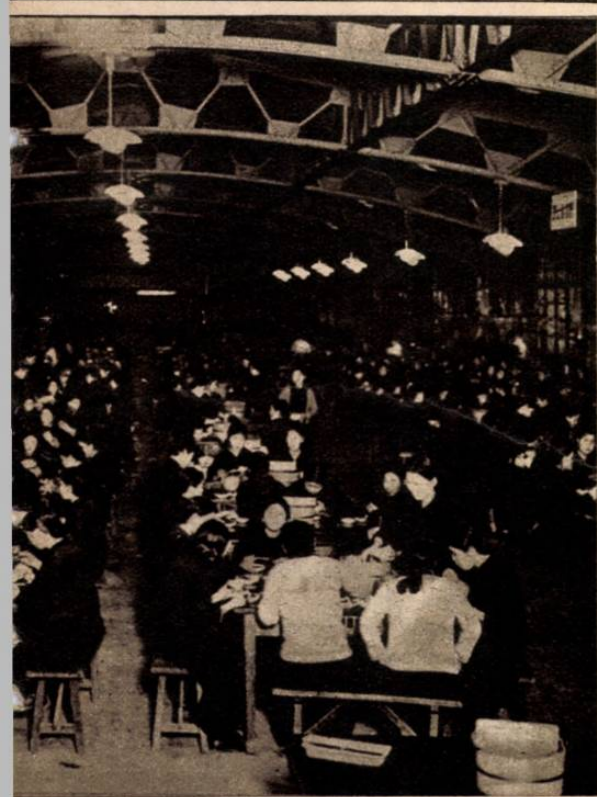
Există, dar există controlori, cari au inițiativele necesare pentru pedepsirea unor abuzuri eventuale. Există greve?

Grevele s-au rărit în acești ultimi ani și nu sunt vio-lente. Au fost 2000 în 1932, 600 până la 700 numai în 1933. În general, conciliațiunea se face prin inter-medierea poliției.

Eu mă pot opri să zâmbesc, D-nul Kushita reia: bine la ce vă gândiți. Dar aflați că la noi poliția este considerată de către populație, ca un element de ordine guvernamentală. Foarte puternică în stat, armata însăși, are un simțământ desvoltat al justiției sale sociale. Aceasta este atât de adevărat încât chiar în neînțelegerile familiare, oamenii din oraș nu șovăiesc să ceară arbitrajul șefului celui mai apropiat post de poliție, în loc să treacă pe la tri-bunal. Nu trebuie să vă mire că se întâmplă același lucru în uzine.

Există aici o organizație de ajutorare pentru muncitori fără lucru și fără ajutor familial?

Există, cea Roșie, care este aici admirabil organizată și cu aceasta. Bugetul său este de cca 40 mi-

Un grup de tinere japoneze fotografiate în fața unei tombale la o serbare de binefacere la Tokio.

Vedere în cantina unei uzine din Japonia care utilizează numai femei.

lioane de Frcs., dintre cari 5 milioane sunt subscrise de Stat și 5 milioane de comune, iar restul este furnizat de către particulari.

Marile societăți comerciale (acele pe cari străinii le numesc adeseori marii feudali) au un buget bogat pentru operele sociale. Societatea Mitsio, singură are un buget de aproape 150 milioane. Întreprinderile cari scapă de toate legile sociale, sunt atelierele familiale în cari lucrează mai puțin de cinci lucrători, dar azi și aci sentimentul de rudenie înlocuiește avantajos intervenția legală. D-nul Kushita încheie:

— Națiunile occidentale, ne impută faptul de a nu fi introdus în Japonia legile lor sociale; dat fiind suprapopulația, prima noastră datorie, este să asigurăm fiecăruia mijloacele de trai. Suntem nevoiți, să muncim mai mult pentru a compensa barierele vamale, excepțional de ridicate pe care Occidentul le opune produselor noastre. Unificarea metodelor noastre de lucru cu cele ale marilor națiuni nu ar putea fi rezolvată, decât sub

un regim de schimb liber care ne-ar scăpa de un handicap vamal ridicat împotriva noastră. Problema, după cum se vede se află pentru un moment fără soluțiuni posibile.

Condițiunile de lucru ale lucrătorilor japonezi sunt mai aspre decât în America sau Europa? Fără îndoială. Ele sunt însă relativ acceptabile dacă se ține seama, pe de-o parte, de proporția prețurilor vieții în raport cu salariile și pe de altă parte, de cumpătarea naturală a Japonezului ale cărei două aspirațiuni esențiale sunt nevoia de viață familială și curățenia fizică.

2. SĂRĂCIA ȚĂRANILOR.

Marii proprietari, din ce în ce mai puțin mari, fiindcă în fiecare an sunt obligați să-și vândă pământurile pentru a compensa sărăcirea continuă, închiriază pământurile unor arendași, cari la rândul lor exploatează munca țăranilor, și toți suferă în mod egal de situația inferioară în care se găsește agricultura.

Începând din 1932, scăderea considerabilă a produselor agricole, înțelegem și a orezului și a mătasei, cele două principale ramuri ale agriculturii japoneze, a reușit să ruineze o economie și așa destul de slabă. Orezul care valora cel mult 31 yeni un koku (142 kg. 500) în 1928, și 18,40 cel mai scăzut, în 1931, s'a urcat destul de bine la 26 yeni, dar între timp, nu trebuie să uităm că yenul a fost devalorizat la 65%. Mult mai catastrofală a fost căderea cursului mătasei depe urma căreia aproape 2 milioane de familii japoneze își găseau mijlocul de trai. Mătasea japoneză a căzut în urma crizei mondiale, mai ales din cauza desvoltării mătasei artificiale, la a zecea parte din valoarea sa.

Actualmente, toată lumea agricolă japoneză, începând cu proprietarul până la muncitorul agricol, este îndatorată. Totalul datoriilor este evaluat la 25 miliarde fr., sumă enormă dat fiind indicele de viață foarte scăzut în Japonia. Anul trecut, provinciile de la Nord au avut de suferit mult depe urma inundațiilor, cari au ruinat o parte din recoltă. Populația țărănească ducea lipsă complectă de alimente iar cealaltă se zbătea în imposibilitatea de a vinde recolta. Guvernul a intervenit, luptând împotriva devalorizării orezului, la fel cum a procedat și guvernul francez pentru grâu sau vii; în Japonia toată lumea recunoaște că numai intermediarii au profitat de prețul minim fixat de lege și că țărani nu au beneficiat decât de o mică parte din bugetul votat pentru a le veni în ajutorul lor (250 milioane fr. în aceste ultime luni). Împăratul a intervenit acordând o subvenție personală de 2 milioane și jumătate fr.

Agricultorii japonezi, ca și ai noștri, se plâng de invazia produselor agricole coloniale, cari cultivate în Coreea și de Manciuria cu o mână de lucru încă mai eficientă, concurează primejdios agricultura metropolei.

Guvernul a decis, acum câteva luni, înființarea în țară a cooperativelor agricole pentru producerea mai eficientă, reglementarea cultivei și organizarea vânzării în comun. Planul de cooperatie trebuie să se execute în principiu în cinci ani.

Cum planul prevede o creștere a anumitor produse agricole, Japonezii se gândesc să se apere prin bariere vamale, împotriva invaziei produselor din coloniile lor, pentru a-și menține prețurile.

În general, toate aceste probleme privitoare la agricultură sunt tot atât de complicate ca și ale noastre și asemănătoare. Întovărișit de un interpret, m'am dus în nordul Japoniei la Akita. În această regiune țărani sunt obligați să-și vândă fiicele. Este suficient să vizitezi cartierele rezervate din oricare oraș mare japonez, pentru a vedea ce devin ceece nenorocite. Ca și în Siam, ele semnează un contract de muncă de doi sau trei ani, în schimbul unei sume de 1500 până la 2000 fr. pe care le remit părinților lor pentru a-și plăti datoriile. Prin aceste vânzări de „galbeni", dacă judecăm după îngrămădeala din cartierele unde are loc vânzarea se livrează traficantilor zeci de mii de tinere țărance japoneze.

Până anul trecut, legea japoneză patrona aceste târguri cel mai des formulate în scris și cele cari se împotriveau contractului și fugiau, erau urmărite și condamnate de justiție. Abia anul acesta — simptom al apariției în Japonia a moralei occidentale, justiția și poliția nu se mai amestecă în respectarea contractelor, lăsând părțile interesate să se descurce cum pot între ele. Am parcurs în automobil această regiune înapoiată, unde țărani se feresc de ploaie și de frig cu mantale de paie și unde majoritatea muncesc desculți în noroiul planșurilor de orez.

Totuși, când vizitez pe neașteptate o școală comunală dintr'unul din aceste mi-

zerabile sate, sunt foarte mirat văzând dimensiunile, luminozitatea și curățenia impecabilă a claselor, și bunul gust cu care sunt împodobite de desenele copiilor. Aceste școli sunt mult mai vesele și mai cochete decât cele din majoritatea satelor noastre.

Arendașii cu care vorbesc, declară că viața ar mai fi posibilă pentru ei, dacă nu ar fi sugrumați de datorii. Nimeni nu se găsește în toată regiunea, îmi spun ei care să nu datoreze câțiva ani de muncă.

Întru în casa unui lucrător. Este un soi de colibă, relativ curată unde toată lumea se culcă pe pământ. Lucrătorul, pe care îl vizitez este tată a cinci copii; doi dintre ei muncesc iar al treilea îngrijește de cei mici; Toată familia câștigă cu greu 250 yeni anual (1.075 fr.) plus 5 yeni lunar pentru executarea micilor servicii aduse vecinilor, în total 1350 fr. pentru 5 persoane. Deci 270 fr. de cap de om pe an, ceea ce face abia 80 centime pe zi (8 lei) de persoană. Chiar ținând seama de standardul de viață extrem de scăzut — de patru ori mai scăzut decât în Europa occidentală acesta face aproximativ — echivalent cu standardul nostru de existență, numai 3,50 fr. (35 lei) pe zi de persoană.

Întrebând pe acest lucrător cu ce se hrănește, el îmi mărturisește că mănâncă mai mult legume din grădina lui și puțin orez și câte odată pește sărat; și urmează: — Nu am mâncat niciodată în viața mea carne, și ambiția mea este să ajung să gust și eu odată.

Toți copiii pe cari i-am văzut prin acest ținut sunt cu toate acestea îmbrăcați destul de îngrijit și poartă chiar ghete și ciorapi.

Arată bine, și nu par să sufere. Nici o comparație cu copiii părăsiți pe cari îi voi regăsi în U. R. S. S. la înapoarea mea cu Transiberianul. Deși sărăcia este bătoare la ochi, Japonia este o vastă grădină admirabil cultivată de țărani săi. Prășitul orzului obligă pe țărani să lucreze aplecați, cu picioarele înfundate în noroi până la genunchi, cu mâinile în apă. Acestea ar fi deajuns pentru a convinge pe țărani din Europa, că ori cât de grea le-ar fi soarta, ea este totuși de învidiat în comparație cu soarta țărănilor japonezi.

AVANTAJELE ȘI DESAVANTAJELE ECONOMIEI JAPONEZE

Marii Feudali ai Capitalismului Japonez

...Dacă Japonia ar fi avut la timp un legiuitor de valoarea președintelui Teodor Roosevelt, care prin legea lui asupra trusturilor a știut să oprească extinderea amenințătoare a afacerilor uriașe, țara nu ar cunoaște astăzi dezzechilibrul, care mai curând sau mai târziu va reuși să provoace o revoluție economică.

Marii feudali nu mai sunt, ca odinioară, seniori provinciali, dispunând de o fortăreață și de câteva mii de soldați, dar sunt totuși conducătorii ai imenselor companii la fel cu cele cari la origine au fost Compania Indiilor. Acești magnați dispun de capitaluri și oameni în număr atât de mare încât unul mi-a putut spune la Tokio:

„Evaluez la 200.000 aproximativ numărul lucrătorilor și funcționarii întreprinderilor noastre. Cifra nu este exactă, căci ne este imposibil să cunoaștem precis cât personal avem, din pricina mării întinderi a activității noastre. Cei mai puternici dintre marii feudali sunt acei „Big-Five" (cei cinci mari), deveniți cei „Big-Six" în 1932, un nou venit cucerindu-și un loc pe lângă cei cinci dintâi. Iată lista celor Big-Six: Mitsui, Mitsubishi, Daiichi, Yasuda, Sumitomo, Sanwa.

Aceștia se ocupă cu numeraase afaceri dar în special afaceri bancare.

Volumul afacerilor este în neîntrepută ascensiune mai cu seamă din 1926.

Puterea lor financiară este atât de mare încât reprezintă mai mult de 50% din aceea a întregii Japonii. Vin apoi alte trei mari firme cari nu se ocupă cu afaceri bancare; acestea sunt: Okura, Aikawa, Tusukawa.

Fiecare din aceste întreprinderi uriașe, este înainte de toate proprietatea dacă nu a unei familii, cel puțin a unui clan, însă așa cum privind apărătorii lor, acțiunile lor sunt cotate la Bursă și cedate în parte marelui public, încât este destul de greu să cunoști, chiar cu aproximație, numărul Japonezilor cointeresați la prosperitatea lor.

Building-urile acestor mari trusturi, concentrate de obicei în împrejurimile mării gări din Tokio, reamintesc, pe acele ale Londrei.

Două din cele mai mari și serioase firme, Mitsui și Mitsubishi, își datorează întreaga prosperitate exportului, pe care l-au început puțin timp după revoluția din

Meiji prin 1865, epocă în care și-au investit primele capitaluri în organizarea companiilor de navigație, Japonia fiind atunci cu totul lipsită de vase comerciale. Această flotă, a devenit numai în 70 de ani a treia din lume.

Cel mai important dintre toate trusturile este cel al lui Mitsui Gomei Kaisha, cu vasta sa rețea de bănci, de companii de navigație cu filiale în principalele orașe din lume: la Berlin se va numi Deutsche Bussan Aktiengesellschaft la Lyon Societe anonyme Bussan; în Africa de Sud, Mitsui Bussan, etc.

Toate aceste întreprinderi au fost proprietatea familială a Mitsui-lor al căror penultim șef, baronul Takuma Dan, a fost asasinat la 5 Martie 1932, eveniment care subliniază criza sigură provocată de prea marea extindere a acestor trusturi.

După moartea baronului Takuma Dan, familia se întrunește într'un consiliu și alege un nou președinte, după constituția inamovibilă, veche de două sute cincizeci de ani, întocmită de fondatorul ei, Ashirobei Mitsui. Familia Mitsui posedă în plin centrul orașului Tokio superbe palate, parcuri vaste chiar păduri în împrejurimile orașului. Când al cincisprezecilea președinte dă, în numele familiei, o mare recepție luxul și strălucirea care o caracterizează se poate asemui cu luxul recepțiilor mikado-ului.

Cele două familii sunt reprezentate în Parlamentul japonez prin două partide adesea antagoniste: Mitsui-i, prin Seiukaia și Mitsubishi, prin Minseitō.

Mitsui-i vor lucru pentru fabricile lor și sunt partizani ai expansiunii teritoriale, chiar dacă ar deslănțui războiul. Ei au găsit în persoana Generalului Araki, un apărător al ideilor lor pe lângă împărat. Ei au fost aceia care au împins Japonia să ocupe Mandciuco. Mitsubishi, dimpotrivă, doresc înainte de toate prosperitatea comerțului, și sunt din această cauză apărătorii naturali ai păcii și al liberului schimb.

Astăzi, Mitsui-i sunt în mare favoare și au lăsat în umbră pe Mitsubishi.

D. Manzo Kushida, directorul general la Mitsubishi, după ce mi-a oferit, în vastul său birou, o ceașcă de ceai care întovărășește în Japonia orice convorbire de afaceri, îmi enumără activitățile imensei sale companii și ale firmelor care sunt sub controlul său.

— Noi ne ocupăm, îmi explică el, cu tot ce privește marea finanță, marea comerț și marea industrie. Avem șantiere maritime pentru construcție, centrale electrice, uzine de produse chimice, fabrici de avioane și în general de tot felul de mașini industriale, mine de cărbuni și de toate celelalte metale, mari magazine, imense exploatare agricole și pe planul apărării naționale șantiere pentru construcția vaselor de război de la cirasate până la submarine. Fabricăm de toate: mitraliere, tractoare de artilerie, poduri, ferry-boats, locomotive, vagoane, șine și chiar cabluri submarine. Ultima creație a Mitsubishiilor și nu cea mai puțin îngrijorătoare, mai ales pentru Statele Unite, este aceea a automobilelor cari nu se fabricau până acum în Japonia. Această primă uzină de automobile, produce în serie și poartă marca Datsun. Este o mică mașină de 6 CV asemănătoare mărcii franceze Rosengart sau Fiat-ului italian. Contrariu celorlalte articole japoneze, aceste mașini sunt relativ scumpe, aproape 10.000 frcs. dar prețul va scădea repede. Noi societăți pentru construcția automobilelor de turism sunt pe cale de înființare. Industria japonezi sunt siguri, că în patru, sau cinci ani, vor putea produce automobile la același preț cu americanii poate chiar și mai efine. Ziua aceea destul de apropiată va fi fatală industriei automobiliste americane, căci nu vor mai avea de bușeu în toată Asia.

Ceilalți mari feudali ar putea forma și ei obiectul unei enumerări a întreprinderilor lor aproape tot atât de importante ca Mitsui sau Mitsubishi, dar fiecare se consacră tot mai mult unei specialități anumite: Okura, industriei textile, Tusukawa, minelor, etc.

Am mai pomenit, cum aceste organizații gigantice își împing ramificațiile până în atelierele familiale, controlând astfel, ca și pentru bănci, cea mai mare parte a producției japoneze. D. Kadono, directorul firmei Okura, îmi dă amănunte interesante asupra raporturilor dintre marii feudali.

— Până în acești ultimi ani, îmi explică el, adică până la criza mondială, noi ne făceam concurență între noi, dar de-a-tunci, am înțeles că, dacă nu vroiam să ne ruinăm cu toții era de preferat să stabilim interese comune.

— Cum realizați D-voastră apărarea comună?

— În cursul întrunirilor cari se țin de obicei la Clubul Industrial.

Dar nu sunteți obligați la plata unor impozite enorme? Mi s'a spus, că în perioada crizei agricole de anul trecut, guvernul v-a forțat — pentru a evita o rascoală a țărănilor — să subscrieți o „contribuție voluntară" de douăzeci de milioane de yeni pentru a salva populația desnădăduită...

— Este exact. Răspundem de altfel bucuroși la aceste apeluri cari sunt indiciul puterii noastre. Nu avem de ce să ne plângem. Dacă impozitele sunt foarte urcate pentru noi, sunt totuși mai mici decât a mai tuturor marilor națiuni occidentale.

„La noi, un comerciant cu 20.000 yeni venit, ceea ce înseamnă o sumă considerabilă, nu plătește decât 14% impozite. Acela

care are 1 milion venit (patru milioane 300.000 Frcs.) nu plătește decât 22%, atunci când, dacă nu mă'nșel în țara D-voastră ar plăti 80%.

— Dar deficitul bugetului D-voastră nu dovedește că aceste impozite sunt insuficiente? Situația D-voastră financiară nu este tot atât de dezechilibrată ca a Americii?

— Problema nu se prezintă la fel în aceste două țări. Doctrina președintelui Roosevelt este bazată pe mărirea prețurilor tuturor mărfurilor și nu poate împăca necesitatea vitală de export a Statelor Unite. Exportul nostru, dimpotrivă, nu încetează să se desvolte, și prin aceasta deficitul nostru financiar va fi în continuă descreștere.

— Așa că sunteți destul de optimiști asupra viitorului economic al Japoniei?

— Mai mult sau mai puțin, îmi răspunde D. Kadono. Avem destule surse de necazuri. Cel mai important este excedentul de populație care crește, după cum știți, cu un milion pe an. Apoi, supraindustrializarea noastră rapidă, aidoma celei a Statelor Unite, ar putea tot atât de bine să ne rezerve și nouă surprize sociale în scurt timp.

Cari sunt surprizele sociale, la cari face aluzie D-nul Kadono? Este foarte limpede că valoarea constantă a drepturilor de vamă, în toată lumea, contrariază din ce în ce mai mult produsele japoneze, putând provoca o gravă criză industrială și comercială. În acel moment, partidul militar foarte puternic și foarte socializant, nu se va sfii să exploateze împotriva marilor feudali nemulțumirea populară și așa destul de mare.

Actualmente, ușurința afacerilor, pe cari a provocat-o devalorizarea yen-lui la 65% permite câștigarea de timp. Fiecare, în definitiv, își câștigă viața, dar cea mai mică oprire în această ascensiune a cifrelor poate da semnalul unei revoluții naționale, căci opinia publică japoneză își dă seama de ceea ce este anormal în procedeele unor familii apăsând asupra economiei sale.

Mulți dintre negustorii și industriașii japonezi, chiar mai mici, mi-au atras atenția asupra unuia din avantajele acestei organizații feudale: este adăpostul pe care îl dă în materie de credit.

— Ne place mai bine, îmi explică un mic industriaș, să lucrăm cu un beneficiu mai restrâns în contul marilor firme cari plătesc regulat și sigur, decât pentru un mare număr de clienți cari ne-ar plăti produsele mai scump, dar ne-ar prilejui pagube superioare beneficiilor pe cari le-am putea obține de pe urma prețurilor ridicate.

Un alt avantaj al acestui sistem, din punct de vedere național, este ușurința, pentru guvern de a pretinde de la marile firme sacrificiile necesare unei politici de lungă durată. Sumele enorme înghițite de Japonia în Coreea și Mandciuco, au fost întotdeauna furnizate de către aceste puternice întreprinderi! Dar aceste avantagii, vor putea ele să compenseze mult timp, nevoia de echilibru economic și de justiție socială, care în Japonia devine pe zi ce trece mai evidentă?

DOMNI bine îmbrăcați poartă STOFELE noastre

LA VULTURUL DE MARE
CU PESTELE IN GHIARE

Theodor Atanasiu & Co

STR. BAZACA 1 STR. CAROL 76 · 78 · 80 · 82 STR. HALELOR 21

TOATĂ ELITA ȚĂRII
citește excelenta publi-
cație lunară

„MAGAZINUL”

care publică cele mai sen-
zaționale reportagii și cele
mai frumoase ilustrațiuni

„MAGAZINUL”

publică în fiecare nu-
măr un roman și o piesă
de teatru

„MAGAZINUL”

apare în 150 de pagini
tipărite în culori la
heliogravură.

Institut medical
cosmetic

Str. Brezoiand 3, București III
Telefon 459-22. Consult. 11-1, 5-8
sub conducerea unui medic der-
matolog și unei doctorițe din
Berlin.

Sfaturi și îngrijiri date de că-
tre specialiști în toate tărîmu-
rile cosmetice.
Înlăturarea radicală a perilor
de prisos, prin diatermie, în-
grijirea frumuseții și a trupu-
lui, etc.

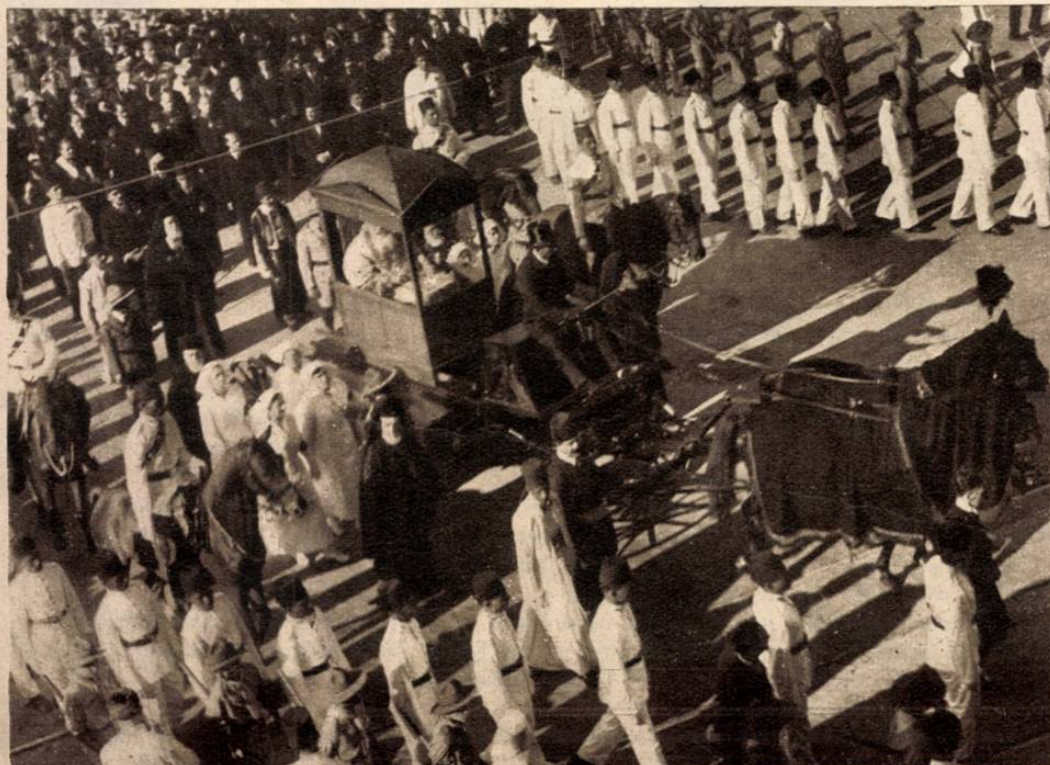
Moartea Patriarhului Alexandriei

Patriarhul Alexandriei Meletios II a decedat de curând. El a fost foarte iubit de popor, pentru îmbunătățirile aduse bisericii. Mai mult de 4000 de persoane au nrmat cortegiul funebru pe care-l vedem în fotografia noastră. Vedem de asemeni pe pa-
triarh dormind somnul de veci, în scaunul cu care a fost coborît în criptă.

(Foto Weinberg Cairo)

Străjerii neamului

Troița străjerilor de la
Agigea.

FESTIVALURILE DELA SALZBURG

Lotte Lehman iscă-
lind un autograf tri-
misului nostru special

Celebrul Arturo Tos-
canini dirijând.

Ștefan Zweig stând
de vorbă cu Marga-
rette Wallman în fața
Festspielhausului.

SALZBURG-UL și-a trăit anul acesta stagiunea cea mai copleșitoare pentru un pasionat meloman.

Lăsat în pace de vecinii ce-i făcuseră anul trecut atâta sângeră, orașul lui Mozart a biruit pe deplin. Pelerinajul aproape anormal de mare al străinilor a contribuit fără îndoială la tensiunea extrem de ridicată a lunii cu festivaluri. Stâlpii acestei grandioase stagiuni au fost:

Arturo Toscanini, Bruno Walter și Max Reinhardt, ajutați de aproape toată Opera din Viena, de două ansambluri dela Scala din Milano, de artiști și regisori cu nume internațional și înfășurîți de uluitoarea Filarmonică din Viena.

Cel mai mare dirijor al lumii Arturo Toscanini a condus „Fidelio” de Ludwig v. Beethoven și „Falstaff” de Verdi. „Fidelio” a fost o reprezentație nemaipomenită pur și simplu. Și Lotte Lehman ce grandioasă realizare în rolul titular!

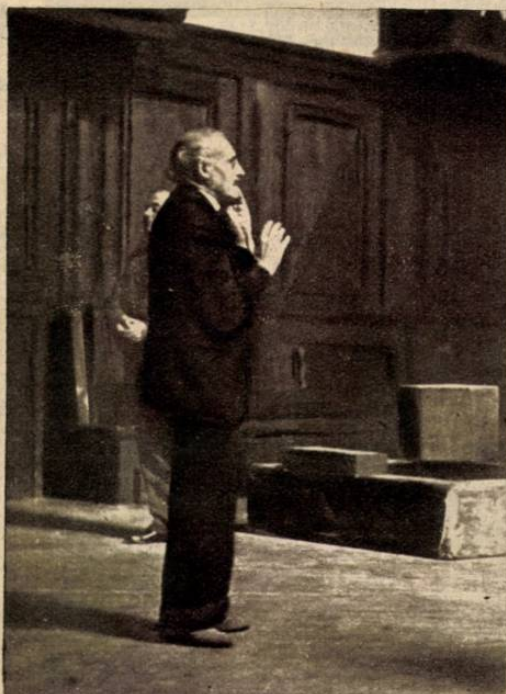
„Falstaff”, partitură suplă, savant scrisă, a însemnat în mâna lui Toscanini, un vis. În acest Verdi de nerecunoscut, Mariano Stabile, Fernando Autori, Dusolina Gianini în rolurile principale, toți inegalabili.

Dar „Maestro” a dirijat și trei concerte simfonice. Pentru adevărații melomani, zile mari de sâmbătoare. Tot ce au cuprins aceste programe, lucrări în general cunoscute, ni s’au părut prime audii. Erau de altfel interpretate de cel mai

inexplicabil magician. Bruno Walter a adus anul acesta o „Răpire din Serai” de Mozart, delicioasă, veselă.

Sublimă bijuterie! O româncă macedoneancă, Margarete Perras, cu glas de privighetoare a făcut din rolul extrem de dificil al Constanței, o mare creație. Tot marele Walter a mai reluat victoriosul „Don Juan” de Mozart. Ritmul îndrăcit, nesfârșita poezie, adevăratul stil mozartian sunt caracteristicile spectacolului. Ezio Pinza, colosal în rolul titular, strânge în jurul lui cele mai celebre glasuri dela Metropolitan, Opera și Scala: Dino Borgioli, Lazzari, Schöne, List.

Și în trei concerte l-am putut asculta cu adevărat pe singurul rival al lui Toscanini:

Toscanini la repetiția
lui Fidelio cu Lotte
Lehman.

Un trio vesel: Adele
Kern (mijloc) Kullman
(stânga) Jerger
(dreapta)

Celebra soprana
Jarmilla Novotna

D-ra Waltraute Klein
din București care
joacă în „Jederman”
și „Faust”

Bruno Walter. Trece dela Simfonia IV de Bruckner la Valsul de Johann Strauss și în ambele emoționează până la lacrimi. Filarmonica din Viena în frunte cu Arnold Rosé dovedește pentru a nu știu câta oară că rămâne cea mai teribilă falangă orchestrală din lume.

Felix v. Weingartner s’a mulțumit anul acesta să bată foarte tacticos măsura. Vom aplauda mai mult deci pe Ch. Kullman, Jarmilla Novotna, Jerger, Adele Kern atât în „Cosi fan tutte” cât și în „Nunta lui Figaro”.

Intors din New-York, Max Reinhardt a repetat a 14-a stagiune cu Jederman. În rolul titular Attila Horbiger se străduiește să interpreteze un rol prea mare pentru posibilitățile sale. „Faust” în acel faimos Fauststadt viziune fantastică și interpretare aproape ideală. Edwald Balser dă rolului principal o interpretare foarte ciudată.

Vom releva o româncă și un român care joacă în „Jederman” și „Faust”. Ambii dela Reinhardt-Seminar: d-ra Waltraute Klein și d-l Mihai Popescu (fost la teatrul Ventura) își spun micile roluri cu foarte mult talent. li felicităm..... și la mai mare!

Acum când luna festivităților e sfârșită, dorul ne va măcina din nou zece luni până când prospecte proaspete vor aduce de pe acum așteptatul „Salzburg 1936”.

R. KAMERLING